

**GÖÇMENLER
İÇİN İSVİÇRE'DEKİ
EĞİTİM SİSTEMİ
HAKKINDA
BİLGİLER**

**OKUL
BİTİNCE
NE YAPACAĞIM?**

Önemli Eğitim Konularına Dair Broşürler

İNTERNET'TE BROŞÜR

Kitapçık içerisindeki bu kutu, İnternet'te bu konuda kendi dilinizde ilave bilgiler bulabileceğiniz anlamına gelir. Kantonlar tarafından kullanımınıza sunulan İsviçre meslek danışmanlık sitesi üzerinde, İsviçre'deki önemli eğitim konularına dair **Türkçe** dilinde broşürler bulunmaktadır.

Bu sitede ayrıca ülkenin üç resmî dilinde, yani Almanca, Fransızca ve İtalyanca dillerinde meslek-lere, meslek eğitimlerine ve meslekte ilerleme eğitimlerine dair bir sürü bilgi ve veri bankası bulabilirsiniz:

Almanca: www.berufsberatung.ch/tr

Fransızca: www.orientation.ch/tr

İtalyanca: www.orientamento.ch/tr

Bu siteden aşağıdaki konulara ilişkin broşürlere ve linklere erişebilirsiniz:

- İlkokuldan ortaokula geçiş
- İkili eğitim sistemi ve geçirgenlik
- Okuldan mesleğe geçiş
- Meslek eğitimi nedir? Meslek eğitiminin alındığı 3 yer
- Deneme stajı
- Yeterlilik testleri
- Meslek eğitim yerinin aranması
- Başvuru görüşmesi
- Olumsuz cevaplarla başa çıkma
- Meslek eğitim sözleşmesi
- Ön meslek eğitimi
- Meslek eğitimi mi almak yoksa çalışmaya mı başlamak
- Okulda sunulan mesleki eğitim olanakları
- Meslek eğitiminin ve meslekte ilerleme eğitiminin finansmanı
- Yabancı diplomaların tanınması
- Meslekte ilerleme eğitimi ve dil

Diğer önemli hizmetler

«Willkommen in der Schweiz – İsviçre'ye hoş geldiniz» adlı broşür, sizlere Türkçe olarak İsviçre'deki temel değerler, hak ve yükümlülükler, kanunlar ve de günlük hayat ve çalışma şartları konusunda önemli bilgiler sunuyor:

www.sem.admin.ch › Publikationen › Willkommen in der Schweiz

«Göçmenler tarafından göçmenler için» isimli yardımlaşma grubu tarafından kurulan Migraweb isimli web sitesinde farklı dillerde bilgiler, iletişim bilgileri ve adresler bulabilirsiniz: www.migraweb.ch

Oturduğunuz kantonun meslek danışmanlığı ve eğitim veya öğretim müdürlüğünün (veya Ortaokul ve Meslek Eğitimi Dairesi) web siteleri size değişik dillerde bilgiler sunmaktadır.

Bu kitapçık hakkında bilmeniz gereken her şey

Değerli Okurlar!

İsviçre’de yaşayan yabancı kökenli biriyseniz bu kitapçık mutlaka ilginizi çekecektir. Çünkü burada eğitiminiz, çalışma faaliyetiniz ve çocuklarınızın eğitimi söz konusudur.

İsviçre’nin eğitim sistemi, tıpkı diğer tüm eğitim sistemleri gibi çok yönlü ve büyük ihtimalle memleketinizin eğitim sisteminden çok farklıdır. Ayrıca İsviçre’de okul ve eğitim sistemi, birçok konuda kantonlara veya (farklı dillerin konuşulduğu) bölgelere göre organize edilmiştir: İsviçre’nin Almanca konuşulan bölgesi, Fransızca konuşulan bölgesi veya İtalyanca konuşulan bölgesinde ikamet ediyorsanız, karşınıza genelde farklı koşullar çıkar ve sahip olduğunuz imkânlar, Zürih’te Bern’den, Lozan’da Neuchâtel’den farklı olabilir. Buna karşılık İsviçre genelinde meslek eğitimi oldukça standarttır ve «devami olmayan mezuniyet yok» ilkesine göre işler. Bu da, hangi alanda mezun olduğunuzun değil, mezun olduktan sonra hangi ek eğitimleri tamamlayacağınızın önemli olduğu anlamına gelir. Bu nedenle, oturduğunuz bölgedeki ve imkânları iyi öğrenmeniz önemlidir. Elinizdeki kitapçıkla sizlere bu konuda destek olmayı amaçladık.

Çocukları ilkokula giden anne-baba mısınız? İsviçre’de ilkokul kademesinden ortaöğrenimin I. kademesine geçiş sürecinin nasıl olduğunu bilmek mi istiyorsunuz? *O zaman **1. kısımda 10. sayfadan itibaren** bunun cevaplarını bulacaksınız.*

Zorunlu okul eğitiminizin bitimine yakın ortaöğrenimin I. kademesinde mi bulunuyorsunuz ve dolayısıyla önünüzde mesleki temel eğitime (pratik-teorik mesleki temel eğitim) geçiş süreci mi var? Ya da çocuğunuz mu bu aşamada bulunuyor? *O zaman **2. kısımda 20. sayfadan itibaren**, ortaöğrenimin II. kademesinde hangi eğitim seçeneklerinin ve olanaklarının bulunduğu gösterilmektedir.*

Zorunlu okul eğitiminizin bitimine yakın ortaöğrenimin I. kademesinde mi bulunuyorsunuz ve önünüzde genel eğitim veren okula geçiş süreci (lise veya meslek spesifik lisesi) mi var?

3. kısımda 38. sayfadan itibaren İsviçre’de okula dayalı eğitim kariyeri ile ilgili olarak hangi taleplerin bulunduğunu ve bunun hangi alternatiflerin var olduğunu gösteriyor.

Önünüzde mesleki bir temel eğitime/pratik-teorik mesleki temel eğitime geçiş süreci mi var ve mesleğinizi nasıl seçeceğinizi, bir meslek eğitim yerini nasıl arayacağınızı ve nasıl bulacağınızı bilmek mi istiyorsunuz?

4. kısımda 48. sayfadan itibaren size bu adıma nasıl hazırlanacağınızı ve köprü eğitimleri ile şansınızı nasıl daha da iyileştireceğinizi gösteriliyor.

Mesleki bir temel eğitimi/pratik-teorik mesleki temel eğitimi tamamladıktan sonra meslek lisesi olgunluk diploması olsun olmasın, kendinizi daha fazla geliştirmek için hangi olanakların var olduğunu bilmek mi istiyorsunuz?

5. kısımda 72. sayfadan itibaren ileri eğitimler ve kariyer olanakları hakkında bilgiler bulacaksınız.

Mesleki formasyon lisesinden, bir liseden, meslek lisesi olgunluk diplomalı bir mesleki temel eğitimden mi mezun olmak üzeresiniz ya da başka türlü bir meslek akademisinde, bir uygulamalı bilimler üniversitesinde veya bir üniversitede yüksek eğitim almayı mi planlıyorsunuz?

6. kısımda 94. sayfadan itibaren, orta öğrenimin II. kademesinden (genel eğitim veren okullar, mesleki temel eğitim) yüksek düzeyde (meslek akademileri, uygulamalı meslek bilim üniversiteleri, üniversiteler) bir eğitime geçişin nasıl olduğu ve İsviçre'de hangi eğitim alanlarının ve mezuniyetlerin sunulduğu hakkında bilgi ediniyorsunuz.

İsviçre'de çalışıyorsunuz fakat hiçbir okuldan mezun mu olmadınız? Mesleki bir eğitimi alıp çalışma piyasasındaki imkân ve fırsatlarınızı artırmak mı istiyorsunuz?

7. kısımda 108. sayfadan itibaren bunu nasıl yapacağınızı gösteriliyor.

Kısımların hepsi son derece benzer yapılara sahiptir:

Her bir kısım ve alt kısımda, soldaki 1. sütunda kısa bir tanım göreceksiniz. Bunun altında internette bulunabilecek olanaklar hakkında bilgiler bulunuyor.

altında, temel ve ileri eğitimlere dair önemli kısa bilgiler aktarılıyor.

Dünyanın her yanından gelen insanların çok sayıdaki özgeçmiş, olası eğitim olanaklarına örnek veriyor.

Özel kutucuklarda anne babalara, çocuklarını eğitim seçimlerinde nasıl destekleyecekleri hakkında ipuçları ve bilgiler veriliyor.

Diğer tüm sorularınız için yaşadığınız kantonun Meslek, Üniversite ve Kariyer Danışmanlığına başvurun veya Mesleki Bilgi Merkezini ziyaret edin.

Eğitim sürecinizde ve mesleki kariyerinizde size başarılar diliyoruz!

Heinz Staufer, SDBB

İçindekiler

	Sayfa
	6 İsviçre eğitim sistemi
	6 Meslek eğitimi olanakları
	7 Ekip halinde meslek seçimi
	8 Eğitim sistemi: Geçirgen ve bağlantılı
	9 Meslek eğitimi ve meslekte ilerleme eğitim mesraflarının karşılanması
	9 <i>Tareq Zeineddine, Lübnan, Kimya ve İlaç Teknoloğu</i> «Hayalimdeki mesleğe giden yol»
Kısım 1	10 İlk yol ayrımı: İlkokul kademesinden ortaöğrenimin I. kademesine
	12 Üç çocuğumuz var ve her biri kendi yolunda ilerliyor
	17 Meslek eğitimi seçimi – bu süreç zaman gerektiriyor
	18 Meslek seçiminde bir sınıf
Kısım 2	20 Uygulamaya giriş: Ortaöğrenimin I. kademesinden meslek eğitime
	22 Federal Meslek Belgesi alınan temel meslek eğitimi
	25 Federal Yetenek Belgesi alınan temel meslek eğitimi
	31 Federal Yetenek Belgesi alınan meslek liseleri
	34 Okul ortamında temel meslek eğitimi
Kısım 3	38 Genel eğitimin derinleştirilmesi ve genişletilmesi: Ortaöğrenimin I. kademesinden liseye veya meslek bölümlü liseye
	40 Meslek bölümlü lise ve meslek bölümlü lise diploması
	42 Lise
Kısım 4	48 Mesleki kariyere atılan ilk adımlar: Meslek seçimine hazırlık
Kısım 5	72 Mesleki kariyerinizi tasarlayın: Temel meslek eğitiminden sonra yola nasıl devam edeceksiniz?
	74 İş veya meslek eğitimi mi?
	76 Federal Meslek Belgesi alındıktan sonra kısaltılmış eğitim
	78 İkinci temel meslek eğitimi
	80 Temel meslek eğitiminden sonra lise meslek olgunluk diploması
	82 Meslekte ilerleme eğitimi, üniversite eğitimi
	83 Meslek Sınavı ve Yüksek Uzmanlık Sınavı
	86 Meslek Akademisi
	89 Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Pedagojik Meslekler Yüksekokulu
	92 Üniversite ve Federal Teknik Üniversite ETH/EPF
Kısım 6	94 Üniversite eğitiminin planlanması ve uygulamaya konması: Teknik meslek okulundan ve liseden sonra nasıl bir yol çizmeliyim?
	96 Üçüncü Kademe meslek eğitimleri
	97 Genel bakış
	98 Üniversite eğitimi bölümleri
	100 Meslek bölümlü lise olgunluk Diplomasından sonra
	102 Lise Diplomasından sonra
Kısım 7	108 Fırsat ve imkânlardan yararlanın: Yetişkinlere yönelik meslek eğitimi imkanları
	114 Sözlük

Meslek Eğitimi Olanakları

	Mezuniyet belgesi	Süre	Masrafları	Doğrudan doğruya bağlantı
Köprü eğitimleri	Karne (diplomasız)	Genelde 1 yıl	Kantona, oturlan yere, köprü eğitimine göre ücretsiz ya da yılda 14'000 Frank'a kadar.	<ul style="list-style-type: none"> – Temel meslek eğitimi – Lise ya da spesifik ortaöğretim okulu
Federal Meslek Belgeli temel meslek eğitimi	Federal Meslek Belgesi	2 yıl	Kızınız, oğlunuz daha eğitim yaparken mesleğine göre değişen bir çıraklık ücreti alır.	<ul style="list-style-type: none"> – İşyeri – Federal Yetenek Belgeli temel meslek eğitimi
Federal Meslek Yetenek Belgeli temel meslek eğitimi	Federal Yetenek Belgesi	3 ya da 4 yıl	Kızınız, oğlunuz daha eğitim yaparken mesleğine göre değişen bir çıraklık ücreti alır.	<ul style="list-style-type: none"> – İşyeri – Meslek lisesi olgunluk sınavını sonradan verme – Meslek sınavı – Meslek akademisi
Federal Yetenek Belgeli okul yolu temel meslek eğitimi	Federal Yetenek Belgesi	3 ya da 4 yıl	Kamu sektörünün sunduğu olanaklar genellikle ücretsizken, özel sektörün sunduğu olanaklarda birkaç bin Frank tutarında bir yıllık okul ücreti söz konusudur. Çıraklık ücreti ödenmez, fakat staj sırasında ücret ödenir.	<ul style="list-style-type: none"> – İşyeri – Meslek lisesi olgunluk sınavını sonradan verme – Meslek sınavı – Meslek akademisi
Meslek lisesi	Meslek lisesi olgunluk diploması (yalnızca en az 3 yıllık Federal Yetenek Belgeli temel meslek eğitimi ile birlikte mümkün)	3 ya da 4 yıl	Masraflar meslek eğitim işletmesi veya kanton tarafından üstlenir. Okul araç-gereçleri, sınıf kampı, gezi gibi masrafların bir bölümünü siz ya da aileniz.	<ul style="list-style-type: none"> – İşyeri – Meslek yüksek okulu – Geçit eğitimi ve üniversite
Meslek bölümlü lise	Meslek bölümlü lise meslek belgesi	3 yıl	Kanton tarafından finanse edilir. Okul araç-gereçleri, sınıf kampı, gezi vb. masrafların bir bölümünü siz ya da aileniz öder.	<ul style="list-style-type: none"> – Meslek Akademisi
	Meslek bölümlü lise olgunluk diploması	4 yıl (staj dâhil)		<ul style="list-style-type: none"> – Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Lise	Lise olgunluk diploması	3 ila 5 yıl (kantona göre)	Kanton tarafından finanse edilir. Okul araç-gereçleri, sınıf kampı, gezi vb. masrafların bir bölümünü siz ya da aileniz öder.	<ul style="list-style-type: none"> – Üniversite – ETH/EPF – Staj dâhil (en az 1 yıl): Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

EKİP HALİNDE MESLEK SEÇİMİ

Anne babanızla veya güvendiğiniz diğer yetişkinlerle, okuldaki öğretmenle ve meslek danışmanlığınla ne kadar iyi işbirliği yaparsanız, karar verme aşamanız o kadar başarılı olur.

Meslek danışmanı, bütün süreci koordine eder ve sizi her zaman, tek başına ilerleyemediğiniz zamanlarda destekler. Meslek danışmanlığı sizinle kişisel olarak birlikte çalışır, uygunluğunuz hakkında bilgilendirir ve meslek eğitimi seçiminizde size danışmanlık yapar.

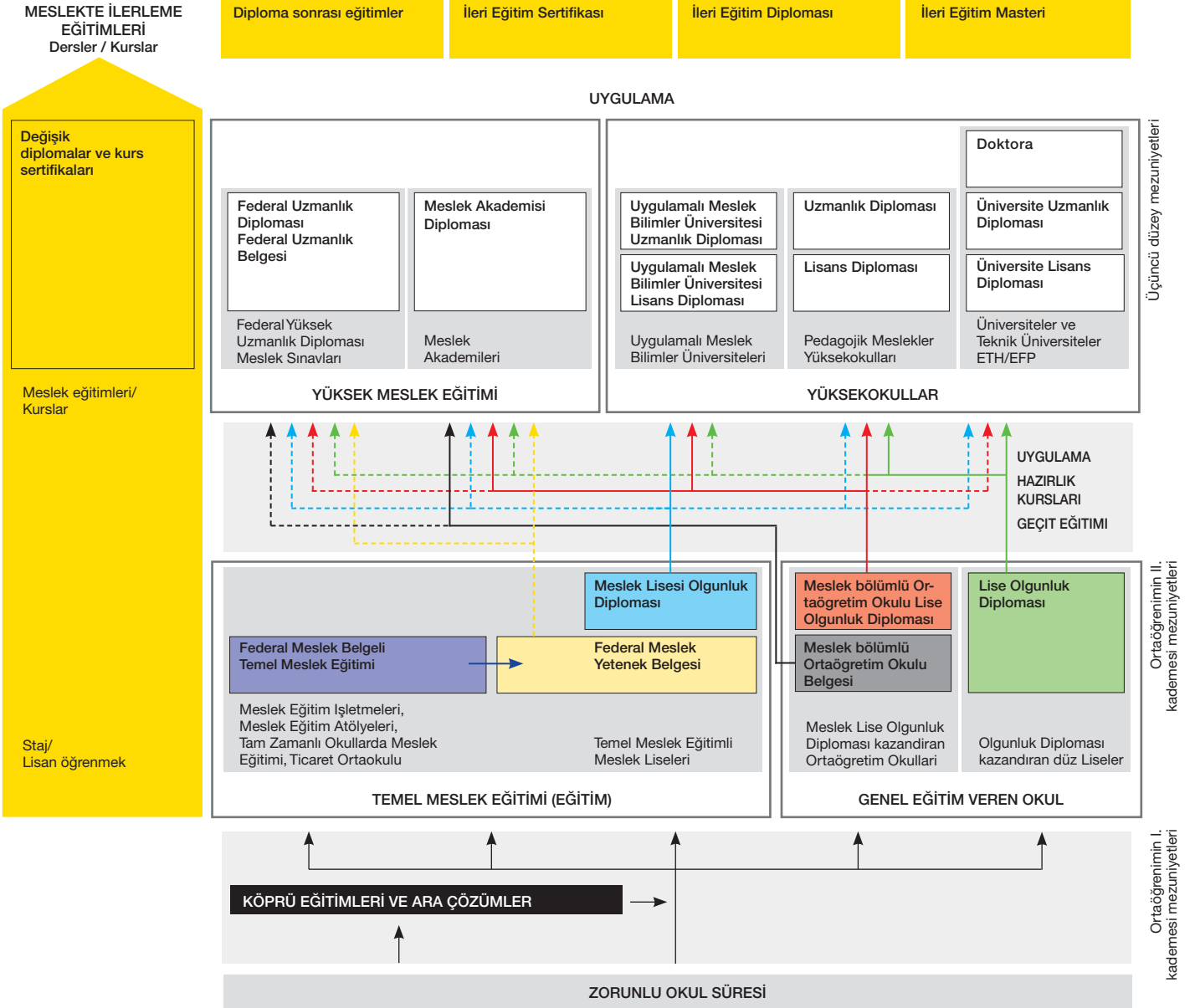
Öğretmenler sizinle ve anne babanızla birlikte ilk kararınızı verirler: Lise mi, spesifik ortaöğretim okulu mu yoksa temel meslek eğitimi mi? Okul sizi giriş sınavlarına ve yeterlilik testlerine hazırlanırken veya modern bir başvuru dosyası hazırlarken destek olurlar.

Anne babanız iş hayatını biliyorlar. Onlarla olası meslek eğitimi düşüncelerinizi konuşun. Yapacağınız bu konuşmalar size doğru kararı almanıza yardımcı olurlar.

Birçok yerde mentörlük programları var. Bayanlar ve Beyler size meslek eğitim yerleri ararken ücretsiz refakat ediyorlar. Okuluza veya meslek danışmanlığına, mentörlük hizmeti almak için nereye başvuracağınızı sorun.

Mesleki geleceğinizi siz kendiniz yönlendirin. Bilgi edinin, mesleki eğitim olanaklarını ilgi alanlarınızla ve yeteneklerinizle karşılaştırın, karar verin ve harekete geçin, bazen işler zorlaşsa da sakın peşini bırakmayın.

Eğitim sistemi – geçirgen ve bağlantılı

Devami olmayan mezuniyet yok

İsviçre’de eğitim sistemi bağlantılı ve geçirgendir. Zorunlu okul eğitiminden sonra farklı meslek eğitimlerine sahip mesleki kariyerinize başlayabilir, kendinize yeni hedefler koyabilir ve meslekte ilerleme eğitimlerine bunlara ulaşabilirsiniz.

Her bir eğitim adımı bir mezuniyete götürür ve her bir mezuniyet, sizi ileriye taşıyacak bir eğitim adımını garanti eder. Bugün, en başta hangi meslek eğitimi yolunu, hatta hangi mesleği seçeceğiniz çok önemli değil. Hangi fırsatlardan ve imkânlardan yararlanacağınız çok daha önemli. Bu çizelgede sadece en önemli yollar gösterilmiştir. Daha birçok değişik yol ve özellikler de bulunuyor. Bununla ilgili meslek danışmanlığında size hizmet veren kişiye danışın.

MESLEK EĞİTİMİ VE MESLEKTE İLERLEME EĞİTİM MESRAFLARININ KARŞILANMASI

Yaşam boyu eğitim bugün iş dünyasında herkesten beklenmektedir ve oldukça pahalı olabilir. Üniversite öğrencileri veya meslek eğitimi alan öğrenciler eğitim kurumuna göre okul ücreti, harçlar, kitap ve araç gereç masraflarını ödemektedirler. Bunları ödemeye paraları yoksa, oturdukları kantonda eğitim katkı payı talep edebilirler.

Kantonların verdiği burslar

Eğitim katkı paylarının verilmesini kantonlar düzenler. Her kantonda bir burs mevzuatı bulunur. Sorumlular bu mevzuat dolayısıyla, eğitiminizin ya genelde geri ödemek zorunda olmadığınız burslarla ya da daha ender olmak üzere, eğitiminizi tamamladıktan sonra kantona geri ödeyeceğiniz bir üniversite eğitimi kredisi ile maddi olarak desteklenip desteklenmeyeceğine karar verirler.

Özel kurumların verdiği burslar

Bunun dışında meslek eğitimi ve meslekte ilerleme eğitimlerinin destekleyen çok sayıda vakıf ve fonlar bulunmaktadır. Meslek eğitimi ve burs danışmanlığı büroları size, bu türden verilen özel finansal destek bulmaya ve eğitim katkı payları talep etmeye yardımcı olabilirler.

Kantonun eğitim katkı paylarına ilişkin detaylı bilgiyi <http://stipendien.educa.ch> adresi altında bulabilirsiniz ya da bölgesel meslek danışmanlık kurumundaki burs danışmanlığı ile konuşun.

İNTERNET'TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

TAREQ ZEİNEDDİNE, LÜBNAN

1. SINIF

KİMYA VE İLAÇ TEKNOLOĞU

Hayalimdeki mesleğe giden yol: «Meslek seçimim hayalimdeki meslekle ilgili. ...»

Mutlaka kimyager olmak istiyorum. Yoğun bir şekilde meslek eğitim yeri aradım, günlerce hatta haftalarca motivasyon yazısı üzerinde çalıştım. Zahmetime değdi: Kimya ve ilaç teknolojü meslek eğitimi benim için ideal bir başlangıç. Kimya ve ilaç teknolojü olarak aklımı kullanmam gerekiyor. İşimi mesleğe saygılı ve sorumluluk duygusu içinde yapmam şart, çünkü kimyasal maddelerle çalışacağım, bu maddelerin büyük miktarları tehlikeli olabilir. İşimle gurur duyuyorum.

Meslek eğitim yerim köyde bulunuyor. Bunun işleri kolaylaştırdığını düşünüyorum, çünkü burada herkes çok nazik. Meslek eğitimimin ba-

şında İsviçreliilerin zihniyetinden çekiniyordum. Bu rahatsızlığım başkalarının İsviçreliiler hakkında anlattıklarından kaynaklanıyordu. İsviçreliilerin içine kapanık ve dik kafalı insanlar olduklarını sanıyordum. Ama hiç de öyle değil: İsviçreli iş arkadaşlarım odun kafalı değiller, açık düşünceli ve tartışmayı seven insanlar. Meslek uzmanlık okulunda meslek derslerinde zorlanmıyorum, kimyada falan. Ama dilimin yetersiz olması sorun oluyor. Ev ödevleri için diğer arkadaşlardan dört kat daha fazla zaman harcıyorum. Neyse ki ustam bana destek oluyor. Dil bilgimi ilerletmek istiyorum, onun için haftada üç kez akşamları ek dil kursuna gidiyorum. Hayallerimin mesleğinden kopmuyorum: Meslek eğitiminden sonra meslek deneyimi elde etmek ve bir yandan çalışıp bir yandan da meslek lisesini bitirmek, geçit eğitimini yapıp üniversitede kimya okumak istiyorum.»

Daha ilkokul kademesinden ortaöğrenimin I. kademesine geçerken ilk yol ayrımı yapılır. Fakat İsviçre'nin eğitim sistemi, tüm mesleki kariyer boyunca gelişmelere, değişikliklere ve yeniden farklı yönlere yönelmeye izin verir. Bu sistem, genel eğitim ve meslek eğitimi veren tüm yolları birbirine bağlar ve birçok çaprazlama bağlantı yapılmasına olanak tanır.

Bu kısım özellikle çocukları ilkokula devam eden yabancı anne babalar için önemlidir. Fakat ilkokul kademesinden ortaöğrenimin I. kademesine geçişin nasıl gerçekleştiğini ve sınıflara ayrılmanın bundan sonraki eğitim kariyerinde hangi rolü oynadığını öğrenmek isteyenler de bu kısım ile bilgi edinebilirler.

İlk yol ayrımı

İlkokul kademesinden ortaöğrenimin I. kademesine

Sayfa

- 12 *Eveline ve Michael Meni ile sohbet*
«Üç çocuğumuz var ve her biri kendi yolunda ilerliyor»
- 16 *Marc Moran, İsviçre, ilkokul öğretmeni*
«Her çocuğa hak ettiği verilmeli»
- 17 **Meslek eğitimi seçimi – bu süreç zaman gerektiriyor**
- 18 **Meslek seçiminde bir sınıf**
Fehraltorf'ta bulunan okulun S3a sınıfının öğrencileri anlatıyor

İlkokul kademesinden ortaöğrenimin I. kademesine geçiş, İsviçre’de okula giden bir çocuğun eğitim özgeçmişindeki ilk yol ayrımıdır. Öğrenciler ortaöğrenimin I. kademesinde – ilkokul da gösterdikleri performansa göre – farklı seviye sınıflarına ayrılırlar.

 İNTERNET’TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

Üç çocuk ve her biri kendi yolunda ilerliyor

ZORUNLU OKUL EĞİTİMİ

Çoğu öğrenci zorunlu okul eğitimi, kendi yaşadıkları bölgede devlet okuluna giderek tamamlarlar. Yaklaşık %5’i bir özel okula giderler. Devlet okulu önemli bir entegrasyon görevini yerine getirir: Sosyal, dilsel ve kültürel açıdan farklı bir geçmişe sahip olan çocuklar aynı okula giderler. Zorunlu okul eğitiminin sorumluluğunu kantonlar taşırlar. Belediyeler okul işletmesini organize ederler. Devlet okulları ücretsizdir.

Çocuklar zorunlu okul eğitimine başladıklarında genelde 4 yaşındadırlar. Zorunlu okul eğitimi 11 yıl sürer. 2 yıl kreş dâhil olmak üzere ilkokul veya (bazı kantonlarda) bir başlangıç kademesinin ilk iki yılı, 8 yılı kapsar.

Ortaöğrenimin I. kademesi 3 yılı kapsar. Tessin kantonunda ortaöğrenimin I. kademesi (scuola media) 4 yıl sürer.

İLKOKUL KADEMESİNDEN ORTA ÖĞRENİMİN I. KADEMESİNE GEÇİŞ

Okulda her öğrenci aynı başarı kapasitesine sahip değildir. Bunun dışında hiç biri aynı yeteneğe, ilgi alanına ve beceriye sahip değildir. Bazıları kafalarını çalıştırmayı sevenler, diğerleri müzikte, sosyal olarak veya el becerilerinde son derece hünerlidir. Bazılarına da okulun beklentilerini yerine getirmek bazen zor gelir.

Bu nedenle bir çocuğun eğitim özgeçmişindeki bu ilk düğüm noktasında, ortaöğrenimin I. kademesi için doğru başarı seviyesinde sınıflandırılması önemlidir.

KAPASİTESİNİN ALTINA DÜŞÜLMESİ KADAR KAPASİTESİNİN ÜZERİNE ÇIKILMASI DA ÖNLENMELİ

Öğrenciler ortaöğrenimin I. kademesine genelde 12 yaşında başlarlar. İlkokulun sonundaki başarıları, öğretmenin önerisi ve de bazı yerlerde bir geçiş sınavı veya ortaöğrenimin deneme süresi esnasında alınan notlar, ortaöğrenimin I. kademesindeki hangi başarı seviyesine sınıflandırılacağını belirler. Anne babalar çoğu zaman alınacak bu karara dâhil edilirlir.

Anne babalar için ipuçları ve öneriler

Anne veya baba olarak zaafınızı kabul edip: «Çocuğum okulda benim düşündüğüm kadar iyi değil». Bunu kabul ettiğiniz zaman, çocuk da yeni fırsatlara sahip olur.

Okul görevini en iyi şekilde, elbirliği içerisinde yerine getirir. Bu nedenle sizler anne baba olarak okulu, sınıfı bir bütün olarak görmeye çalışmalı ve

sadece kendi çocuğunuz için avantajlar çıkarmaya yönelmemelisiniz.

Okulda bir görev üstlenin, kendinizi sürece dâhil edin, görüş alışverişinde bulunun. Okulun koşullarını ve ihtiyaçlarını dikkate aldığınız anlaşıldığında, eleştiri de yapabilirsiniz ve yaptığınız eleştiri kabul edilir.

Çocuğunuzun üzerindeki baskıyı kaldırın, ondan sürekli daha iyi not almasını beklemeyin.

İlgi alanlarının gelişmesine ve bunların değişmesine, çocuğunuzun kendi fikrini sürekli değiştirmesine izin verin.

Çocuğunuz zaman baskısı altına sokmayın. Oğlunuz ve kızınız, kendi kararını vermek için ihtiyacı olan zamana sahip olsun.

FAMİLİE MENI, SCHWEİZ

Her çocuk farklıdır: «Her çocuk kendine has özelliklere sahiptir.» Örneğin bir oğlunuz başka insanlarla iletişime geçmekte zorlanırken, diğeri okula başlamak için çok küçüktü. ...

Eveline Meni, Steckborn İlkokulundaki Çocuk Merkezi müdürü olarak ihtiyaca göre ilkokulda sınıf asistanı olarak çalışıyor ve özel durumlarda çocukları uyum sağlama sürecinde destekliyor.

Michael Meni ise Winterthur Bölgesel İş ve İşçi Bulma Merkezi'nin müdür yardımcısıdır.

Üç çocukları var:

Lars (19), Federal Yetenek Belgeli Gıda, İçki ve Tütün Perakende Ticaret Asistanı

Jano (18), Otomobil Yedek Parçaları – Lojistik Perakende Ticaret Asistanı eğitiminin 3. yılında

Sina (12), ilkokulun son sınıfında

Lars'ın okula ilk başladığı günü hatırlıyor musunuz, nasıldı? Sizin için önemli olan neydi?

Eveline: Çok iyi hatırlıyorum. Ben sadece onun okula geçiş sürecinde zorlanmamasını diliyordum. Sınıfın en küçüğü ama en uzun boylusu da oydu. Diliyle de küçük bir sorunu vardı, «ts» ları doğru bir şekilde telaffuz edemiyordu. Bu nedenle logopedist bizden onun okula başlamasıyla birlikte bir tedaviye başlamasını istedi. Biz ise buna karşı çıktık, biz onun okula öyle baskı altına girmeden, yaşının ve dil kusunun getirdiği engelle başlamasını istiyorduk. Sonradan bunun üzerinde epey düşündük, belki de onu okula başlatmadan önce bir yıl daha beklememiz gerekirdi.

Michael: Arada sırada Cuma sabahları kreşi ziyaret eder, çocuklara örneğin ormana kadar refakat ederim. Bu yaştaki bir çocuk diğerlerinden daha küçükse, bu hissediliyor. Lars çaba gösteriyordu ama bazı şeyleri diğerleri kadar iyi beceremiyordu. Açık bir şekilde diğerleri arasındaki farkı biraz kapatması gerekiyordu. Bu nedenle benim için de, Lars'ın okula başladığı ilk günde kendini iyi hissetmesi için önemliydi. ▶

Lars iyi uyum sağlayabildi mi?

Eveline: Alt kademede sorun olmadı. Fakat aşağı yukarı 10. yaşına geldiğinde sıkıntılar yaşamaya başladı. Lars çaba sarf ediyordu, çalışkandı, yine de okuldaki performansı, diğerlerinin yanı sıra öğretmenle de sorun yaşamasından ötürü iyiden ortaya doğru gelişti.

Michael: Okulla sürekli faal bir iletişim içerisinde olmaya çabalıyoruz, karşımıza çıkabilecek sorunları her defasında öğretmenlerle hızlı bir şekilde görüşüyor, okul aile birliğinde faaliyet gösteriyor ve düzenli olarak veli toplantılarına katılıyoruz. Fakat bu durumda bir girişimde bulunmak çok da anlamlı değildi, zira öğretmen yakın bir zamanda emekli olacaktı; Lars buna dayanmak zorundaydı.

Bunun ortaöğrenime geçişin söz konusu olduğu dönemde yaşanması biraz da şanssızlık olmadı mı?

Michael: Aslında olmadı. Anne baba olarak onun üzerinde başarılı olması için baskı yapmıyorduk. Bazı anne babalar arasında yaşanan, en iyi benim oğlum, en büyük benim kızım gibi bir rekabete katılmak istemiyordum. Bunu kendi mesleki deneyimimden de biliyorum: İyi bir mezuniyet önemli. Ancak aynı zamanda, mesleki kariyere başlamak için temel meslek eğitimi almak da aynı derecede önemli.

Eveline: Lars, orta seviyeye sınıflandırıldı ve üç yıllık ortaöğreniminin ilk iki yılını, ortaöğrenimin 3. sınıfını genişletilmiş bir seviyede yapacak kadar iyi notlarla tamamladı. Yani ortaöğrenimin I. kademesinin başında yapılan seviye sınıflandırması onun için büyük bir rol oynamadı.

Aslında o zamanlar kreş öğretmeni olmayı çok istiyordu. Ama ne yazık ki bunun için gitmesi gereken spesifik ortaöğretim okulunun giriş sınavında az farkla başarısız oldu.

Michael: Spesifik ortaöğretim okullarına veya lise- lere giriş sınavları Nisan ayında yapıldı, bu da yıl içinde çok geç bir zaman. Sınavı geçemeyen tüm çocuklar, kısa bir süre içerisinde bir meslek eğitim yeri bulmak zorundalar. Lars da öyle.

Şansına Federal Yetenek Belgeli Perakende Ticaret Asistanı olarak bir meslek eğitim yeri buldu. Bu onun hoşuna giden ve daha önce de deneyim edindiği bir meslek. Eğitim alanları, meslek eğitimlerinde teşvik eden bir firmaya girdi. Bugün, eğitimini tamamladıktan sonra ve meslek eğitimini aldığı kuruluştaki çalışmaya devam ederek, şayet kendisine sunulan fırsatları kullanırsa, geleceği parlak bir mesleki kariyerin başındadır.

Lars'a refakat ederken çok şey öğrenebildiniz. Bu size diğer iki çocuğunuzu desteklemekte yardımcı oldu mu?

Eveline: Her çocuk farklı, her çocuk kendine has özelliklere sahip. İkinci oğlumuz Jano, okulda hiç sorun yaşamadı. Fakat onun için değişiklikleri kabul etmek zordu. Evden kopmakta, başka yetişkinleri referans kişisi olarak kabul etmekte zorlandı. Bir öğretmene açık bir şekilde yaklaşabilmek için her defasında altı aya ihtiyaç duydu.

Ortaöğrenimin I. kademesine geçişte, genişletilmiş ya da en yüksek seviyeye sınıflandırıldı. Fakat Jano, huzurlu olması ve gelişmesi için yeterli boş zamana ihtiyacı olan biri. Baskının arttığını ve onun için külfetin ne kadar büyüdüğünü gördüğümüzde, onun temel seviyeye aktarılmasını sağladık. Ondan bu performansı göstermesini istemiyorduk. Jano'nun mutluluğu bizim için daha önemliydi. Gençlik yılları, gelişmesi için önemli ve o yıllar bir daha geri gelmez.

Michael: Bizim için en önemli şey, çocuklarımızın mesleki bir eğitim almaları. Mesleki bir eğitim bizim için, okulda bir kariyer yapması kadar iyi. Eğitim sistemimiz o kadar geçirgen ki Jano ileride başka planlar geliştirir de üniversite eğitimi almak isterse bunu hâlâ yapabilir.

Peki, en küçük kızınız Sina ne yaptı?

Michael: Sina, hem özgür düşünceli hem de inatçı. Matematikte öğrenme güçlüğü yaşıyor, diğer derslerde de öğrenim hedeflerine ulaşması için çok zaman harcaması gerekiyor. Sina, sınıfındaki diğer çocuklardan farklı, daha yavaş bir öğrenme ritmine sahip.

Eveline: Sınıf asistanı olarak çalışıyor ve bazı çocukları uyum sağlama aşamalarında destekliyorum. Her defasında, okulun psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğretmeni bana ne talimat verdiyse onu uyguladım ve öğrenme güçlüklerinin üstesinden gelme konusunda çok şey öğrendim. Fakat ben Sina'yı evde ancak sınırlı bir şekilde destekleyebiliyorum. Onun hayatında daha farklı bir görevim var, ben onun annesiyim öğretmeni değil.

Biz bu sorunu okulla görüştük. Sonra Sina ilk adımda matematiği okulun psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğretmeni ile birlikte, kendisi için halen çok büyük bir mücadele olmasına rağmen çalışarak çözebildi. Şimdi okul bu sebeple, ilkokulun son sınıfında Sina için öğrenim hedeflerini yeniden uyarladı. Artık bu uyarlamanın nasıl gelişeceğini ve okulla birlikte nasıl en iyi çözümü bulacağımızı göreceğiz.

KANTONA GÖRE ORTA-ÖĞRENİM I. KADEMESİNDE FARKLI EĞİTİM MODELLERİ

Her kanton, ilkokul kademesinden ortaöğrenimin I. kademesine bir geçiş sistemi ve ortaöğrenimin I. kademesinde bir sınıflandırma modeli hakkında karar verir. 3 farklı model bulunmaktadır:

Bölünmüş Model

Öğrencilerin sınıflandırılması, başarı seviyelerine uygun gerçekleşir. Başarı sınıflarında veya başarı okullarında, farklı taleplere göre derecelendirilmiş müfredatlarla ve ders materyalleri ile ders verilir. Genelde, tanımlamaları her kantonda aynı olmayan 2 ila 3 okul tipi bulunmaktadır. 3 okul tipi ile sık rast gelinen yapı, bir adet daha yüksek beklentileri olan, bir tane orta ve bir tane temel beklentileri olan (örn. A, B ve C tipi ortaöğrenim okulu) bir okul tipi bulundurur.

İşbirliğine dayanan Model

İşbirliğine dayanan model, farklı talepleri bulunan standart sınıflara dayanmaktadır. Öğrenciler, başarı seviyelerine uygun olarak bir standart sınıfa dağıtılır. Fakat belirli dersleri seviye gruplarında görürler. Bu sayede bir öğrenci matematikte temel beklentileri yerine getirirken, yabancı dil dersinde yüksek beklentileri yerine getirir.

Bütünleşmiş Model

Bütünleşmiş model, içerisinde bir ayırım bulunmayan standart sınıfları içerir: Farklı başarı seviyelerine sahip öğrenciler, aynı standart sınıfa giderler. Birbirleri içerisinde karıştırma işlemi geçerliliğini korur. Belirli derslerde, tıpkı işbirliğine dayanan modeldeki gibi yine seviye grupları oluşturulur.

Her çocuğa hak ettiği verilmeli:

«Öğretmen olarak, üç kademe-
meli ortaöğrenime veya
liseye geçişten de sorumluyum. ...»

Her bir çocuğa hak ettiğini vermek benim için büyük bir sorumluluk, zira öğrenciden ne yeteneklerini aşan ne de altında kalan bir talepte bulunulmaması önemli.

Aldığım ve dal öğretmenleri ile müzakere edebileceğim kararı, sonradan anne babalarla görüşüyorum. Bir çocuğun potansiyelini her zaman eşit değerlendirmiyoruz. Bir çocuğun son üç yıl içerisindeki performansından dolayı onun belki de çok B kademesinde olması gerektiğini değerlendirdiğimde, anne babalar bu daha düşük sınıflandırmanın çocuklarına zarar vereceğinden, işe yaramaz olarak damgalanacağından ve bunun onu gelecekte yapacağı meslek seçiminde olumsuz etkileyeceğinden endişe ediyorlar. Bazen anne babalarla ikinci bir kez görüşüyorum, bazen de bu görüşmeye okul yönetimi ve ortaöğrenimin I. kademesinin öğretmenleri de katılıyor. Her zaman özellikle öğrenci için iyi olan bir çözüm bulmak zorundayız.»

MARC MORAN, İSVİÇRE
İLKOKUL ÖĞRETMENİ, WİNTERTHUR

ORTAÖĞRENİMİN II. KADEMESİNDE GEÇİŞTE BAŞARI SEVİYESİNİN ETKİLERİ

Ortaöğrenimin II. kademesi denilen kademeye geçilirken, ortaöğrenimin I. kademesinde (bkz. 15. sayfa) seviyenin sınıflandırılması bir rol oynar. Zorunlu okul eğitiminden sonra ortaöğrenimin II. kademesinde sizin için iki meslek eğitimi alma yolu açılır:

1. Lise veya meslek bölümlü liseler gibi genel eğitim veren kurumlar: Bunlar genelde doğrudan bir meslek için eğitip yetiştirmiyorlar, üniversitelerde, uygulamalı bilimler üniversitelerinde ve meslek akademilerinde alınacak eğitime hazırlıyorlar.
2. Temel meslek eğitimi (meslek eğitimi) üzerinden gidilecek yol: Gençler mesleklerini, okulda (meslek okulunda) gördükleri dersler ve teorikpratik derslerle (işletmeler arası kurslar) birlikte işyerlerinde öğreniyorlar. Mesleki temel eğitim, tam gün okullarda da tamamlanabilir.

Okulda yüksek başarı gösteren öğrenciler, iki meslek eğitimi yolu arasında bir seçim yapabilirler, lisede veya meslek bölümlü lisede bir eğitim almayla temel meslek eğitimi alma arasında karar verebilirler. Her iki yol da olgunluk diploması ile tamamlanabilir (lise olgunluk diploması, meslek bölümlü olgunluk diploması, meslek lisesi olgunluk diploması) ve bir yüksekokulda okuma yolunu açabilirler.

Okulda daha az başarılı olan veya okulun verdiği derslere pek fazla ilgi göstermeyen öğrenciler, temel meslek eğitimi veren geniş bir yelpazeden, yeteneklerine ve ilgi alanlarına en uygun olan temel meslek eğitimini seçerler.

Doğru meslek eğitiminin seçilmesi bir süreçtir. Kendinizi tanırınız, kendi yeteneklerinizi gerçekçi olarak değerlendirir ve bunları eğitim dünyasındaki fırsatlarla ve imkânlarla karşılaştırırsınız. Gideceğiniz yolu seçer ve meslek eğitimi seçiminizi uygulamaya koyarsınız.

Meslek eğitimi seçimi – bu süreç zaman gerektiriyor

Zorunlu okul eğitiminden sonra, önünüze iki ayrı eşdeğer eğitim yolu açılır. Okulda verilen bir eğitime, yani eğitiminize lisede veya meslek bölümlü lisesinde devam edebilir veya temel meslek eğitimi alabilirsiniz. Hangi eğitim yolunun size uyduğu, ilgi alanlarınıza ve yeteneklerinize bağlıdır.

Lise ve meslek bölümlü lise – daha fazla çaba, daha fazla ev ödevi

Lise ve meslek bölümlü lisesi öğrencileri, öğrenmeyi severler ve – zorunlu okul eğitimiyle kıyaslandığında – okul için daha fazla çaba sarf etmek ve öğrenmek isterler ve bunu da yaparlar. Her gün iki ve hatta üç saat boyunca ev ödevi yapmaktan rahatsız olmazlar. Liseye veya spesifik ortaöğretim okuluna girişlerinde bir sorun çıkmaması için, daha zorunlu okul eğitimi esnasında iyi öğrencidirler. Genişletilmiş beklentilere sahip ortaokula gidiyorlar, tüm derslerde notları iyi ve çeşitli ilgi alanlarına sahipler. İsviçre'nin Almanca konuşulan bölgesinde, okulda veya meslek danışmanlığı esnasında sunulan bir seviye testi, objektif olarak hani seviyede bulduklarını aydınlığa kavuşturur. 600 ila 700 puan arasında bir sonuca ulaşırlarsa, lise veya meslek bölümlü lise onlar için uygun yol olabilir.

Meslek seçme sürecinde merakli olmak

Genel eğitim veren bir okula giden yolun seçimine kıyasla, uygun mesleğin ve meslek eğitimi veren bir işyerinin seçimi karmaşık bir süreçtir, çünkü aralarında hangisini yapacağınıza kararını verebileceğiniz yaklaşık 200 meslek vardır. Meslek seçimi aşamasında meraklı olmalı, farklı meslek alanlarındaki değişik mesleklere bakmanız ve kendi ilgi alanlarınız ve yeteneklerinizle karşılaştırmalısınız.

Belki bu süreci kendi başınıza ele alacaksınız, belki de buna okulda meslek seçimi dersi ile başlayacaksınız. Gerekirse destek alın, anne babanızla, öğretmenlerinizle, iş arkadaşlarınızla veya meslek danışmanlığı ile konuşun.

Meslek seçiminde ortaöğrenimin I. kademesinde bir sınıf. Zürich'teki bu sınıfta bulunan çoğu öğrenci, temel meslek eğitimi üzerinden yol almaya karar verdi.

Meslek seçiminde bir sınıf

Fehraltorf'ta S3a sınıfında (en üst okul seviyesi) okuyan çoğu öğrenci daha çok önceden, zorunlu okul eğitiminden sonra hangi meslek eğitimi almak istediklerini biliyordu. İki öğrencinin dışında hepsi temel meslek eğitimi alma kararını vermişti ve daha şimdiden bir meslek eğitim yeri bulmuşlar. İki kız liseye devam etmek istiyor.

Kızlardan biri üniversitede jeoloji eğitimi almak, daha iyi anlatmak gerekirse, bir gün yanardağ uzmanı olarak çalışmak istiyor. Kızlardan diğeri okula devam etmek istiyor, çünkü halen tam olarak hangi mesleği seçeceğine karar vermedi. «Gerçi bana meslek eğitimi veren işyerlerinden eczacılık asistanı olarak bir eğitim sunuldu ama bu meslek bana bir şekilde uymadı. Okulla aramdaki bağlantıyı kesmemek amacıyla şimdi liseye gidiyorum. Hoşuma giderse seneye lisede kalırım veya kendime yeni bir meslek eğitim yeri ararım.»

Birçok meslek seçebilirsiniz

Öğrencilerden altısı ticaret asistanı, üçü bilişimci, ikisi tıbbi muayenehane asistanı ve ikisi makine teknisyeni olmak istiyor; çoğu temel meslek eğitimlerini meslek lisesi ile birleştiriyorlar. Öğrencilerden biri dülger olacak, bu mesleğin ilgi alanlarına uyduğunu, tutkulu bir dağcı olduğunu ve tepelerde çatı gövdeleri inşa etmekten mutlu olacağını söyledi. Diğeri, bilgisayar başında değil de, elleri ile çalışmaktan daha mutlu olduğu için otomobil mekatronik teknisyeni olmak istiyor.

Kız öğrencilerden biri elektrik tesisatçısı olmak istiyor. Çocukluğundan beri, teknik alanda bir meslek eğitimi almak istediğini biliyormuş ve başlangıçta iletim planlayıcısı olarak deneme çıraklığı yapmış. Büroda canı sıkılmış, şantiyeye gidince hoşuna gitmiş. Meslek uzmanlık okulunun ilk yılında, tek genç kadın olacağını biliyor. Bunun biraz da alışmayla alakalı olduğunu düşünüyor ve üstesinden geleceğine inanıyor. Her ne olursa olsun alacağı meslek eğitimine seviniyor.

Anne babalar için ipuçları ve öneriler

Öğrenciler bu sürece kendileri girişmek zorundalar. Mesleki bir eğitim alma kararını vermeye hevesli olmalılar. Fakat sizin de desteğinize ihtiyaçları olacak:

Meslek seçimi konusu, ailece hakkında konuşulması gereken bir konudur. Çocuklarınızla ilgi alanları, güçlü ve zayıf yönleri ve karakteristik özellikleri hakkında konuşun.

Çocuklarınıza, bir zamanlar zevkle yaptıkları şeyleri hatırlatın.

Çocuklarınızın menfaatini merkeze oturtun. Kendi meslek hayallerinizi çocuklarınızda gerçekleştirmeye çalışmayın.

Siz de meraklı olun, çocuklarınızla birlikte ufku genişletmeye çalışın, kendinizin de bilmediği meslekleri araştırın.

Kendi günlük yaşantınızı da işin içine katın, iş hayatında edindiğiniz deneyimler hakkında konuşun.

Çocuklarınızı, işin ucunu bırakmamaları için motive edin.

Meslek seçimi sürecine ilgi gösterin, deneme çıraklık eğitimindeki deneyimlerini sorun, bunu çocuklarınızla birlikte değerlendirin.

Az başvuru ile hedefe ulaştık

Çoğu öğrenci, ondan daha az başvuru yazısı yazmak zorunda kaldı ve meslek eğitim yerine girdi. Oybirliği ile en üst okul seviyesinin açıkça bir avantaj olduğunu söylüyorlar. Öğrencilerden biri, «genelde iyi öğrenci olduğumuz ortada. Hele olaylara seyirci kalmaz ve bütün ilgini ona yöneltirsen, kendini nazik bir şekilde takdim edersen, o zaman işletme de sana bir meslek eğitimi verir», dedi.

«Fakat bize meslek eğitim yeri öyle kolayca hediye edilmedi», diye vurguluyor bir kız öğrenci. «Büyük çabalar sarf ettik. Kendi güçlü ve zayıf yönlerimizi düşündük, erkekten çekici ve temiz başvuru yazıları gönderdik, iş görüşmelerine yoğun bir şekilde hazırlandık, başvuruda bulunduğumuz işletmeler hakkında detaylı bilgi edindik ve bu mesleği neden seçtiğimizi belli bir üslupla ifade edebildik. Bu da tıpkı okulda aldığımız iyi notlar gibi başarımızın bir parçası idi.»

TEMEL MESLEK EĞİTİMİ MİYOKSA GENEL EĞİTİM VEREN UZMANLIK LİSESİ Mİ?

Almanca konuşulan kantonlarda öğrencilerin ortalama olarak yaklaşık %20 ila %25'i, ortaöğrenimin I. kademesinden sonra genel eğitim veren bir liseye giderken, çok daha büyük bir kısmı temel meslek eğitimi veren okullara gidiyorlar. İsviçre'nin Fransızca ve İtalyanca konuşulan bölgelerinde bu oran belirgin bir şekilde daha yüksek fakat orada da gençlerin çoğu temel meslek eğitimi alıyor ki, temel meslek eğitimi İsviçre'nin Almanca konuşulan bölgesinde nazaren, uygulamalı tam gün okullarında stajli organize ediliyor.

İsviçre'nin eğitim sistemi iyi bir şöhrete sahip. Bu durum bir taraftan spesifik ortaöğretim okullarının, liselerin ve yüksekokulların yüksek standardına ve diğer taraftan, birçok genç için okulda alınan eğitimle uygulamalı meslek eğitiminin birbirine bağlanmasıyla, genel eğitim veren bir okul üzerinden gidilecek yoldan daha uygun ve iyi çözüm olduğu, çifte meslek eğitimi sistemi adı verilen iyi düşünülmüş sisteme dayanmaktadır. Her iki meslek eğitimi yolu da, iyi ileri eğitim alma imkânı olan mesleklere götürüyor. İsviçre'nin eğitim sistemi son derece geçirgen olmasından dolayı, yapılan bu ilk «meslek eğitimi mi okul mu?» yol ayrımı yaşamda gerçi önemli, fakat mesleki kariyerin bundan sonraki gelişmesi için nihai bir karar değil.

Prosesin ilerlemediğini hissettiğinizde profesyonel yardım alın.

Öğretmenlerle görüşün, onlarla oğlunuza, kızıınıza hangi eğitim yolunun en uygun yol olabileceğini tartışın.

Oğlunuzla, kızıınızla birlikte Mesleki Bilgi Merkezini ziyaret edin. DVD'lerde, İnternet'te veya belgelerde bulunan bilgileri inceleyin.

Oğlunuzla, kızıınızla birlikte bir meslek fuarını ziyaret edin. İş hayatındakilerle doğrudan iletişime girin ve ilgili meslekler hakkında bilgi edinin.

Meslek danışmanlığında çocuğunuzun, ilerleyememesi durumunda bir rehberden ilave destek alıp alamayacağını sorun.

Ortaöğrenimin I. kademesinden ortaöğrenimin II. kademesinin meslek eğitime geçiş, bir meslekalanı veya bir branş için yol ayrımıdır: Doğa mı dizayn mı, inşaat mı satış mı, bilişim mi sağlık mı? «Meslek Eğitimi» veya «Mesleki Eğitim» olarak da anılan temel meslek eğitimi, 2, 3 veya 4 yıl sürer ve 200'ün üzerinde meslek önerisi sunulur. Bu eğitim, meslek lisesi olgunluk diploması ile de kombine edilebilir.

Bu bölüm, zorunlu okul eğitiminin sonuna yakın ortaöğrenimin I. kademesinde bulunan ve önlerinde mesleki temel eğitime geçiş süreci bulunan ve ortaöğrenimin II. kademesinde hangi eğitim imkânlarının bulunduğunu öğrenmek isteyen genç göçmenler (ve aileleri) için ilginç olabilir.

Uygulamaya Giriş

Ortaöğrenimin I. kademesinden meslek eğitime

Sayfa

- 22 **Federal Meslek Belgesi almak için mesleki temel eğitim**
- 23 *Rondik Taher Mosa, Irak, Gıda, İçki ve Tütün Perakende Ticaret Asistanı*
«Doğru öğrenmek için yeterli zaman»
- 24 *Samuel Frei, İsviçre, Mutfak Çalışanı*
«Başarıya giden yolda iyi hizmet»
- 25 **Federal Yetenek Belgesi almak için mesleki temel eğitim**
- 26 *Norina Bosshard, İsviçre, Baca Temizleyicisi*
«Deneme çıraklığından sonra her şey açık ve netti»
- 27 *Dafina Elmazi, Kosova, Ticaret Uzmanı, B Profili*
«Mutlaka ticaret uzmanı olmak istiyordum»
- 28 *Celia Haldimann, Brezilya, Sağlık Uzmanı*
«Meslek için doğru yetenekler»
- 29 *Khyber Ahmadzy, Afganistan, Elektrik Tesisatçısı*
«Mutlaka elektroteknik içeren bir meslek»
- 30 *Farhan Abdi Omar, Somali, Fırıncı-Pastacı-Şekerlemeci*
«Hayalimdeki mesleği daha sonraya erteledim»
- 31 **Meslek lisesi olgunluk diplomalı temel meslek eğitimi**
- 32 *Preethy Vadakkadath, Hindistan, Otomasyon Elemanı*
«Teoriyle pratiği ideal bir şekilde birbirine bağlayın»
- 33 *Marc Egli, İsviçre, Elektrik Teknisyeni*
«Liseye gitmedim»
- 34 **Okul ortamında temel meslek eğitimi**
- 35 *Marius Küng, İsviçre, Bilişimci*
«Bilişime okuldan giriş»
- 36 *Michael Roschi, İsviçre, Ticaret asistanı*
«Mesleki kariyere giriş olarak ticaret ortaokulu»
- 37 *Isabel Silva, Portekiz, Ticaret asistanı*
«İyi bir genel kültür, iyi başlangıç»

Federal Meslek Belgesi almak için mesleki temel eğitim

Federal Meslek Belgesi eğitimi 2 yıl sürüyor ve bu eğitim, öğrenirken biraz daha fazla zamana ihtiyaç duyan veya okuldaki başarıları 3 veya 4 yıllık bir meslekte ilerleme eğitimi için henüz yeterli olmayan öğrenciler için düşünülmüştür. İşletmedeki pratik meslek eğitimi ve meslek okullarında verilen ders olduğu kadar, işletmeler üstü kurslarda da buna dikkat edilir.

 İNTERNET'TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

FEDERAL MESLEK BELGELİ TEMEL MESLEK EĞİTİM NEDİR?

Federal meslek belgeli iki yıllık temel meslek eğitimi, federal meslek belgesi almanıza yol açar. Öğrenciler aynı meslek içerisinde, mezun olduktan sonra ister Basel'de, St. Gallen'de, Lozan'da ya da Bellinzona'da okula gitmiş olsunlar, benzer yeteneklere sahip olurlar. Bu durum iş bulmanızı kolaylaştırır, zira Federal Meslek Belgesi çalışılarak elde edilen teknik, yöntem ve sosyal yetenekleri işveren için görünür kılar.

MESLEK BELGESİ ALMAK ÜZERİ TEMEL MESLEK EĞİTİMİ İÇİN HANGİ ÖZELLİKLERE SAHİP OLMALISINIZ?

Uygulamada yetenekli fakat teorik çalışmalarda biraz zorlanıyor olabilirsiniz. Meslek okulları, bu ihtiyaçlarınızla ilgileniyorlar.

Yavaş öğreniyor olabilirsiniz. Meslek eğitim işletmelerinde ve meslek okullarında bu öğrenme davranışı dikkate alınıyor.

Öğrenme başarısına ulaşmak amacıyla, daha net talimatlara, çalışma ortamınıza ve işin akışına alışmaya ihtiyacınız olabilir. Yeni bir iş sahasına başlamadan önce, çalıştığınız iş sahasına tamamen hâkim olmayı seviyor olabilirsiniz.

Anne babalar için ipuçları ve öneriler

Kızınızın veya oğlunuzun kendi yeteneklerinin gerçekçi bir gözle incelemesine dikkat edin. Alacağı eğitim, ne kendi yeteneklerini aşan, ne de altında kalan bir eğitim olmamalıdır.

Kızınıza veya oğlunuza meslek danışmanına giderken refakat edin. Çocuğunuzun kişisel becerilerini ve yeteneklerini meslek danışmanı ile birlikte saptayın.

Kızınızı veya oğlunuzu eğitimleri sırasında da destekleyin.

İsviçre’de henüz uzun bir zamandır yaşamıyorsunuz ve dil bilginiz meslek okulunda federal yetenek belgeli temel meslek eğitimi almaya yeterli olmayabilir. Federal meslek belgeli temel meslek eğitimi sizin için iş hayatına ideal bir başlangıç olabilir.

OLANAKLAR

İsviçre’de meslek dünyası çoğu zaman daha kolay anlaşılacak üzere meslek alanlarına ayrılır (ayrıca bkz. 51. sayfa). Federal Meslek Belgesi ile mezun olunan eğitimler, örneğin doğa, gıda maddeleri, ev ekonomisi, lokantacılık/otelcilik, tekstil, güzellik/kozmetik, inşaat, bina teknolojisi, ağaç işleri ve iç dekorasyon, metal işleme, otomotiv, ekonomi/idare, satış, trafik/lojistik veya sağlık ve sosyal alan olmak üzere hemen hemen tüm meslek alanlarında bulunmaktadır.

RONDİK TAHER MOSA, IRAK MESLEK EĞİTİMİN 1. YILINDA GIDA, İÇKİ VE TÜTÜN PERAKENDE TİCARET ASİSTANI, FEDERAL MESLEK BELGESİ

Doğru öğrenmek için yeterli zaman: «Okumaya önem veren bir aileden geliyorum. ...»

Babam her zaman tüm çocuklarının okumasını, sağlam bir eğitime, iyi bir mesleğe ve kariyere sahip olmalarını isterdi. Bu nedenle Irak’ta on iki yıl okuduktan sonra olgunluk diploması ile mezun oldum. İsviçre’ye geldiğimde, burada eğitim olmaksızın iyi bir iş bulmanın kolay olmadığını çabuk fark ettim. Ben de hayatım boyunca temizlik yapmak, hele hele evde kalmak hiç istemiyordum; bir ev kadının hayatı benim için çok sıkıcı olurdu, ben çalışmak istiyordum.

Irak’ta kalmış olsaydım, eczacılık eğitimini alırdım. Ancak burada, İsviçre’de bu benim için maalesef mümkün değil. Sonra entegrasyon kursuna giderken birçok meslek hakkında bilgi

edindim, en çok da gıda, içki ve tütün ağırlıklı perakende ticaret hoşuma gitti.

Girişkenlik

Bu meslekte başka insanlarla iletişim halindeyim ve bu benim için önemli, çünkü son derece açık ve girişken bir kişiliğim var. Ayrıca, aldığım bu eğitimde gıda maddeleri hakkında çok şey öğreniyordum. Bu benim günlük yaşamımda da kullanabileceğim profesyonel bir bilgi. İnsanın nasıl sağlıklı beslenebileceğini biliyor olması iyi bir şey.

Önümdeki iki senenin benim için kolay olmayacağını biliyorum. Yabancı dil bilgimi hâlâ ilerletmem ve ev ödevlerim için iş arkadaşlarıma göre daha çok zaman harcamam gerekiyor. Fakat şanslıyım. Eşim bana destek veriyor, bana ev işlerinde yardımcı oluyor hatta yemek bile pişiriyor. Benim ders çalışmam için yeterli zamanımın olmasını istiyordum. Bu nedenle, bu işi başaracağımdan eminim.»

SAMUEL FREI, İSVİÇRE
FEDERAL MESLEK BELGELİ MUTFAK ELEMANI
MESLEK EĞİTİMİ 2. SINIFTA

Başarıya giden yol- da iyi hizmet:

«Yemek pişirmek her zaman hobilerim arasında bulunuyordu. 10. sınıftan sonra üç yıllık aşçılık eğitimine başladım. ...»

Meslek eğitim yeri başka bir kantondaydı. İşyerinde kalmak zorundaydım. Ancak meslek eğitim yeri ile bir türlü uyuşamadık. Özellikle düzensiz çalışma saatleri beni çok zorladı.

Anne ve babamın destekleriyle tekrar Zürih'e geldim. Meslek eğitiminin ikinci sınıfında başka bir işyerinde yeni insanlarla tanışıp onlarla çalışmayı öğrenmek durumunda kaldım. Ancak bazı sorunlarım oldu: Çok yavaş çalışıyordum ve aynı anda birkaç işi yapmakta zorlanıyordum. İşyerim bana temel meslek yetenek

eğitimimi Federal Meslek Belgesi alınan iki yıllık eğitime çevirmeyi önerdi. Önceleri hayal kırıklığına uğramıştım, ama şimdi avantajlarını da görüyorum. Meslek okulunda 10 kişilik küçük bir sınıfımız var. Birbirimizi iyi tanıyoruz. Öğretmen de bize daha fazla vakit ayırabiliyor. Şu anda çalıştığım meslek eğitim yerinden de memnunuz. Öğrenmek için şartlarım elverişli.

Hedefe giden ilk adım

Bu yaz meslek eğitimi bitirme sınavlarına gireceğim. Böylece hedefime ulaşmak için ilk basamağı çıkmış oluyorum. Mümkün olursa üç yıllık temel meslek eğitiminin 2. sınıfından başlayıp aşçı olarak Federal Yetenek Belgesini almak istiyorum. Mesleki geleceğimle ilgili olarak birçok şey mümkün: Mutfak şefi ya da meslek okulu öğretmeni olmak (bunun için meslek lisesi olgunluk diplomasını almam gerekiyor) ya da yurtdışında Çin ya da Japon mutfağını öğrenmek.»

DESTEK KURSLARI VE KİŞİSEL REFAKAT

Federal Meslek Belgesi alınan temel meslek eğitimi yapılırken gidilen meslek eğitim işletme sinde veya meslek okulunda çeşitli nedenlerden ötürü sorunlar çıkabilir:

Dersleri gerektiği gibi takip edemediğinizin farkına varmış olabilirsiniz. Bu gibi bir durumda sorunu bir an önce öğretmenle konuşmakta fayda vardır. Gerekirse notlarınızı alacağınız bir destek kursu ile iyileştirebilirsiniz.

Meslek eğitim işletmesindeki yetişkin iş arkadaşlarınız ile birlikte bulunmakta zorluk yaşıyor olabilirsiniz. Ya da işletmenin sizden beklentileri çok yüksek olabilir. Böyle bir durumda en kısa zamanda eğitimden sorumlu ustalarla konuşun. Bu kişiler size meslek eğitimi süresince kişisel olarak refakat edilmesini sağlarlar.

DEVAMI OLMAYAN MEZUNİYET YOK

Federal meslek belgesi ile başarıyla tamamlanmış bir temel meslek eğitimi, öğrenciye bunun üzerine Federal Yetenek Belgesi alınan temel meslek eğitimi eklemeye hakkını tanır. Normal durumda öğrenci doğrudan ikinci sınıfa başlar.

Federal Yetenek Belgesi almak için temel meslek eğitimi

Federal Yetenek Belgeli temel meslek eğitimi 3 ya da 4 yıl sürüyor ve 200'ün üzerinde düzenlenmiş meslekte kapsamlı yetenekler kazandırır. İsviçre'de her yıl geçlerin üçte ikisinden fazlası, «Meslek Eğitimi» veya «Mesleki Eğitim» olarak da anılan bu eğitimden mezun olur. Alınan her bir eğitim, pratik yeteneklerden ve okuldaki kapasiteden farklı taleplerde bulunur.

 İNTERNET'TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

TEMEL MESLEK EĞİTİMİ NEDİR?

Temel meslek eğitimi, uygulamayı (meslek eğitim işletmesinde ve işletmeler üstü kurslarda) ve teoriyi (meslek okulunda) birleştirir. Eğitim verilen bu üç yerde meslek öğretmenleri size iş hayatında ayakta durabilmeniz ve toplumla bütünleşebilmeniz için iş hayatına girişi kolaylaştırma hedefini izlemektedirler. Temel meslek eğitimi bazen staj safhaları ile birleştirilerek, tam zamanlı olarak bir meslek okulunda da tamamlanabilir. Bu model özellikle İsviçre'nin Fransızca ve İtalyanca konuşulan bölgesinde yaygındır (bkz. 34. sayfa).

Meslek eğitim işletmesi

Haftanın 3 ila 4 günü boyunca meslek için gerekli teknik bilginizi pratik olarak benimser ve sosyal ve yöntem becerilerinizi geliştirirsiniz.

İşletmeler üstü kurslar

Yılda birkaç gün verilen işletmeler üstü kurslarda meslek için gerekli tekniği ve temel becerileri edirsiniz.

Meslek okulu

Meslek okulunda haftada 1–2 gün pratik eğitimi tamamlayıcı, meslek için gerekli teori bilgileri tamamlanır. Derslerin meslek bilgileri içeren kısmında meslek için gerekli uzmanlık kazandırılır. Genel eğitim dersi (ABU) iki öğrenim alanını derinleştirir: «Dil ve iletişim» öğrenim alanı, kişisel, mesleki ve topluma ilişkin durumlarda hitaba uygun iletişim kurabilmeniz için, sözel ve sözel olmayan yetenekler kazandırır. «Toplum» öğrenim alanı, diğerlerinin yanı sıra siyasi, ekolojik, hukuki, sosyal veya hatta kültürel konularla meşgul olursunuz.

Anne babalar için ipuçları ve öneriler

Çocuğunuza zaman ayırın. Kızınızla veya oğlunuzla birlikte mümkün olduğunca dikkatli bir şekilde yeteneklerinin ve ilgi alanlarının hangi alanlarda bulunduğunu aydınlığa kavuşturun.

En başta tüm meslek alanını inceleyin. Bu sayede çocuğunuzun okul eğitimine uygun meslekler bulabilirsiniz.

Çok gecikmeden öğretmenle, kızınızın veya oğlunuzun yapmak istediği mesleğin taleplerine ek olarak nasıl hazırlanabileceğini konuşun.

FEDERAL YETENEK BELGELİ TEMEL MESLEK EĞİTİMİ İÇİN HANGİ ÖZELLİKLERE SAHİP OLMALISINIZ?

Her meslek alanında, ilgi alanlarınıza ve yeteneklerinize uyan mesleklerle ve okulda alınan eğitimden farklı (yüksek, orta veya düşük) beklentilerle karşılaşacaksınız.

Teknik meslek alanları: Matematiği ve fen bilgisini seviyorsunuz, soyut ve mantıklı düşünabiliyorsunuz, uzamsal bir hayal gücüne sahipsiniz ve teknik ilişkilerle ilgileniyorsunuz.

Teknik ve el becerileri gerektiren meslek alanları: Matematik ve öğreneceğiniz mesleğe göre geometri dersinde çok iyisiniz. Buna ek olarak uzamsal bir hayal gücüne sahipsiniz ve milimetrik hassasiyetle çalışıyorsunuz.

El becerileri gerektiren meslek alanları: Matematiği seviyorsunuz ama ondan daha çok becerikli ellere sahipsiniz, hareket etmeyi seviyorsunuz ve bedensel olarak zindesiniz.

Hizmet alanında meslek alanları: Matematik dâhil tüm dersleri seviyorsunuz. Her şeyden önce ülkenin diline son derece hâkimsiniz, yabancı diller konusunda doğal bir kabiliyetiniz var ve insanlarla iletişime girmeyi seviyor ve konuşkansınız.

Sağlığa ilişkin veya sosyal meslek alanları: Başka insanlarla iletişimde olmayı seviyorsunuz ve dil öğrenmekte zorlanmıyorsunuz. Ayrıca fen bilimlerine eğiliminiz var ve matematiği seviyorsunuz.

Güzel sanatlarla ilgili meslek alanları: İster kuaförlük, grafikerlik veya çiçekçilik olsun, güzel şeylerin iyisinden anlıyorsunuz, şekillendirmeyi seviyorsunuz, becerikli elleriniz var. Okulda resim, el işleri ve hatta geometri bile en sevdiğiniz dersler arasında.

NORİNA BOSSHARD, İSVİÇRE
FEDERAL YETENEK BELGELİ BACA TEMİZLEYİCİSİ
MESLEK EĞİTİMİ 1. SINIF

Deneme çıraklığından sonra her şey açık ve netti:

«İlk başta restorasyon uzmanı olmak istiyordum.

Deneme çıraklığı yaparken müşterilerle ilişki kurmakta zorlandığımı fark ettim. ...

Deneme stajından sonra tekrar başa dönmüştüm.

Baca temizleyicisi olmak annemin fikriydi. Ustamla tesadüfen konuşurken ustam bu mesleğin benim için uygun olabileceğini söyledi. Bir hafta deneme stajı yaptım, yeterlilik testini başardım ve meslek eğitim yerine kabul edildim. Şimdi günlük çalışma hayatında bu mesleğin

bedenen yorucu olduğunu görüyorum. Bazı akşamlar sırtım ya da dizlerim ağrıyor, özellikle saatlerce kazan dairesinde kurumları temizlediğim zamanlar. Meslek okulu da benim düşümden daha zor.

Günlük çalışma hayatı için kimya ve fizik
Şimdi birinci sınıfta ağırlık kimya ve fizik derslerinde, hiç sevmediğim dersler, ama günlük işlerim için gerekli. Akşamları genelde çok yorğun olduğum için hafta sonlarında ders çalışıyorum.

Meslek geleceğimle ilgili birçok düşüncelerim var: Temel meslek eğitimini bitirme sınavlarından sonra bir süre para kazanmak için çalışmak, sonra dünyayı gezip görmek istiyorum, belki de İngilizce öğrenirim. Ya da bambaşka bir şey yaparım, ikinci bir meslek eğitimi yapmak ya da bir mevsim bir kayak merkezinde bir otelde çalışmak gibi.»

Ortaöğrenimin I. kademesinden meslek eğitimine

«Mutlaka ticaret uzmanı olmak istiyordum: Daba Kosova'dayken bir bankada çalışmak istiyordum. Tüccarlardan oluşan bir aileden geliyorum. ...»

Annem, kuzenlerim ve hatta ağabeyim bile bu meslek dalına ilgi gösteriyorlar. 15 yaşındayken İsviçre'ye geldiğimde bana hepsi, sen en iyisi bu işi unut, hiçbir zaman başaramazsın, Almanca'yı mükemmel konuşman gerekiyor dediler. Bunun üzerine önce daha az Almanca diline gerek duyulan bir meslek öğreniyim, daha sonra meslek değiştireyim diye düşündüm. Sonra bir hastanede sekiz ay staj yaptım ama bu iş hiçbir zaman bana uygun bir iş olmadı.

Stajdan sonra karar verdim: Muhasebe-büro alanında eğitim görmek istiyorum, bunun için Almancaya ve ek bir yabancı dile ihtiyacım var. İngilizce benim için sorun olmadığından, yoğunlaştırılmış bir Almanca kursuna gitmeye başladım.

Güzel bir başvuru dosyası

Başvuru sürecimde bir danışman bana destek verdiği için şanslıyım. Önce krem renkli kâğıt üzerinde bir dosya hazırladım, çok güzel bir başvuru dosyası oldu ve her bir başvuru için yeni bir dosya hazırladım ve tüm evrakların tekrar çıktısını aldım. Sonra yaklaşık 20 başvurudan sonra ilk iş görüşmesine davet edildim. Danışmanımla kaç kez alıştırma yaptığımı çok iyi hatırlıyorum. Duruşum nasıl olmalı? Göz temasını nasıl sağlarım? Nasıl el sıkırım? Ne söylerim? Nasıl söylerim?

Bu iş görüşmesine yaklaşık on kişi başvurmuştu ve sa deca meslek eğitim yeri olduğuna göre ciddi bir rekabet söz konusuydu. Diğerlerin hepsi okula İsviçre'de gitmişken, benim Almancam henüz mükemmel hale gelmemişti. Bu iş görüşmesi için elimde sadece motivasyonum, isteğim ve başaracağıma dair inancım vardı. Bir meslek eğitim yerini bana vermeleri için yetkilileri, muhasebe-büro eğitimini başarılı bir şekilde tamamlayacağıma dair kendime güvendiğime ikna etmem gerekiyordu.

Doğru mesleği yapıyorum

Artık Zürih Belediyesinde meslek eğitiminin üçüncü yılındayım ve kesinlikle bana uygun bir meslektir. Son iki yıl içerisinde Personel Bölümü ve Sosyal Departmanı tanıdım, bu yıl finans kontrolünde çalışıyorum. İşimden zevk alıyorum, bağımsız çalışma ile başka insanlarla iletişimimde bulunmanın karışımıdır.

Meslek okulunda da her şey yolunda. Buna rağmen haftada bir akşam, meslek öğrencileri için düzenlenen ücretsiz destek kursuna gidiyorum. Orada ev ödevlerimin bir kısmını yapıyorum ve bir sorum olduğunda, her zaman bana yardım edebilecek bir öğretmen orada bulunuyor. Ayrıca Fransızca da öğreniyorum, zira eğitimimi tamamladıktan sonra meslek lisesi olgunluk diplomasını almak ve uygulamalı meslek bilimleri üniversitesinde eğitimi sürdürmek istiyorum.»

DAFİNA ELMAZİ, KOSOVA
MESLEK EĞİTİMİN 3. YILINDA
TİCARET DALI, B PROFİLİ

CELÍA HALDİMANN, BREZİLYA
FEDERAL MESLEK YETENEK BELGELİ SAĞLIK HİZMETİ
EGİTİMİNİN 3. YILINDA

Meslek için doğru yetenekler: «İnsanlarla iyi iletişim kurarım ve kendi başıma çalışmayı severim. ...»

Spitex'te ev sağlık hizmetlisi olarak hasta ya da yaşlıların kendi evlerinde yaşamlarını sürdürmelerine yardımcı oluyorum. Onların bakımını yapıyorum, ev işlerinde yardım ediyorum, yaşamlarını mümkün olduğu kadar bağımsız sürdürebilmeleri için onları destekleyip motive ediyorum.

Bu meslek için önemli yeteneklere sahibim: insanlara yaklaşmak, onları ciddiye almak benim için kolay. Birçoğu yalnızlık çeken bu hastalara yakınlık ve sıcak ilgi gösteriyorum, sorunlarıyla ilgileniyorum ve sabırla kendilerini dinliyorum. Eğitimin bu bölümü benim için kolaydı, özellikle sınır koymayı öğrendikten sonra.

Tıp terimleri konusunda da avantajlarım var. Ana dilim olan Portekizceye benzediği için aklımda tutabiliyorum. Almanca ise daha zor. Konuşmak sorun değil, konuşmadan da işaretlerle anlaşmak mümkün. Ama yazılı olarak! Yazılı ödevlerde çok zaman harcıyorum ve hiç bir zaman da tatmin olmuyorum. Bir yıldan beri bir Almanca öğretmeninden özel ders alıyorum ve ödevleri meslek okuluna geri vermezden önce her okuma parçasını öğretmenle konuşup tartışıyorum.

Şu anda meslek eğitimini bitirme sınavlarına hazırlanıyorum. Neyse ki ön notlarım iyi. Meslekte ilerleme eğitimine başlamadan önce biraz meslek deneyimi elde etmek ve Almancamı ilerletmek istiyorum. Daha sonra ne eğitimi yapmak istediğim konusunda henüz kararsızım: Ya bu meslek alanında bir akademiye gideceğim, ya da sonradan meslek lisesi diplomasını alıp meslek yüksek okuluna devam edeceğim.»

TEMEL MESLEK EĞİTİMİ SIRASINDA GÜÇLÜKLER

Zorunlu okul eğitiminden temel meslek eğitimine geçiş, aynı zamanda daha büyük bir bağımsızlığa da geçiştir.

Sizden sadece meslek eğitim yerinde faal olarak birlikte fikir yürütmeniz değil, meslek okulunda da bağımsız çalışmanız beklenir.

Bu geçiş sürecinde zorlanabilir ve işletmede veya meslek okulunda sorunlar meydana geldiğini fark edebilirsiniz.

Böyle bir durumda mümkün olduğunca hızlı bir şekilde bir çözüm ararsınız:

- Meslek okulundaki öğretmeninizle birlikte sorunlar hakkında görüşün ve gerekirse destek kurslarına veya ilave dil kurslarına başvuru yapın.
- Meslek eğitimi öğretmeninizle birlikte, işletmede yaşadığınız olası güçlüklerle ilgili çözümler bulun.

Bazen sorunlar çözülemez. Temel meslek eğitiminizi yarıda kesmeden önce, mutlaka Kantondaki sorumlu uzmanla (adı meslek eğitim sözleşmesinde yazılıdır) iletişime geçmelisiniz. Çoğu zaman, başka bir işletmeye yerleştirilmeniz, temel meslek eğitiminin federal yetenek belgeli meslek eğitiminden federal meslek belgeli meslek eğitime veya tersine dönüştürülmesi gibi bir çözüm bulunur.

Temel meslek eğitiminizi yarıda keserseniz, mutlaka meslek danışmanlığı ile bundan sonra atacağınız adımlar hakkında görüşmeniz gerekir.

Mutlaka elektroteknik içeren bir meslek: «En başından itibaren bir meslek eğitimi yapmak isteğimi biliyordum. ...»

İsviçre’de yaşıyorsan ve bir meslek eğitimin yoksa iş hayatında ilerleyemezsin, bütün hayatın boyunca aynı işi yaparsın. Bense iyi bir işim, işyerinde sorumluluğum, mesleki bir kariyerim olsun istiyordum ki, kendimi mesleki anlamda sürekli geliştirmek istiyorum.

O zamanlar hayalimdeki meslek bilişimci olmaktı. Fakat entegrasyon kursu sırasında bir meslek eğitim yeri aradığımda İsviçre’de daha bir yılım bile geçmemişti. Tabii ki Multicheck’te (çok yönlü meslek yetenek testi) iyi bir sonuç almayı başaramadım, dil bilgim çok

yetersiz kaldı. Bu nedenle büyük bir şirkette elektrik tesisatçısı olarak bir ön meslek eğitimi almaya ve sonrasında meslekte ilerleme eğitimi ile devam etmeye karar verdim. Meslek okulunda ön meslek eğitimi giriş sınavına girdiğimde aldığım sonuç o kadar iyiydi ki, doğrudan bir meslek eğitim yerine girmeme karar verdik.

İnisiyatif ve işbirliği

Büyük bir şirkette meslek eğitimi almak, çokça inisiyatif kullanmanı bekliyor. Arada iyi bir tesisatçı ile birlikte çalıştığımda ondan çok yararlanıyorum.

Fakat işletmeler üstü kurslar ve meslek okulları da var. İşletmeler üstü kursta meslek için ihtiyacım olan tüm temel becerileri, meslek uzmanlık okullarında teoriyi, özellikle fiziği, elektroteknikçi ve matematiği öğreniyorum. Meslek bilimi benim için kolay çünkü zaten Afganistan’da üniversiteye gitmiştim.

Buna rağmen 1. sınıfta işyerinde meslek eğitimini yarıda kesmeyi düşündüm. Benim yaşım 22’yi bulmuştu ve diğer iş arkadaşlarım 18’in altındaydı. Çocuk yuvasına düşmüşüm duygusunu yaşıyordum. Durumum artık daha iyi. Bugün aramızda iyi bir ilişki var ve iş arkadaşlarımı ders çalışırken de destekliyorum. Cumartesi günleri buluşuyoruz ve onlara okulda tam olarak anlamadıkları fiziksel bağlamları açıklıyorum.

Bir jeneratörün nasıl işlediğini tam olarak anlamak

Genel eğitim veren derste dilsel iletişim benim için zordu, bu nedenle ilk sınavtayken gönüllü olarak haftada bir akşam bir destek dersine gittim. Kız arkadaşım da bana sürekli yardımcı oldu, benim metinlerimi düzeltti veya sunumumun pratiğini onunla çalıştım. Ders çalışmayı seviyorum, akşamları iki üç saat ev ödevi yapmak zorunda olmam beni rahatsız etmiyor. Meslek uzmanlık okulunda örneğin jeneratör hakkında kısaca bilgi verildiğinde, evde bir jeneratörün tam olarak nasıl işlediğini öğrenene kadar evde araştırmaya devam ediyorum. Bu bana eğlenceli geliyor. Nitelik süreci için iyi ön notlar almak istiyorum, çünkü daha şimdiden meslekte ilerleme eğitimi almayı düşünüyorum. Bir uygulamalı bilimler üniversitesinde elektrik mühendisliği okumak hoşuma giderdi, şu anda bu eğitimi almak benim favorim.»

KHYBER AHMADZY, AFGANİSTAN

4. SINIF

ELEKTRİK TESİSATÇISI

Hayalimdeki mesleği daha sonraya erteledim: «Neredeyse üç yıldır İsviçre’de yaşıyorum. En başından itibaren, hızlı ve iyi bir şekilde entegre olmaya çalıştım. ...»

FARHAN ABDİ OMAR, SOMALİ
MESLEK EĞİTİMİN 1. YILINDA
FIRINCI-PASTACI-ŞEKERLEMECİ

Burada sadece dili öğrenmekle kalmadım, göçmenler için kurulan bir tiyatrodaki rol aldım. İnanılmaz eğlenceliydi! Sokak tiyatrosu olarak sahne alsak da, huzur evlerinde de oynadık. İnsanların nasıl güldüklerini ve sevindiklerini görmek hoşuma gitti. Başkalarının neşeli ve iyi olmalarını seviyorum.

Vardiyalı iş

Geçen yıl uyum kursuna gittim. Meslek seçimine hazırlanıyordum. El becerileri ile ilgili farklı mesleklerle ilgilendim, biraz kunduracı mesleğine baktım ve özellikle ortopedi bana çok cazip geldi. Fakat ne yazık ki kantonumuzda açık meslek eğitim yeri kalmamıştı.

Sonrasında bir süre için küçük bir pastanede fırıncı-pastacı-şekerlemeci olarak çalıştım. Bu meslek yeteneklerime ve ilgi alanlarıma çok uygun. Becerikli ellerin önemli olduğu bir meslektir ve ben el işlerinde çok yetenekliyim. Ayrıca vardiyalı çalışmayı da harika buluyorum. Özellikle geceleri ve sabahları çalışırken, öğleden sonraların bana kalması hoşuma gidiyor. Bu bana uyuyor, çünkü ben ek meslek olarak aktörlük eğitimi almak istiyorum.

Bağımsız ve güven içinde yaşamak

Aktör olarak çalışmak isterdim. Bir oyuncu seçimine katıldım ve bir komedide oynamak üzere seçildim. Çekimlerde çok eğlendik, hep birlikte çalıştık, yemek yedik ve güldük. Fakat aktör olarak her ay para kazanamayacağımı biliyorum.

Bu nedenle meslek eğitimi alıyorum. Fırıncı-pastacı-şekerlemeci mesleğini edinirsem, mesleki bilgiye sahip olurum ve bu da bana iş ararken bir güvence sağlar. Para kazanabilir ve bağımsız yaşayabilirim. Ve başımı dik tutabilirim, çünkü bir şeye ulaştım. Meslek eğitimi, bence hayatımın gerisinin temelini oluşturuyor.»

Meslek lisesi olgunluk diplomalı temel meslek eğitimi

Federal yetenek belgeli temel meslek eğitimi, meslek lisesi olgunluk diploması ile birleştirebilirsiniz. Meslek liseleri size genişletilmiş genel eğitim dersi verirler ve eğitim alanına göre sınavsız veya giriş sınavı ile bir uygulamalı meslek bilimler üniversitesi eğitim almanızı mümkün kılar.

MESLEK LİSESİ OLGUNLUK DİPLOMASI NEDİR?

Temel meslek eğitiminiz sırasında bir gün de meslek lisesinde derse girerseniz, yani işletmede haftada bir gün ek-sik çalışırsınız. Meslek lisesinden başarılı bir şekilde mezun olduktan sonra, meslek lisesi olgunluk diplomasına sahip olursunuz.

Federal yetenek belgeli temel meslek eğitimi ve meslek lisesi mezuniyeti size, sizi ileriye taşıyacak meslek eğitimleri almanızı mümkün kılar:

Temel meslek eğitimi bitirme sınavını geçtikten ve meslek lisesini bitirdikten sonra, eğitim alanına göre sınavsız veya bir giriş sınavından geçerek, temel meslek eğitiminize uyan bir uygulamalı bilimler üniversitesinde eğitim alabilirsiniz.

Meslek lisesi mezuniyetiniz size bir üniversitede eğitim alma kapısını da açar: Geçit eğitimi sizi, üniversite eğitimi için talep edilen tamamlayıcı sınava hazırlar.

MESLEK LİSESİ İÇİN HANGİ ÖZELLİKLERE SAHİP OLMALISINIZ?

İyi bir öğrencisiniz ve bu nedenle meslek lisesi olgunluk diplomalı temel meslek eğitimi görmeyi tercih ettiniz. Bu bileşim, hem okumayı sevmeyi, hem de temel meslek eğitimi sırasında çok çalışmayı ve ev ödevlerine haftada birkaç saat zaman ayırmayı gerektiriyor. Ayrıca meslek eğitimi gördüğünüz işletmenin de razı olması gerekiyor.

Eğitimi aldığınız mesleğe uygun yönelimi seçin ve meslek eğitim yerindeki sorumlu ile meslek lisesine gitmek istediğiniz hakkında konuşun.

Aşağıdaki meslek lisesi seçeneklerinden birini seçebilirsiniz:

- Teknik, mimarlık, yaşam bilimleri
- Doğa, çiftçilik ve gıda maddeleri
- Ekonomi ve hizmetler
- Dizayn ve sanat
- Sağlık ve sosyal işler

Okula kabul işlemleri İsviçrenin her eyaletinde farklı düzenleniyor. Bazı eyaletlerde ders notlarının ortalamasının belli bir düzeyde olması ve ortaöğrenim I. kademesi öğretmenini tavsiyesi yeterli oluyor. Diğer eyaletlerde bir meslek lisesi giriş sınavından geçmeniz gerekiyor. En yüksek eğitim seviyesi olan matematik ve yabancı dil derslerinden sınava tabi tutulursunuz.

Anne babalar için ipuçları ve öneriler

Öğretmenle erkenden (ortaokulun ikinci sınıfında) meslek lisesinin kızınız ya da oğlunuz için uygun eğitim olup olmadığını konuşun.

Kantonunuzdaki bilgilendirme toplantılarına çocuğunuzla birlikte katılın.

Oğlunuz veya kızınız meslek eğitim yerlerine başvuru yaptığında meslek lisesine gitmek istediğini belirtmelidir. Meslek eğitim işletmesi sorumlularının, çocuğunuzun haftada bir gün daha fazla okula gideceğini kabul etmeleri gereklidir.

Farklı kantonlardaki Meslek Eğitimi Dairelerinin internet sayfalarında son yılların giriş sınavları yayınlanır (adresler için bkz. www.adressen.sdbb.ch).

PREETHY VADAKKADATH, HİNDİSTAN
4. SINIF
MESLEK LİSESİ OLGUNLUK DİPLOMALI
OTOMASYON TEKNİKERİ

Teoriyle pratiği ideal bir şekilde birleştirin: «Hindistan'da teknik liseden mezun oldum ve 18 yaşında İsviçre'ye geldim. ...

Zaten var olan bilgilerimi kullanabileceğim bir meslek seçtim. Meslek eğitimi yaparak teori ve pratiği birleştirmek ve aynı zamanda meslek lisesi diploması da almak istiyordum. Bunun üzerine yoğun bir şekilde Fransızca öğrendim ve giriş sınavını başardım.

Meslek eğitimimin ilk haftasında meslek eğitimi öğrenci kampındaydık. 58 erkek ve 2 kadın. Küçük bir şok geçirdim. Ayrıca 19 yaşına girmiştik bile. Başlangıçta canım çok sıkıldı. Ama artık bu sorun ortadan kalktı, iş arkadaşlarım da büyüüp olgunlaştı, birlikte uyumlu bir

şekilde çalışıyoruz ve birbirimizi karşılıklı olarak destekliyoruz. Matematik ya da teknik dersler benim için sorun değil, lise bilgim bana yetiyor. Kendimi diğer derslere veriyorum. Fransızca ve Almancada aldığım destek kurslarının çok faydasını gördüm. Almanca hiç de kolay değil, kitaplardaki teknik terimlerle atölyede kullanılan terimler bazen birbirini tutmuyor. Kitapta «motor koruma rölesi» olarak geçen terime atölyede «termoblok» deniliyor. Atölyede de yeni şeyler öğrendim, çünkü el becerilerine yatkın değilim. Otomasyon teknikeri olarak yalnızca programlama yapmıyorum, projeleri yaşama da geçiriyorum.

Temel meslek eğitimini bitirme sınavlarından sonra bir yıl çalışıp para kazanmak istiyorum. İşyerim hazır. Daha sonra meslek yüksek okulunda okumak istiyorum, mümkün olursa hem çalışıp hem okumak isterim. Örneğin teknik tasarımcılık ya da görüntü teknikeri olabilir. O zaman mesleğimle meraklarımı birleştirebilirim, boş zamanlarımda resim yapıyorum.

MESLEK EĞİTİMİNDEN SONRA MESLEK LİSESİ

Başta temel meslek eğitimine konsantre olup meslek lisesi olgunluk diplomasını, meslek eğitimini bitirdikten sonra (Meslek Lisesi 2). Bunu ya çalışarak paralel (2 yıl) ya da tam zamanlı bir okulda (1 yıl) yapabilirsiniz. Meslek Lisesi 2 için bir giriş sınavından geçmeniz ve tamamlayıcı bir görüşme yapmanız beklenir. Çoğu meslek liselerinde giriş sınavı için hazırlık kursları bulunur.

Tabii ki meslek eğitimi sınavından sonra önce işe girebilir ve mesleki deneyimler edinebilirsiniz ve ilerde Meslek Lisesi 2'yi tamamlamaya karar verebilirsiniz.

Liseye gitmedim:

«3. sınıftayken tüm seçenekleri karşıma aldım.

Aynı hafta içerisinde hem lise hem de meslek lisesi giriş sınavlarından geçtim. ...

Meslek lisesi olgunluk diplomalı elektronik teknisyeni olarak bir meslek eğitimi almak istediğimden emindim ancak bunun özel bir meslek eğitim yeri olması gerekiyordu. Şansıma her şey planladığım gibi gitti ve ben o meslek eğitim yerinde işe başlayıp iyi bir temel eğitim aldım.

Meslek uzmanlık okulu bana zor gelmedi çünkü bu mesleğe karşı ilgim vardı. İşletmede sadece okul hayatından çok farklı olan günlük iş hayatını öğrenmedim. Birçok öğrenci bir aradaydık, meslek öğretmenleri tarafından teşvik edilirken biz de birbirimizi karşılıklı olarak teşvik ederdik. Birbirimizle çok sohbet ederdik, karşı-

lıklı olarak deneyimlerimizi anlatırdık, kendi projelerimizi de hayata geçirirdik, çoğu zaman çalışmak olduğumuz süreden daha uzun çalışırdık. İlgili meslektaşlarıyla birlikte heyecanlı bir iş ortamıydı, iş hayatına mükemmel bir girişti.

Eğitimden sonra acemi birliğine gittim, sonra da meslek uygulamalı bilimler üniversitesinde elektroteknik eğitimi almaya başladım. Bu eğitimi tamamlamadım, belki çok sayıda askeri tekrarlama kursuna gitmemden, belki temel meslek eğitimi çok kolayıma geldiğinden ve daha fazla öğrenmem gerektiğini çok geç idrak ettiğimden olacak, eksik kalan birkaç notum var. Bu beni bugün artık rahatsız etmiyor. Bugün bu mezuniyete sahip olmasam da, işime yarayacak temel bilgilere sahibim.

Teknik müdürlüğe giden yol

İyi bir meslektaşım küçük bir şirket kurdu ve bilişim çözümleri sunmak istiyordu, ben de onun yanında işe başladım. Başarıp başarmayacağıımız konusunda hiçbir fikrimiz yoktu ama bir acil durum planımız vardı: Şirketin kuruluşunda başarısız olursak, kendimize bir bankada iş bulur çok para kazanabiliriz diye düşünüyorduk.

Ancak buna hiç ihtiyacımız kalmadı, büroların bulunduğu bir binaya taşındık, kendine bilişimci arayan bir reklam ajansına komşu olduk. Bunun üzerine şirketler birleşti ve ben teknik müdür oldum. Dört yıldır tarafımızca geliştirilen web sitelerinin teknik açıdan işlemlerinden sorumluyum, yeni çözümler geliştiriyorum, çalışanlara veya stajyerlere koçluk yapıyorum.

Üniversite eğitimi esnasında temel günlük yaşam

Bir yandan mesleğimi icra ederken diğer yandan meslek uygulamalı bilimler üniversitesinde bilişim okudum ve mezun oldum. Bu da çok heyecanlı bir eğitim oldu. Aldığım bu eğitim sırasında teorik bilgimi derinleştirdim; fakat temel günlük yaşam, uzmanlarla bulduğum fikir alışverişleri bana daha çok şey kattı, çünkü meslektaşlarım bilişimin en değişik uzmanlık alanlarından geliyorlardı.

Son yıllarda birçok konuyla ilgili meslektaşlarıyla birlikte çalışma şansına sahibim. Ben her zaman en sevdiğim şeyi yaptım. İşimi severek yapıyorsam, başkaları ile deneyimlerimi paylaşabiliyorsam, yaptığımız çalışmaları karşılıklı olarak eleştirel olarak sorgulayabiliyorsak, bilişimde kendimi daha ileriye taşıyabilirim.»

MARC EGLİ, İSVİÇRE
MESLEK LİSESİ OLGUNLUK DİPLOMALI FEDERAL YETENEK
BELGELİ TEMEL MESLEK EĞİTİMLİ BİLİŞİMCİ

Belirli mesleklerde, temel meslek eğitimini ve bu sayede Federal Yetenek Belgesini okulda alacağınız tam zamanlı bir eğitimle elde etmeniz mümkündür. İsviçre'nin Fransızca ve İtalyanca konuşulan bölgelerinde bu temel meslek eğitimi şekli, Almanca konuşulan bölgesinden daha yaygındır.

 İNTERNET'TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

Okul ortamında temel meslek eğitimi

Bu eğitim hem devlet hem özel okullar tarafından verilmektedir. Okulda alacağınız tam zamanlı bir eğitimde, okul içinde veya bir işletmede yapılacak staj ile pratik beceriler öğretilir.

Bu tür teklifler en değişik meslekler için sunulsa da, her mesleği kapsamaz. Bu eğitimlere ticari alanda (Ticaret meslek liseleri) sıkça rastlanmaktadır, fakat örneği sanat, fotoğrafçılık, sağlık, teknik ve otelcilik alanlarında da tam zamanlı okullar bulunmaktadır. Bazı durumlarda bu eğitim – meslek olgunluk diploması olsun olmasın – meslek bölümlü liselerde okullarında verilmektedir (bkz. 40. sayfa). İsviçre'nin Almanca konuşulan bölgesinde bilişim meslek liseleri önemli bir rol oynamaktadır.

Bu tekliflerin çoğu bölgesel veya kantonlara göre organize edilirler ve özel giriş koşulları (giriş sınavları, aday dosyaları, hazırlık kursları, belirli derslerde asgari notlar vs.) bulunur. Böyle bir okuldan mezun olanlar, çoğu zaman lisede ve teknik ortaokulunda okuyan öğrencilerle benzer ders çizelgelerine ve tatillere sahip olurlar. Bu öğrencilere genelde, işletmede temel meslek eğitimi alan öğrencilerin aksine bir ücret ödenmez.

Anne babalar için ipuçları ve öneriler

Temel meslek eğitiminde olduğu kadar meslek ortaokullarında alınan eğitimler, aynı mezuniyetle, yani federal yetenek belgeli mezuniyetle (meslek olgunluk diploması olsun olmasın) tamam-

lanır. Oğlunuzla/kızınızla okula mı devam etmek istediğini yoksa bir işletmede meslek eğitimi almayı mı tercih ettiğini konuşun.

Meslek ortaokulları, kamusal ve özel eğitim kurumları tarafından sunulur. Bölgenizde hangi meslek ortaokuluna gitme imkânınız

olduğunu ve olası okul masraflarını kendiniz mi üstlenmek zorunda kalacağınızı açıklığa kavuşturun.

Bazı meslek ortaokullarında yaş sınırlarının bulunduğunu dikkate alın.

Bilişime okuldan giriş: «16 yaşında liseye başladım ama daha ilk yılın içerisinde, bunun benim için doğru yol olmadığını fark ettim. ...»

Dersler biraz bayıyor, fen bilimleri canımı sıkıyordu. Bu yüzden liseye alternatif olarak, bana ilginç gelecek bir alana sahip bir eğitimin arayışına girdim. Şansıma okul yönetimi dikkatimi aynı okul içerisinde bulunan Bilişim bölümü çektii. Liseden Bilişim meslek Lisesine geçiş benim açımdan mükemmel oldu, artık derslere daha çok ilgi gösteriyordum.

Bilişim meslek lisesinde, uygulama geliştirme dalında Bilişim Federal Yetenek Belgesine hazırlanabildim ve bu ekonomi ve hizmet alanındaki ticaret meslek lisesi uygunluk diploması ile birleştirebildim. Yalnızca üç haftalık staj süresi ile kesintiye uğrayan ilk üç tam zamanlı okul yılımdan sonra, dördüncü yılda yapacağım bir stajla iş deneyimi kazanmak üzere, okulda

gördüğüm derslerden sınavlarımı vererek mezun oldum. Bilişim meslek lisesi bize birçok işletmenin adreslerini içeren bir liste verdi. Ben de kısa süre içinde kendime staj yapabileceğim bir işyeri buldum.

Boş zamanlarımda web tasarımı yaptım

Fakat bu şirketteki görevim bana tam olarak uymuyordu. Bu nedenle sadece bu liste ile yetinmedim ve kendi başıma bir araştırma yaptım, yaklaşık 10 başvuru mektubu daha yazdım ve kendime Zürih'te bir reklam ajansında staj yeri buldum. Eminim bu staj yerine, daha Bilişim meslek lisesindeyken boş zamanlarımda-web sayfaları tasarladığım ve programladığım için de kabul edildim. Her gün Basel-Zürih arası üç saat yol yapıyordum! Fakat zahmete değiyordu, çünkü ajansta tam da ilgimi çeken şeyi eri öğrendim.

Bu bir yıl içerisinde, özel ilgi alanlarımı daha iyi tanıyarak bir sonraki kariyer adımım olan ve Bilişim, Dizayn ve Yönetimi en verimli şekilde bir araya getiren Meslek Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde Bilişim Yeterliği lisans eğitimi için motive oldum.

Matematikte eksiklikler

İlk eğitim yılım heyecan verici fakat yorucuydu. Temel eğitimimi ticaret meslek lisesi uygunluk diploması ile tamamladıktan sonra, matematikte eksikliklerim vardı. Bilişim alanındaki meslek eğitimlerini teknik meslek lisesi uygunluk diploması ile birleştiren diğer öğrenci arkadaşlarıma kıyasla, bu ders kesin iki misli zamanımı alıyordu. Buna karşılık diğer alanlarda avantajlarım vardı, çünkü Bilişim meslek Lisesinde temel genel eğitime çok büyük önem veriliyordu.

Beş yıl önce Bilişim Ortaokuluna başladığımda, nasıl bir mesleki kariyer yapacağımı hayal edemiyordum. Artık ilgi alanlarım gelişip derinleşiyor ve lisans eğitimin esnasında mesleki geleceğim hakkında birçok şey öğreneceğimden eminim.»

MARIUS KÜNG, İSVİÇRE
BASEL BİLİŞİM MESLEK LİSESİ, İCOMPETENCE (BİLİŞİM YETERLİĞİ)
ÜNİVERSİTE EĞİTİMİ (BİLİŞİM, DİZAYN VE YÖNETİM)
UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

*Mesleki kariyere giriş
olarak ticaret meslek
Okulu: «Neuchâtel'da
bulunan ticaret okuluna
(Ecole de commerce)
gitmemin benim için sağlam
bir temel olduğu anlaşıldı. ...*

Gerek Fransızca bilgilerimi mükemmelleştirmek gerekse sportif ve girişimsel faaliyetlerime yeterli zaman ayırmak istediğim için oraya ortaöğrenimden sonra kaydoldum.

Her şey garajda başladı

Ticaret meslek okulundan aldığım diplomadan sonra – o tarihlerde meslek lisesi olgunluk diploması henüz yoktu – nispeten erken bir aşamada kendi şirketimi kurmaya başladım: Elit dağ bisikletçisi ve tutkun bir snowboardcu olarak spor dünyası ile ilişkilerim iyiydi. Bu sayede, kış sporları ürünleri için bir satış ağına kurulmasında çalışma imkânım doğdu. Genç küçük girişimcilerin çoğunda olduğu gibi, her şey bizim evin garajında başladı.

Serbest girişimci olarak spor ve rekreasyon alanında çalıştığım sekiz yıldan sonra, Turizm Meslek Akademisinden aldığım eğitimle Yüksek Uzmanlık Federal Diplomalı Turizm Uzmanı olarak mezun oldum. İsviçre'nin muhteşem doğa harikalarını etkileyici bir şekilde pazarlamak beni günümüze kadar büyüledi. Eğitimimi tamamladıktan hemen sonra yönetim kadrosunda iş bulabilmemi, her şeyden önce daha o zamanlar sahip olduğum meslek deneyimime borçluyum.

Dağ çiftçilerinden federasyon temsilcilerine kadar

2007 yılından 2011 yılına kadar, BLS AG şirketinin bir bağlı kuruluşu olan Emmental Tours AG şirketinde yöneticilik yaptım. 2011 yılından bu yana Thun-Thunersee Tourismus şirketinin genel müdürüyüm, 2013 yılından beri de ayrıca Interlaken-Tourismus şirketinin ürün yönetiminin başındayım.

Mesleğimin çok yönlü olması hoşuma gidiyor: Aynı gün içerisinde, «Samanlıkta Konaklama» konusunda dağ çiftçilerinden, takım elbiseli federasyon temsilcilerine kadar çok farklı insanlarla karşılaşabiliyorum. Turizmde sunulan hizmetlerin yüksek kaliteye sahip olmalarına önem veriyor ve yenilikçi fikirleri teşvik ediyordum.

Thunersee gölü üzerine üç kilometreden daha uzun bir ipi germemiz gerektiği, cambaz Freddy Nock'un dünya rekoru şüphesiz ki en ilgi çekici olaydı.»

MİCHAEL ROSCHİ, İSVİÇRE
TİCARET MESLEK LİSESİ
YÜKSEK UZMANLIK FEDERAL DİPLOMALI TURİZM UZMANI

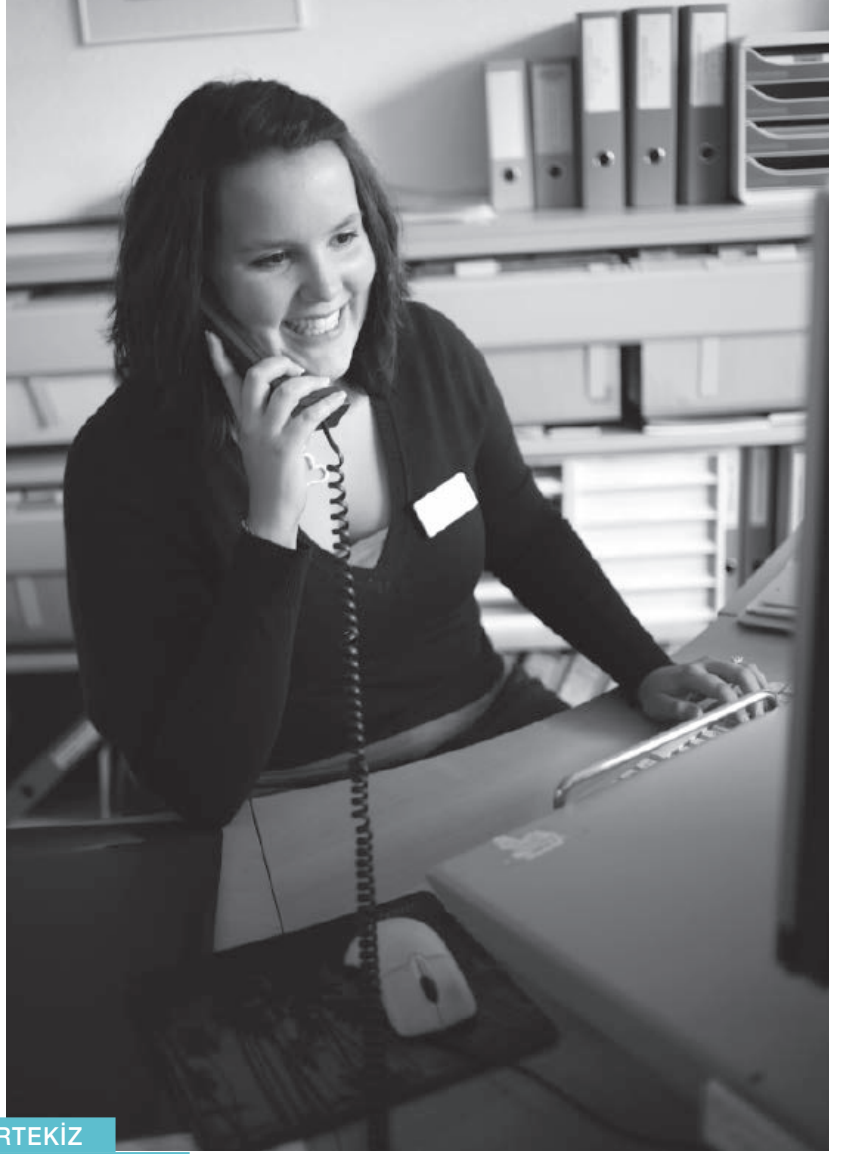

TİCARET MESLEK LİSELERİ

Ticaret Okulu, Ticaret Uzmanı Federal Yetenek Belgesi alana kadar 3 yıl sürüyor. Buna ek olarak ticaret meslek lisesi olgunluk diploması ile mezun olmak istiyorsanız, Ticaret meslek lisesine 4 yıl devam edersiniz.

Ticaret meslek liseleri, temel meslek eğitime kıyasla genel eğitime daha büyük bir önem verir ve pratiği okuldaki derslere entegre eder. İşletmede yapılan tamamlayıcı staj, pratik temel bilgileri derinleştirir.

ISABEL SİLVA, PORTEKİZ
TİCARET MESLEK LİSESİ 3. YIL

*İyi bir genel eğitim,
iyi bir başlangıç:
«Neyin eğitimi alacağımı
bilemediğim için, ticaret
ortaokulunu seçtim. ...»*

Ablam ticaret meslek lisesini bitirdiği için, ben de ortaokulun 2. sınıfında giriş sınavına başvururdum. Üç yıl okuduktan sonra diploma alarak ticaret meslek Okulundan mezun olacağım. Ek bir staj yılı ve yazılı bir diploma çalışması ile 4. sınıfta meslek lisesi olgunluk diplomasını alabileceğim.

İyi bir temel eğitim göreceğim. Özellikle yabancı diller konusunda: Fransızcada lisan diploması DELF (Diplôme d'Etudes en Langue Française) zorunlu, İngilizcede ise First Certificate in English diplomasını aldım, Kanada

Vancouver'da bir ay staj yaptım ve o süre içerisinde İngilizce «yaşadım». Bir aylık staj yeri bulmak zor oldu. 35 başvuru mektubu yazdım. İşyerlerinin bir kısmı bana cevap bile vermedi. Ama sonunda halloldu ve bir yıllık stajımı da aynı işletmede yapabileceğim için çok mutluyum.

Meslek hayatına iyi hazırlandım. Birçok kişi ticaret meslek lisesinin genel liseye kıyasla kolay olduğunu söylüyor. Aslında bu iki eğitimin birbiriyle karşılaştırılması doğru değil: Genel lisede üniversiteye hazırlanıyorsun (ben bunu istemiyordum), Ticaret meslek lisesinde ise bir meslek dalında uzmanlaşıyorsun. Eğitimi tamamladıktan sonra çalışıp aynı zamanda meslek uygulamalı bilimler üniversitesine devam ederek teoriyle pratiği en uygun şekilde birleştirmek istiyorum.»

Ortaöğrenimin I. kademesinden genel eğitim verilen okula geçiş, ileride yürütülecek mesleki faaliyet açısından meslek eğitimi yolundan daha esnektir. Değişik profillerde alınan derinleştirilmiş bir genel eğitim, meslek bölümlü lise belirli meslek dallarında daha üst eğitimlere hazırlıyor. Genel lise, çoğu zaman üniversitede, federal teknik üniversitede, uygulamalı bilimler üniversitesinde veya pedagojik meslekler yüksekokulunda bir eğitime yönlendiriyor; ancak hangi mesleği seçeceğinizi eğitim aldığınız sürece de belirleyebilirsiniz. Meslek bölümlü liseler ve düz liseler, okula gitmeyi seven herkese uygundur.

Bu bölüm, zorunlu okul eğitiminin bitiminden sonra ortaöğrenimin I. kademesinde bulunan ve genel eğitim veren bir okula geçişin kapısında olan, iyi ders notlarına sahip yabancı gençlerimize (ve anne babalarına) yönelik hazırlanmıştır. Bu bölümde, eğitimde bir kariyer yapmanız sizi neleri yerine getirmeniz gerektiği ve de bir üniversite eğitimi almak için olası alternatifler hakkında bilgi edineceksiniz.

Genel bilgiyi derinleřtirmek ve geniřletmek

Ortaöğrenimin I. kademesinden genel liseye veya meslek bölümlü liseye geçiş

Sayfa

- 40 **Meslek bölümlü lise ve diploması**
Laura Vogelsang, İsviçre, Meslek bölümlü Lise,
41 *Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nde Çevre Mühendisliği okuyor*
«Ne istediğimi tam bilmiyordum»
- 42 **Genel Lise**
43 *Ouwen Xu, Çin, Genel Lise*
«Şansıma annem babam ne istiyorsa ben de aynısını istiyorum»
- 45 *Selina Valdivia, İsviçre ve Küba*
«Ders çalışmak kolayıma geliyor»
- 46 *Priska Krieg, İsviçre, Ticaret Uzmanı*
«Genel lise benim için doğru olanı değildi»

Meslek bölümlü lise ve diploması

Meslek bölümlü liseler, genel bilgiyi derinleştirirler, öz yetkinliği ve sosyal yetkinlikleri güçlendirirler ve genelde sağlık, sosyal ve eğitim sisteminde alınacak eğitime hazırlarlar. Dersler aynı zamanda gazetecilik, iletişim ve bilgi, tasarım ve sanat, müzik ve tiyatro ile spor alanlarındaki meslekler için iyi bir temel oluştururlar.

 İNTERNET'TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

Anne babalar için ipuçları ve öneriler

Mesleki Bilgi Merkezinden, bulunduğunuz kantonda hangi spesifik ortaöğretim okullarının hangi profillerle sunulduğunu öğrenin.

İlgili okullardaki bilgilendirme toplantılarına katılın ve kabul koşullarını öğrenin. Spesifik ortaöğretim okullarına ilişkin ilave bilgileri internetten bulabilirsiniz.

MESLEK BÖLÜMLÜ LİSE NEDİR? OKULU NEDİR?

Meslek bölümlü lise, genel bilgiyi meslek dalına ilişkin dersleri birleştirir. Hazırlık sınavından sonra ve temel meslek eğitimine başlamadan önce hangi dalda bir meslek sahibi olacağınıza karar verirsiniz. Meslek liseleri, tüm meslek dallarını sunmazlar. Meslek bölümlü liseler, meslek akademilerinde ve meslek uygulamalı bilimler üniversitelerinde aşağıdaki dallarda eğitim almak için iyi bir temeldir:

Sağlık

Hasta bakımı, fizyoterapi, ergoterapi, biyomedikal analitik, tıbbi-teknik radyoloji, teknik ameliyat uzmanlığı, doğum bilimi

Sosyal hizmetler

Sosyal hizmetler, sosyal pedagoji, sosyokültürel animasyon

Pedagoji

Okul öncesi kademe / kreşte öğretmenlik, temel ve birinci kademe, spor ve hareket

Komünikasyon ve enformasyon

Medya meslekleri, gazetecilik, kütüphaneler, turizm ve otellilik, çevirmenlik, tercümanlık

Tasarım ve sanat – müzik ve tiyatro

Tasarım veya müzik öğretmenliği, müzisyenlik, aktörlük, dansçılık

Uygulamalı psikoloji

Psikoloji ve yaşam koçluğu alanında tedavi ve danışmanlıkla ilgili meslekler

MESLEK BÖLÜMLÜ LİSE İKİ KADEME OLARAK KURULUDUR

İlk üç yılı meslek bölümlü lise belgesi ile tamamlayabilirsiniz. Aldığınız bu belge ile bazı meslek akademilerinde ilgili meslek alanlarında meslek yüksek eğitiminize başlayabilirsiniz. Fakat çoğu zaman daha farklı giriş sınavı koşullarının yerine getirilmesi gerekir (uygunluk araştırması, staj, vb.). İlgili birime başvurarak bilgi alabilirsiniz.

İlave bir yıl daha okuyarak meslek bölümlü lise olgunluk diplomasını alırsınız. Seçtiğiniz meslek dalında birkaç aylık (3 ila 9 ay) staj yaparsınız tez yazarsınız. Teziniz bir sınavda tanıtılır ve irdelenir. Bu olgunluk diploması size bir meslek uygulamalı bilimler üniversitesinde ilgili meslek dalında bir meslek üniversite eğitimi alma hakkını tanır.

Meslek uygulamalı bilimler üniversitelerinde de sıkça ilave giriş şartları var (yetenek sınavları, stajlar vs.). İlgili eğitim kurumundan detaylı bilgi edinin.

KANTONLAR MESLEK BÖLÜMLÜ LİSELERİ DÜZENLİYORLAR

Meslek bölümlü liselerden alınacak eğitim kantonlar tarafından düzenlenir, kantonlar aynı zamanda sunulacak eğitimleri de belirlerler. Normalde bu eğitim zorunlu okul süresinden sonra başlar; her halükârda genelde meslek bölümlü liseye giriş için bir yaş sınırı vardır. Bu okula kabul koşulları farklıdır: Kantonuna göre spesifik orta-öğretim okuluna giriş sınavsızdır veya herkes ya da belirli bir not ortalamasına ulaşmayan öğrenciler için giriş sınavına tabi tutulurlar.

LAURA VOGELSANG, İSVİÇRE MESLEK BÖLÜMLÜ LİSEDE SONRA MESLEK UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ'NDE ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ OKUYOR

*«Ne istediğimi tam bilmiyordum:
Hangi mesleği seçeceğime karar veremediğimden, meslek bölümlü liseye gittim. ...»*

Gastronomi alanını ve sosyal alanı biraz denedim. Ama hiçbir meslek bana gerçekten hitap etmiyordu. 10. sınıftayken okula gitme hevesim geri geldi ve ben de meslek bölümlü lisede, sosyal hizmetler dalında karar kıldım. Burda üç yıl okuduktan sonra bir engelliler bakımevinde yaptığım staj, yazılı bir tez ve bu tezin sunumu, meslek bölümlü lise diploması almama vesile oldu. O zamanlarda sosyal pedagoji okumak istedim ve bir yıl daha Emmental'de kaldım. Aynı bakımevinde meslek eğitimimi alabileceğime dair bana söz verildiğinde ve meslek uygulamalı bilimler üniversitesinin giriş sınavı işlemlerine başvurmam gerektiğinde aniden, Emmental'de bir beş yıl daha kalamayacağımı hissettim.

Bir süreliğine ara verdim. Organik Çiftliklerde Dünya Genelinde Fırsatlar (World Wide Opportunities on Organic Farms - WWOOF) sitesine kaydoldum ve cüzi bir ücret karşılığında organik çiftliklerin ve projelerin bir listesini aldım. Bir yıl boyunca İspanya'da beş farklı organik sebze çiftliğinde, yemek ve yatak karşılığında yaşadım ve çalıştım. Gönüllü yaptığım bu çalışma ile ilgi alanlarım değişti, sosyal pedagojiden vazgeçtim ve çevreye daha fazla ilgi duydum. Daha İspanya'dayken, bu dalda bir eğitim hakkında araştırma yapmaya başladım ve Meslek Uygulamalı Bilimler Üniversitesinde çevre mühendisliği okumaya karar verdim.

Meslek bölümlü lisede, sosyal hizmetler dalı belki de bu üniversite eğitimi için ideal koşul değil. Fen bilimlerinde, özellikle kimya ve biyolojide olan eksiklerimi üniversite eğitimimin başında tamamlamak zorunda kaldım. Meslek eğitimi ve meslek lisesi olgunluk diploması ile bu eğitime hazırlanan diğer öğrencilere kıyasla, temelde olan eksiklerimi tamamlamak için daha fazla çalışmak ve zaman harcamak zorunda kaldım. Ama ben de bunu ilk eğitim yılını iki yıla yayarak başardım.»

Lise

Liseler, derinleştirilmiş ve genişletilmiş bir genel bilgi sunduğu gibi herhangi bir alanda uzmanlık ya da meslek eğitimi vermezler. Liseden, lise olgunluk diploması ile mezun olursunuz. Bu diploma size yüksekokullarda eğitim alma hakkı tanır.

 İNTERNET'TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

LİSE NEDİR?

Lisede belirli sayıda zorunlu temel derse girersiniz. Bu dersler de birer ek ders ve birer ağırlıklı ders ile bütünleşir. Ağırlıklı ders ile bir bakıma bir profile de karar veriyorsunuz, yani lise eğitimi ve icabında liseden sonra üniversite eğitimi alırken hangi ana ilgi alanlarına yöneleceğinizi belirliyorsunuz. Özellikle İsviçre'nin Almanca konuşulan bölgesinde sıkça karşılaştığımız profiller şunlardır:

Eski diller profili (Latince ve/veya Yunanca içerir; ağırlıklı ders bu dillerden birisidir),

Yeni diller profili (yalnızca modern dilleri içerir; ağırlıklı ders bu dillerden biridir)

Matematik-fen profili (ağırlıklı dersler biyoloji veya kimyadır ve de matematik uygulamalıdır)

Ekonomi-hukuk profili (ağırlıklı ders ekonomi ve hukuktur)

Güzel sanatlar profili (ağırlıklı ders resim veya müziktir)

Tüm liselerde tüm profiller sunulmazlar ve tüm kantonlarda bu profillerle çalışılmaz. Bir profilin seçilmesi, hangi dalda üniversite eğitimi alacağınızı belirlemez, sadece eğitim kariyerinizde yönünüzü tayin etmeye yardımcı olur.

LİSE OLGUNLUK DİPLOMASI ALARAK YÜKSEKOKULA DEVAM

Liseden, oturduğunuz kantona göre üç ila beş yıl sonra bağımsız bir mezuniyet çalışması ve de bir sözlü ve yazılı sınavla mezun olursunuz.

Başarılı bir mezuniyetten sonra size yüksekokulda okuma hakkı tanıyan ve değişik eğitim olanaklarını önünüze açan bir olgunluk diploması verilir:

- Kanton üniversitelerinde veya pedagojik meslekler yüksekokullarında okuma
- Üniversitelerde ve teknik üniversitelerde (ETH/EPF) okuma
- Doktor, diş hekimi veya veteriner olmak istiyorsanız, federal tıp sınavına girme hakkı (İsviçre'nin Fransızca konuşulan bölgesinde bazı yüksekokullarda tıp sınavına girmeden de okula kabul edebilirsiniz)
- En az bir yıllık meslek stajından sonra meslek uygulamalı bilimler üniversitesinde okuma

OUWEN XU, ÇİN
LİSE, MATEMATİK-FEN PROFİLİ

«Şansıma annem babam ne istiyorsa ben de aynısını istiyorum: Okul hayatım alışlagelmişin dışında geliştirdi. Önce Çin'de okula başladım, sonra Almanya'da bir yıl okudum, sonra tekrar Çin, beş yıldır da İsviçre'deyim. ...»

Burada ilk başta özel sınıfa gittim, altı ay sonra ortaokulun genişletilmiş düzeyi olan A bölümüne geçtim ve aynı yıl liseye giriş sınavını başardım.

İlk başta Almanca eksikliğim nedeniyle çekingenlik duydum. Ama Almancam ilerledikçe kendime güvenim arttı. Almancayı şivesiz ya da İsviçre Almancası konuşmak önemli değil, önemli olan her şeye açık ve meraklı olmak, bu şekilde her iki dilde de ilişki kurabiliyorum. Lisede okumakta pek zorlanmıyorum.

Matematik ile ilgili dersler benim için kolay, Almanca, İngilizce ve Fransızca olmak üzere dil derslerine ağırlık verebiliyorum. Ayrıca annemle düzenli olarak Çince çalışıyorum. Anadilimi ihmal etmek istemiyorum, çünkü evde Şanghay lehçesiyle konuşuyoruz.

«Ben de iyi bir eğitim görmek istiyorum»

Annem, babam benim iyi bir eğitim görmemi istiyorlar, ben tek oğullarıyım. Benden de çalışmamı bekliyorlar. Ben de onların istediklerini istediğim için şanslıyım. Federal teknik üniversiteye gideceğim, elektroteknik ve bilgi teknolojisi okumak için. Federal teknik üniversite eğitimi Çin'de de makbul, kariyerimde ilerlememi kolaylaştıracak.»

LİSE İÇİN HANGİ ÖZELLİKLERE SAHİP OLMALISINIZ?

Lise eğitimi, ders çalışmayı seven ve her gün belki de saatlerce ev ödevi yapmaktan sıkılmayan, yüksekokul diploması almak isteyen öğrencilere göredir.

Lise, ortaöğrenimin 2. veya 3. sınıfından sonra başlar ve oturduğunuz kantona göre kantona göre farklı ama mezuniyete kadar yaklaşık 4 yıl sürer.

İsviçre'nin Almanca konuşulan bazı kantonlarında, hemen ilkokuldan sonra başlayan ve yaklaşık 6 yıl süren uzun süreli lise eğitimi vardır.

LİSEYE GİRİŞİ KANTONLAR DÜZENLİYOR

Liselere girişin düzenlemesi kantonlara bırakılmıştır. Bu nedenle değişik yöntemler uygulanır:

- Belirli bir not ortalaması ile sınavsız olarak girmeniz mümkündür.
- Bazı kantonlarda sınıf öğretmenin tavsiyesi gerekir.
- Diğer kantonlarda testler ve mülakatlarla liseye geçiş yöntemi uygulanır.
- Ya da yazılı ve/veya sözlü bir giriş sınavı vermek gerekir.

*«Ders çalışmak kolay-
yıma geliyor: Daba
yuwadayken matematiğe karşı
ilgim vardı, tabii ki çok basit
hesaplamalarla, örneğin: Am-
cam daba masada oturuyorsa,
masada şu kadar kişi var, fakat
kuzenler masadan kalktık-
larında şu kadar kişi kalıyor. ...*

SELİNA VALDİVIA, İSVİÇRE VE KÜBA
MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ
LİSESİ 4. SINIF

Daha o zamanlar herkes benim mutlaka bir gün liseye gideceğimi söylüyordu. İlkokulun son sınıfındayken giriş sınavını denedim ve başardım. Ailemde, matematiğe ve biyokimyaya karşı ilgisi olan tek ben değilim, erkek ve kız kuzenlerim de aynı eğitim dalını seçtiler.

Dersleri sürekli organize ettim

Lise benim için doğru yer. Daha 13 yaşındayken zamanımı ve derslerimi kendi başıma organize edebiliyordum. Bu şart. Bir öğretmen birçok sınıfa ders veriyor, yani her bir öğrenciyle ilgilenecek kadar çok vakti yok. Hiç kimse yaptığın ev ödevlerini kontrol etmiyor, hangi dersi ne zaman yapacağına sen kendin karar vermelisin.

Büyük bir okulun birçok avantajı da var. Bizde yaklaşık 1'500 öğrenci liseye gidiyor, bu sayede geniş bir tanıdık çevresi edindim, birçok iyi kız ve erkek arkadaşım oldu.

Ve ders çalışmak için kendim bir sistem geliştirdim. Derslere aktif bir şekilde katılıyorum, yani ders sırasında bilgi depoluyorum. Tabii ki Fransızca veya İngilizce dersi için kelimeler öğrenmek zorundayım. Fakat bu benim için çok zahmetli olmuyor çünkü çok iyi bir hafızam var. Yaz tatilinden önce derste ne gördüysek, şu anda bile yani tatilden sonra hala hafızamda.

«Ders çalışmayı seviyorum»

Ev ödevlerimi yapmak için öyle abartılı fazla zamana ihtiyacım yok. Sınavsız bir hafta geçireceksek, ev ödevi yapmadığım zamanlar da oluyor. Bir hafta içerisinde üç dört sınavın yapılması planlandığında, birkaç saat ders çalışıyorum. Ders çalışmayı da seviyorum. Lisede buna ihtiyaç var, şayet biri derslerin içeriğine ilgi göstermiyorsa, okula sevecek gitmiyorsa, o zaman lise daha zor gelir.

İleride hangi üniversite eğitimini almak istediğimi henüz bilmiyorum, belki matematik okurum. Tarih ve Almanca da olabilir ya da gazetecilik, çünkü güncel konulara karşı ilgim var ve düzenli olarak gazete okuyorum.»

PRİSKA KRİEG, İSVİÇRE
TEMEL MESLEK EĞİTİMİ
TİCARET DALI 1. YILI, MATURA PROFİLİ

Genel lise benim için doğru olanı değildi. «Liseye giriş sınavını geçtiğimde, bir hayalim de gerçekleşmiş oldu. Sonrasında lisenin gerçek yüzü pek de hayallerimdeki gibi çıkmadı. ...»

Örneğin öğlen paydosu da dâhil olmak üzere bütün gün okulda kalmak beni çok zorluyordu. Buna alışmak zorundaydım. Fakat benim için daha da kötüsü, orta-öğrenimde iyi bir öğrenci olarak aniden orta veya kötü seviyedeki öğrenciler arasında sayılmam oldu. Eğitimde özellikle matematik ve Fransızca olmak üzere birçok eksiğim olduğunu fark ettim.

Başlangıçta derslerde çok zorlandım. Zamanla, muhtemelen Fransızca dilinde ek ders aldığım için aradaki farkı kapattım. Fakat büyük stres yaşadım çünkü sınavlarda hiçbir zaman istediğim notu alamadım.

Herkesten gizli başvurdum

Tesadüfen İsviçre televizyonunun bir muhasebe-büro işleri için bir meslek eğitimi duyurusunda bulunduğunu gördüm. Bu benim her zaman ilgi duyduğum bir meslek ve işletmeydi. Hiç kimseye bir şey demeden oraya başvurdum ve işe alındım.

Annem ve babam ise meslek lisesine hazırlık olarak lisedeki o bir yılı tamamlamamı istiyordu. Kendime bu stresi neden altı ay daha çekerek işkence edeceğimi sordum. Anne babamı ikna ettim ve ortaöğretim okuluna geri döndüm. Doğru karar almıştım, tekrar okul arkadaşlarımla birlikteydim ve daha fazla boş zamanım vardı. Buna rağmen istikrarlı bir şekilde meslek lisesine hazırlanmak ve bilhassa Fransızca dil bilgimi ilerletmek istiyordum. Çok ders çalıştım ve meslek lisesi giriş sınavını geçtiğimde çok mutlu oldum.

Teoriyle pratiği birleştirdim

Artık meslek eğitimi alıyorum, ilk iş deneyimlerimi ediniyorum. İşyerinde olmaktan mutluyum, yaptığım işi ilginç buluyorum. Buna rağmen haftanın iki günü okula gitmek beni mutlu ediyor. Teoriyle pratiği birleştirmek bana göre doğru karışım.

Benim için liseyi yarıda bırakmak kolay olmadı. Fakat bugün, şayet istersem ileride hala üniversite eğitimi alabileceğimi biliyorum. Meslek lisesi olgunluk diplomasını alacağım, onu geçit eğitimi ile pekiştireceğim sonra da üniversiteye gideceğim.»

Anne babalar için ipuçları ve öneriler

Oğlunuz/kızınız size liseye gitmek istediğini açıklarsa, bu isteğinin okuldaki başarısına ve katılımına uyup uymadığını öğretmeniyle erkenden görüşün:

- Uzun süreli lise (sadece İsviçre'nin Almanca konuşulan bölgesinde var) için daha ilkököl 5. sınıfının sonunda
- Kısa süreli lise için ortaöğrenimin I. kademesinin başında

Oğlunuzla/kızınızla birlikte, meslek danışmanlığı yardımıyla:

- İkamet ettiğiniz kantonda liseye kabul koşullarını,
- bölgenizde bulunan hangi liseler tarafından hangi mezuniyet profillerinin sunulduğunu (her okul her profili sunmuyor) görüşüp öğrenin.

Oğlunuzun/kızınızın liseye gideceği hakkında karara vardıldıktan sonra diğer seçenekleri de görüşmelisiniz:

- Oğlunuz/kızınız, kabul prosedürüne hazırlanmak zorunda. Sınavı geçemezse, giriş sınavını 1 defa tekrarlama hakkına sahiptir.
- Bölgenizdeki köprü eğitimleri hakkında bilgi edinin. Oğlunuz/kızınız, okulda sunulan bir köprü eğitiminde giriş sınavının tekrarına hazırlanabilir.
- Fakat başka seçeneklere de ihtiyacı vardır. En elverişli durum, oğlunuzun/kızınızın aynı zamanda hem liseye giriş sınavına hazırlanmak hem de meslek eğitim yeri aramak için yeterince enerjiye sahip olmasıdır.

Ortaöğrenimin I. kademesinden meslek eğitime (ortaöğrenimin II. kademesi) geçişte, hangi mesleğin seçileceğine dair yapılacak hazırlık önemli bir rol oynamaktadır. Bu hazırlık, kişisel bir süreçtir. Tüm öğrenciler aynı aşamalardan geçerken, bazılarında bu meslek seçme aşaması diğerlerinden biraz daha uzun sürüyor. Siz örneğin bir işletmede meslek eğitiminizi almaya başlamışken, iş arkadaşlarınız halen hangi mesleği öğrenmek istediklerini düşünüyorlar. Ya da siz de henüz hangi mesleği yapacağınıza karar vermediyseniz bir yıl boyunca okula giderek veya pratik olan köprü eğitimi alabilirsiniz.

Bu kısım, yabancı gençlere (ve anne babalarına), mesleklerini nasıl en iyi şekilde seçecekleri ve bir meslek eğitimi alabileceği bir şirket bulma konusunda nasıl en uygun şekilde hazırlanacaklarını göstermek istemektedir. Bunun dışında meslek eğitime hemen başlanmadığı durumlarda, geçiş çözümleri hakkında da bilgi vermektedir.

Mesleki kariyer yolunda ilk adımlar

Meslek seçimine hazırlık

Sayfa

- 50 **Meslek seçimi için yol tarifi**
- 51 **Ne istediğinizi biliyorsunuz**
- 52 **İş hayatını öğrenin**
- 54 **Yeterlilik testleri sinir bozucu olabilir**
- 55 **Başvuru dosyası – çok çalışmanız lazım**
- 56 **Meslek eğitim yeri arama –
bir işletmeyle ilk temasınız**
- 57 *Emanuel Tanner, İsviçre, Federal Yüksek Uzmanlık Diplomalı
Baca Temizleme Ustası*
«Eğitim almaya gelen öğrencilerden ne bekliyorum?»
- 58 **İyi hazırlanırsan başvuru görüşmesi güzel geçer**
- 60 **Başvurunuz reddedilse bile vazgeçmeyin**
- 62 **Meslek eğitim sözleşmesi elinizde**
- 64 **Okula ilişkin köprü eğitimleri**
- 65 *Vinnhy Tayele, Kongo, Köprü Eğitimi*
«Karar vermek için daha fazla zamana ihtiyacım vardı»
- 67 *Vanessa Lopez, İsviçre ve Kanada, Eğitimde Ticaret Uzmanı*
«Kendimi genel olarak geliştirmek istiyordum»
- 68 **Pratik eğitime yönelik köprü eğitimleri:
Ön meslek eğitimi ve staj**
- 69 *Rohullah Rahimi, Afganistan, Otomobil Uzmanı Ön Meslek Eğitimi*
«Adım adım öğreniyorum»
- 70 *Ruth Girmay, Eritre, Sağlık Uzmanı Stajı*
«Almanca ve İsviçre Almancası – tökezlediğim diller»

İsviçre’de meslek seçimi ile çok erken, yani zorunlu okul eğitiminin son iki yılında, daha 15 veya 16 yaşından itibaren karşı karşıya kalırsınız.

Meslek seçimine hazırlık

Meslek seçim sürecinin aşamaları tüm öğrenciler için aynı, buna rağmen bazıları hangi mesleği tercih edeceklerine karar verene kadar diğerlerinden biraz daha fazla zamana ihtiyaç duyuyorlar. Bu süreç, birçok kısmi aşamaya sahip bir süreç: Ne istediğinizi biliyorsunuz, hangi mesleği öğreneceğinize karar veriyorsunuz, seçtiğiniz işletmelere başvuru dosyanızı gönderiyorsunuz, bir uygunluk sınavından geçiyorsunuz, deniyor, başvuru görüşmelerinin üstesinden başarılı bir şekilde geliyorsunuz ve bir meslek eğitim sözleşmesi imzalıyorsunuz.

Meslek seçiminin aşamaları

	9. sınıf	10. sınıf	11 . sınıf
Kendi kendinizi tanımak	İlginin olası aşaması	Yoğun ilginin aşaması	İlginin olası aşaması
Bilgi edinmek (Mesleki Bilgi Merkezi, internet vs.)	İlginin olası aşaması	Yoğun ilginin aşaması	İlginin olası aşaması
Meslekleri incelemek (Şirket ziyaretleri, mülakatlar, meslek fuarları)	İlginin olası aşaması	Yoğun ilginin aşaması	İlginin olası aşaması
Kişisel meslek danışmanlığı	İlginin olası aşaması	Yoğun ilginin aşaması	İlginin olası aşaması
Meslek seçimine yönelik deneme çıraklıkları	İlginin olası aşaması	Yoğun ilginin aşaması	İlginin olası aşaması
Meslek eğitim yeri arama Eleme stajları	İlginin olası aşaması	Yoğun ilginin aşaması	İlginin olası aşaması

İlginin olası aşaması

Yoğun ilginin aşaması

Ne istediğinizi biliyorsunuz

YAKLAŞIK 200 TEMEL MESLEK

Her meslekte okul eğitimi ve kişisel ön eğitimle ilgili farklı nitelikler aranır:

- Yaklaşık 200 temel mesleğin büyük çoğunluğunu zorunlu okul eğitiminden hemen sonra öğrenebilirsiniz.
- Diğer meslekler için öncelikle genel eğitim veren bir okula – meslek uzmanlık lisesi veya genel lise – gitmeniz gerekiyor.

MESLEK DALLARI VE BRANŞLAR

Meslek dünyası, meslek dallarına ve branşlara ayrılmıştır. Bunlar size meslek seçimi esnasında yapacağınız genel değerlendirmeyi kolaylaştırır ve size ilgi duyduğunuz alanlara ve uzmanlık alanlarına dair ilk bilgiyi sağlarlar ve size henüz bilmediğiniz ve eğitimi almayı istediğiniz mesleğe yakın olan meslekleri tanıma imkânı tanır.

Yaklaşık 200 meslek için meslek eğitim yeri sunulur. Her meslek alanında, eğitiminiz ve kişisel yeteneklerinizle ilgili farklı nitelikler arayan eğitimler bulursunuz. Mesleklerin ve eğitim yollarının bu çeşitliliği, özellikle meslek seçimine hazırlandığınız sürecin başında biraz kafa karıştırıcıdır. Mesleki Bilgi Merkezinden kendi başınıza gidip bilgi edinebilir ya da meslek danışmanlığında doğrudan destek alırsınız. Her iki olanak da öğrenciler için ücretsizdir.

Mesleki Bilgi Merkezi

Mesleki Bilgi Merkezini mesai saatleri içerisinde kendiniz kullanabilirsiniz, orada bulunan uzmanlar size bu sırada destek verirler. Mesleki Bilgi Merkezinde meslek seçiminiz için ihtiyacınız olan tüm bilgileri bulursunuz. Meslek seçimi broşürleri veya kısa filmler size bir meslek hakkında ilk izlenimler edinmenizi sağlarlar veya bu mesleği size açık bir şekilde tanıtır, dosyalarda veya İnternet sitelerinde daha geniş bilgiler bulabilirsiniz.

Meslek danışmanlığı

Tek başına ilerleyemediğinizde, hangi mesleğin size uyduğuna karar veremediğinizde, kişisel görüşme başvurusunda bulunun. Meslek danışmanı ile yapacağınız bir görüşme veya bir test yaparak kendiniz hakkında daha fazlasını öğrenir ve bu sayede çözüme daha da yaklaşırsınız. Yaptığınız görüşme sonrasında her meslek hakkında derinlemesine bilgi edinmiş olur ve size uygun olanını seçebilirsiniz.

Sıkça kullanılan meslek alanı ve branş tanımları

– Doğa, tarım, bahçecilik, hayvan bakımı/hayvancılık, ormancılık	– Baskı, grafik endüstrisi, baskı işleme	– Metal yapı, makine yapımı, dökümcülük, demircilik, saat imalatı	– Bilişim, medyamatik (telekomünikasyon, bilgisayar ve radyonun bileşimi), multimedya
– Beslenme, ev ekonomisi/tesis yönetimi	– İnşaat, yerüstü inşaatı, yer altı inşaatı, taş işleme, ahşap, cam, iç dekorasyon	– Kimya, fizik, biyoloji, laboratuvar	– Kültür, iletişim araçları ve iletişim (radyo, TV, film), sahne/gösteri sanatları, müzik, kültür mirasının korunması
– Gastronomi/lokantacılık, otelcilik, turizm	– Bina teknolojisi (sıhhi tesisat, ısıtma, havalandırma)	– Çevre, ekoloji	– Sağlık, tıp, hasta bakımı, kurtarma
– Tekstil, giyim, deri işleme, güzellik, vücut bakımı	– Araçlar, araç teknolojisi ve bakımı, karoseri	– Planlama, konstrüksiyon	– Spor ve hareket
– Tasarım, dizayn, sanat, el sanatları, enstrüman yapımı, güzel sanatlar	– Elektroteknik, elektrik tesisatı, elektronik	– Satış, satın alma, toptan ve perakende ticaret	– Öğrenim, eğitim, ders
		– Ekonomi, yönetim	– Sosyal işler, danışmanlık
		– Trafik (demiryolu, havayolu, karayolu, denizyolu), lojistik, polis, güvenlik, geri dönüşüm	

Deneme stajında ilgili mesleği daha yakından tanırırsınız, işletme bir eleme stajında bu mesleğe uygun olup olmadığınızı araştırır.

 İNTERNET'TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

İş hayatını tanımak

Mesleğini yeni seçecek öğrenciler için, mesleklerin günlük rutinlerini öğrenmek için farklı olanaklar vardır. Bilgilendirme araçlarının ve filmlerin incelenmesinin yanı sıra, işletmelerde düzenlenen bilgilendirme toplantıları veya meslek oryantasyonu ve meslek fuarları, iş uzmanlarını işlerinde izleme ve onlarla günlük çalışma hayatları hakkında konuşma konusunda olağanüstü olanaklardır.

Deneme stajı mı yoksa eleme stajı mı?

Günlük iş hayatını en iyisi deneme stajında ve eleme stajlarında kendiniz yaşayabilirsiniz. Bunlar çoğu zaman, bir işletmede geçireceğiniz ve orada görevleri de yerine getireceğiniz 2 ila 5 gün sürerler. Deneme ve eleme stajlarında genelde neredeyse aynı görevleri yerine getirirsiniz ama işletmenin farklı hedefleri vardır:

- Bir deneme stajında işletme size, bir mesleği ve iş hayatını daha iyi tanıma olanağını sunar. İş ve günlük iş hayatı hakkında doğru düşünceler içerisinde olup olmadığınızı anlarsınız.
- Eleme stajında ise işletme buna ek olarak, meslek ve meslek eğitim yerine en uygun kişinin siz olup olmadığını öğrenmek ister. İşletme böyle bir staja belki iki üç aday davet eder ama sadece bir tanesine meslek eğitim yeri verir.

Deneme veya eleme stajı için hedefleriniz

Bir deneme veya eleme stajı yaptığınızda, öncelikle meslek eğitim yerini kapmak istersiniz. Fakat bir işletmede çalışırken bu günlerden, cevaplandırılması gereken aşağıdaki sorulara bir cevap bulmak için yararlanabilirsiniz:

- Meslek veya işletme ile ilgili düşünceleriniz doğru mu?
- Yaptığınız iş hoşunuza gidiyor mu?
- Bu mesleği yapmaya uygun musunuz?
- Kendinizi işletmede iyi hissediyor musunuz? Ortam size uygun mu?
- Önünüzdeki üç veya dört yıl boyunca bu işletmede eğitim almayı ve çalışmayı düşünebiliyor musunuz?

Anne babalar için ipuçları ve öneriler

Anne veya baba olarak çocuğumuz için en iyisinin ne olduğunu bildiğimizi düşünürüz. Meslek seçimine hazırlık aşamasında, mümkün olduğunca tarafsız kalmanız çok önemlidir.

- Kızınızın veya oğlunuzun ne söylediğini çok iyi anlamaya çalışın;
- çocuğunuz ve mesleki olanakları hakkında sahip olduğunuz istekleri sınırlandırmaya çalışın;
- büyüklük taslamadan onları desteklemeye çalışın.

Deneme veya eleme stajının sonuçları

Deneme veya eleme stajı çok farklı sonuçlara yol açabilir:

- Siz ve işletmedeki yetkililer, mesleğin ve işletmenin sizin için doğru olduğundan emin. Meslek eğitim yerine ilgi duyduğunuzu gösteriyorsunuz.
- İşletmede bulunan yetkililer, meslek için uygun olduğunuzdan kuşkulular. Siz farklı bir fikre sahipsiniz. Şansınızı başka işletmelerde deniyorsunuz. Hiçbir yerde işe giremezseniz, meslek danışmanlığı ile konuşun.
- Meslek hakkında yanlış düşüncelere sahipsiniz. Bir kez daha «meslekleri tanıma» konusu ile karşı karşıyasınız.

HAZIRLIK

Deneme veya eleme stajına davet edilmeniz sizin için önemli bir başarıdır. Meslek eğitim yeri sizi tanımak ve sizin işletmeye ve mesleğe uygun olup olmadığını görmek ister:

- Ekibe uyuyor musunuz?
- Meraklı mısınız? Sorular soruyor musunuz?
- Hevesli misiniz? Yaptığınız işten zevk alıyor musunuz?
- Bu mesleğe uygun musunuz?

İşletmenin nerede olduğunu, kime başvuracağınızı ve yanınızda neler götürmeniz gerektiğini biliyorsunuz. Tam vaktinde orada bulunuyorsunuz ve deneme veya eleme stajına hazırsınız:

- Bu meslek hakkında ne biliyorsunuz?
- Neden bu mesleği öğrenmek istiyorsunuz?
- Bu işletme hakkında ne biliyorsunuz?
- Meslek eğitiminizi neden bu işletmede almak istiyorsunuz?
- Güçlü yönleriniz hangileri?
- Zayıf yönleriniz hangileri? Bunlarla nasıl başa çıkıyorsunuz?

«Büyük bir işletmede Mesleki eğitim görmek istiyorsan, o zaman bilgilendirme toplantılarına veya deneme günlerine erkenden başvur. Bunlar çoğu zaman doğru deneme stajları sunmazlar.» *Sina*

TEST KOŞULLARI

Genelde sondan ikinci sınıfa kadar gördüğünüz ders konularından ve de üstün yetenekleriniz konusunda test edilirsiniz. basic-check (www.basis-check.ch) ve Multicheck (www.multicheck.org) şirketlerinin internet sayfaları nasıl başvuracağınızı, test süreleri, kullanmanıza izin verilen yardımcı araçlar ve de nerede teste gireceğiniz, ayrıca test ücreti ve bu ücreti nasıl ödemeniz gerektiği hakkında bilgi edebilirsiniz. Meslek eğitimi veren şirketlerin veya meslek birliklerinin testleri için bu bilgiler, teste davet edildiğiniz mektup üzerinde bulunur.

TEST SONUCU

Test sonucu size ya hemen testin sonrasında bildirilir ya da e-posta yolu ile gönderilir:

- Test sonucunuz başarılı ise, bunu başvuru dosyasına eklersiniz.
- Test sonucunuz zayıf, hatta yetersiz ise meslek danışmanı ile arzu ettiğiniz meslekle ilgili başka seçeneklerin var olup olmadığı hakkında konuşun.

 INTERNET’TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

Yeterlilik testleri sinir bozucu olabilir

Meslek eğitimi veren çoğu işletme, bir yeterlilik testinin sonucunu başvuru dosyasının bir parçası olarak istiyorlar. Sizden hangi yeterlilik testlerinin beklediği bilgisini, genelde şirketlerin meslek eğitimi ilanlarından edinebilirsiniz.

«Yeterlilik testinin başlarında o kadar gergindim ki, hiçbir şey hatırlamıyordum. İki üç dakika beklemek, derin nefes almak ve yeniden odaklanmak zorundaydım. Ondan sonra biraz daha kolay geçti.» Wafa

---

Basic-check

basic-check aşağıdaki yeterlilik testleri arasında ayrım yapar:

- Basic Pratik (Federal Meslek Belgeli tüm meslekler ve bazı Federal Yetenek Belgeli meslekler)
- Basic Standard (tüm iddialı Federal Yetenek Belgeli meslekler)

basic-check, dilsel içeriklere (gramer, okuduğunu anlama, kavramlar, kelimenin anlamı), rakamlara (cebir, hesap, geometri) ve iki veya üç boyutlu içeriklere sahip ve yabancı dillerde (Almanca, İngilizce, Fransızca)düşünerek çözülmesi gereken sorular sorula cevap vermeniz talep edilir.

Multicheck

Multicheck, meslek dalına ilişkin (ticari veya teknik meslekler, perakendecilik dalındaki meslekler, ticaret, sağlık ve sosyal işler, bilişim, güzellik veya tasarım) ve de tüm federal meslek belgeli meslekler için yeterlilik testleri sunar.

Testler, bazı meslek dalları için farklı önemlere ve ağırlık noktalarına sahiptir: Ticaret uzmanları veya perakendeciler için odak noktası daha çok dillerde, teknik meslekler veya bilişim meslekleri için matematikte ve hayal gücünde bulunmaktadır; sağlık meslekleri için odak noktası iletişim ve fen bilimleridir.

Tüm meslek dallarında buna ek olarak, mantıklı düşünme, akılda tutma yeteneği, kısa süreli hafıza, konsantrasyon veya organizasyon yeteneği gibi üstün yetenekler test edilmektedir.

Meslek eğitim yerlerinin veya meslek birliklerinin yeterlilik testleri

Birden fazla öğrenci barındıran meslek eğitim yerleri veya eğitim birlikleri ve de bazı branşlar veya meslek birlikleri kendilerine has bir test geliştirmişlerdir. Mesleğine veya şirketine göre bu testler farklı alanları kontrol ederler.

SEBAT

Okulda verilen meslek seçimi dersinde, bir başvuru dosyasının içerisinde neler bulunduğunu öğrenirsiniz. Bugün meslek eğitim yeri arayan öğrencilerin tümü genelde 10'un üzerinde başvuru yazısı gönderirler ve bu nedenle evde de başvuru yazıları üzerinde çalışırlar. Anneniz veya babanız sizi mutlaka bu konuda destekleyebilecektir.

Başvuru dosyası – çok çalışmanız lazım

Bir mesleği öğrenmeye karar verdiniz, belki deneme stajı da yaptınız ve uygunluk sınavını geçtiniz. Şimdi öğrenci almaya hazır meslek eğitim yerlerine başvurmak istiyorsunuz. Bunun için, her bir meslek eğitim yeri için yeniden düzenleyeceğimiz bir başvuru dosyasına ihtiyacınız var.

Bazı işletmeler farklı ekler isteyebilir. İstenen tüm belgelerin dosyada hazır bulunduğundan emin olmak için, başvuruda bulunmak istediğiniz işletmenin internet sayfasından yetkililerin sizden ne beklediğini kontrol edin.

Genelde şunlar geçerlidir:

- Başvuru veya motivasyon mektubu ile meslek eğitim yerlerindeki sorumluların ilgisini çekersiniz. Neden özellikle bu mesleği ve bu işletmeyi seçtiğinizi açıklarsınız.
- Çizelge halinde düzenleyeceğimiz özgeçmişinizde, kimlik bilgilerinizi, eğitiminizi, dil bilgilerinizi, hobilerinizi ve referanslarınızı sıralarsınız.
- Okuldan son üç eğitim yılında aldığınız diplomalarla, okulda aldığınız eğitimi gösterirsiniz.
- Çoğu meslek için özel yeterlilik testleri yapılır. Test sonucunu başvuru dosyasına koyun.
- Daha önceden yaptığınız deneme veya eleme stajlarının raporları, meslekle derinlemesine ilgilenmiş olduğunuzun kanıtıdır.
- Büyük işletmeler el yazınızla hazırladığınız bir özgeçmiş isteyebilirler.
- Bazen oturma izninizin bir fotokopisini dosyaya eklemeniz gerekir. C tipi kimlikler sorun olmaz. Kimliğiniz başka tipten ise, ilgili göçmenlik dairesinden bilgi edinin.

Başvuru dosyası ile bir işletmeye ilk olumlu izlenimi vermiş olursunuz. Dosyanın her bir kısmı hatasız, temiz ve güzel bir şekilde düzenlenmiş olmalıdır.

Anne babalar için ipuçları ve öneriler

Anne, baba olarak siz şimdi harekete geçip kendi ilişki ağınızı kullanmalısınız. Oğlunuzun, kızınızın bir meslek eğitim yeri aradığını tüm akrabalarınıza ve tanıdıklarınıza, işvereninize, iş arkadaşlarınıza, dernekteki arkadaşlarınıza ya da hatta doktorunuza veya diş hekiminize duyurmalısınız. Meslek eğitim yerleri çoğunlukla kişisel ilişkiler aracılığıyla bulunur.

Meslek eğitim yeri arama – bir işletmeyle ilk temasınız

Meslek eğitim yeri arama süreci prensip olarak bir işyeri arama süreciyle aynıdır. Bunun için sabırlı ve istikrarlı olmanız gerekir.

 INTERNET'TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

BİR MESLEK EĞİTİM YERİNE NASIL BAŞVURUSUNUZ?

Öğrenci kabul etmeye hazır meslek eğitim yerleri, günlük gazetelerde veya internette şirketlerin web sayfalarında yayınlanırlar. Her yıl Eylül ayından itibaren de, meslek danışmanlığının www.berufsberatung.ch/lehrstellen, www.orientation.ch/apprentissage, www.orientamento.ch/tirocinio adresindeki web sayfasında, bölgelere göre öğrenci kabul etmeye hazır meslek eğitim yerlerinin duyurulduğu meslek eğitim yeri platformu kullanıma hazır olur.

İşletmeye telefon edip boş kadro olup olmadığını ve başvurup vuramayacağınızı öğrenirsiniz. Bu sayede motivasyon mektubunuzu doğrudan sorumlu kişinin ismine hitaben yazabilir ve ister posta, ister e-posta yolu ile eksiksiz başvuru dosyanızı doğrudan gönderebilirsiniz.

NETÜRTEPKİLERLE KARŞILAŞABİLİRSİNİZ?

Meslek eğitim yerlerine çok sayıda başvuruda bulunduğundan, size önce sadece dosyanın ellerine geçtiğini ve yakında somut bir yanıt gönderene kadar biraz sabretmenizi rica ettikleri bir teyit gönderirler.

Meslek eğitim yerleri, sizi şirket içinde yapılan bir yeterlilik testine davet ederler. İyi bir sonuca ulaşırsanız, başvuru süreciniz devam eder. Sonuç olumsuz olursa, başvurunuz reddedilir.

Meslek eğitim yerleri sizi tanımak isterler ve sizi bir deneme veya bir eleme stajına davet ederler.

Meslek eğitim yerleri sizi tanımak isterler ve sizi bir mülakata davet ederler.

Meslek eğitim yerleri hiç tepki vermezler. Bazı meslek eğitim yerlerine binlerce öğrenci başvurur. İşletmeler artık tüm başvuru yazılarına cevap vermiyorlar.

Meslek eğitim yerleri başvurunuzu reddederler.

«Bazen gerçekten strese girdim. İşletmeye başvuru yazısını yazıyorum, bunun için bayağı bir uğraş veriyorum ama bir ret cevabı bile göndermiyorlar. Hiçbir yanıt gelmiyor.» *Wafa*

«İlk başvurumu neredeyse gönderemiyordum bile. Onu tüm bilgilerin doğru olup olmadığından ve güzel görüldüğünden emin olmak için tekrar tekrar kontrol ettim.» *Maida*

EMANUEL TANNER, İSVİÇRE
FEDERAL YÜKSEK UZMANLIK DİPLOMALI
BACA TEMİZLEME USTASI

«Eğitim almaya gelen öğrencilerden ne bekliyorum? Her yıl mesleği benim işletmemde öğrenmek isteyen yaklaşık 15 öğrenci başvurur. Onlarla bir görüşme yaparak bu işe karşı bevesini ve deneme stajında bu işe yatkınlıklarını ölçüyorum. ...»

Ne yapılması gerektiğini kendiliğinden görmek

Ev işlerinde de yardımcı olanlar ve bu nedenle yapılması gereken işleri kendiliğinden görüp kolları sıvayanların avantajı tabii ki daha fazla. Mesleğe yatkınlığın yanında öğrencilerin, müşterilerin evlerinde çalıştıklarından, sempatik bir görünüşleri de olmalı. Bunun dışında sorumluluk sahibi olmalılar, ne de olsa baca temizleyicilerinin yaptığı işle yangın çıkması önlenemiyor.

Bu mesleğe ilgi duyanlardan bu beceri ve yeteneklere sahip olanlar, İsviçre Baca Temizleyici Ustaları Derneğinin geliştirdiği yeterlilik testinden geçiriliyorlar. Bu testi de başarıları temel meslek eğitimi için gereken tüm koşulları yerine getirmiş oluyor.

Federal yüksek uzmanlık sınavı beni öğrenci yetiştirme konusunda iyi hazırladı. Günün birinde yüksek uzmanlık sınavını yapacağımı baştan beri biliyordum. Baca temizleyicileri ancak bir belediyeden ruhsat alırlarsa kendi işyerlerini açabiliyorlar. Ruhsat almak için de bir federal yüksek uzmanlık diploması gerekiyor.

İstikrarlı hazırlık

Bu kariyer için istikrarlı bir şekilde hazırlandım: Meslek eğitimi sınavından sonra gezginlik yıllarım başladı. Cenevre’de başladım ve İsviçre’nin dört bir yanında çalıştım. Çömlekçiler çeşitli şekillerde fırınlar inşa ederler, ben de bu alandaki değişik yapı tarzlarını öğrenmek istiyordum.

Yüksek uzmanlık sınavı, teori ve uygulamayı test ediyor. Ustalık sınavının uygulama bölümünü Zürih kantonunda yaptım. Birçok şeyin yanı sıra çalıştırdığım elemanlar ya da kaçınıcı eğitim yılında olduklarına göre yetiştirdiğim öğrenciler için işleri nasıl planladığıma ve çeşitli işleri personel arasında ne şekilde dağıttığıma da değerlendirildi.»

Bir deneme veya eleme stajında birkaç gün ne yapabileceğinizi, ne kadar hevesli olduğunuzu ve işle ne kadar ilgilendiğinizi göstermek için vaktiniz olur. Başvuru görüşmesi yaklaşık bir saat sürer ve normalde pratik bir çalışma içermez.

 İNTERNET'TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

İyi hazırlanırsan başvuru görüşmesi güzel geçer

Bir başvuru görüşmesine davet edildiyse, sevinmekte haklısınız. Ancak bu sizin başınıza ilk defa geliyorsa ve sizi nelerin beklediğini bilmiyorsanız, bu görüşmeye çok büyük bir özenle hazırlanmalısınız.

Kişisel çevrenizde veya okulda bulunan kişiler size bu hazırlığınızda destek verebilirler. Anne babanız kendi deneyimlerinden yola çıkarak bu başvuru görüşmesinin nasıl geçtiğini mutlaka biliyorlardır. Belki de eğitmenin rolünü üstlenerek sizinle birçok kez bu görüşmenin alıştırmalarını yapabilirler.

«Şayet bir meslek eğitim yerinde çalışmak istiyorsan, gerçekten de bu mesleğe ilgi duyman gerekiyor. Bir başvuru görüşmesine davet edildiyse, dış görüntüünün mesleğe ve işletmeye uygun olması gerekiyor.» Deborah

Anne babalar için ipuçları ve öneriler

İş dünyasında mutlaka kendi deneyimlerinizi edindiniz. Bir başvuru görüşmesinin nasıl geçtiğini, bu görüşme esnasında nelerin önemli olduğunu biliyorsunuz. Oğlunuzla, kızınızla bu konuyu konuşun,

edindiğiniz iyi ve daha az iyi deneyimleri anlatın.

Kızınıza, oğlunuza bir alıştırma ortağı olun, eğitim sorumlusunun rolünü üstlenin ve kızınızla veya oğlunuzla bu görüşmenin alıştırmalarını yapın.

GÖRÜŞMEYE HAZIRLIK

İnsanlar gevşemek için, papatya çayı içmek, derin nefes almak, gevşeme egzersizleri yapmak gibi kişisel çözümler geliştirirler. Size en uygun olan gevşeme şeklini seçin. Heyecanlı olabilir ve bunu başvuru görüşmesinde de söyleyebilirsiniz.

Kıyafetlerinizin temiz ve rahat, çalışma ortamına ve görüşme durumuna uygun olması gerekiyor. Kendinizi huzurlu ve güvende hissetmek zorundasınız.

GÖRÜŞME SIRASINDA

- İlk izlenim her zaman önemlidir: Kendinizi tanıtırken gülümseyin
- Karşınızdaki kişiye soyadıyla hitap edin.
- Size yer gösterilene kadar bekleyin.
- Dik oturun ve rahatlamaya çalışın. Ayaklarınızı en iyisi yere koyun.
- Sakin bir şekilde nefes alıp verin.
- Karşınızdaki kişiye açık bir şekilde ve doğrudan gözlerine bakın.
- Dikkatli bir şekilde dinleyin ve soruları dürüstçe cevaplandırın.
- Karşınızdaki kişinin lafını yarıda kesmeyin.
- Ukalılık yapmayın ama çok da fazla alçakgönüllü olmayın.
- Notlar alın.
- Sorular sorun.

GÖRÜŞMENİN SONU

Son izlenim de hafızalarda kazılı kalır. Görüşmeyi sonlandırmak için en ideali,

- «Şu anda soracak başka sorum yok ama öğrenmek istediğim bir şey olursa sizi arayabilir miyim?»
- «Bundan sonrası nasıl devam edecek?»

gibi bir soru sorun.

Yaptığınız görüşme için mutlaka teşekkür edin.

«Bir başvuru görüşmesine davet edilmiş olmak benim için büyük bir başarıydı. Yapacağım görüşmenin alıştırmasını önce öğretmenimle sonra ailemle yaptım. Bu bana yardımcı oldu. Çok heyecanlı olsam da, görüşme iyi geçti. Deneme stajı yapmama izin verildi, sonrasında meslek eğitim işyerinde işe alındım.»
Güler

Elinizden gelen gayreti gösteriyorsunuz, buna rağmen bir türlü başarılı olamıyorsunuz: Başvurunuz reddediliyor. Bu anlar zor anlardır. Anne babanızla, öğretmenizle veya meslek danışmanlığı ile başvurularınızın reddedilmesinin nedenlerini tartışabilirsiniz. Aynı zamanda başvurulara devam etmek zorundasınız.

 İNTERNET'TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

Başvurunuz reddedilse bile vazgeçmeyin

Meslek eğitim yeri ararken başvurunuzun reddedilmesi olağandır, çoğu öğrenci bir veya birden fazla olumsuz cevap alır, çünkü her bir meslek eğitim işyeri için rekabet çok büyük olabilir. Bir eleme stajından veya bir başvuru görüşmesinden sonra olumsuz cevap almanız üzücüdür ama size bunun dışında önemli uyarılarda da bulunur. Doğru yoldasınız.

- Başvuru yazınızın ya da motivasyon mektubunuzun inandırıcı olduğu için,
- Karne notlarınız bu mesleğe yeterli olduğu için,
- Yeterlilik testinin sonucu yeterli olduğu için davet edildiniz.

Fakat şansınız yaver gitmedi, başvuruda bulunan başka bir öğrenci bu iş için sizden daha uygun görüldü. Yaptığınız her başvuru için olumsuz bir cevap alıyorsanız, seçtiğiniz mesleği tekrar gözden geçirmeniz ve başka alternatifler aramanız faydalı olur. Meslek danışmanı sizi bu konuda destekleyebilir.

Anne babalar için ipuçları ve öneriler

Olumsuz cevap almak çocuğunuzun özgüvenini sarsar, onun şimdi cesaretlendirilmeye ve desteğe ihtiyacı var.

Hatasız ve temiz dosyanın eksiksiz olduğuna dikkat edin. Şirketin internet sitesinde, hangi eklerin istendiği yazılıdır.

Çocuğunuz başvurular için zaman harcar. Her bir motivasyon mektubu ya da başvuru yazısı, işletmeyi tanıdığını ve neden bu işletmede eğitim almak istediğini bildiğini gösterir.

Kızınızı ve oğlunuzu başvuru görüşmesine her hazırlandığında destekleyin.

Ardı ardına olumsuz cevaplar gelmeye başladığında birlikte aşağıdaki konuları gözden geçirin:

- Karne notları arzu edilen mesleğe yetiyor mu?
- Arzu edilen mesleğin şartları yerine getiriliyor mu?

- Yeterlilik testinin sonucu seçilen mesleğe yetiyor mu?
- Alternatif olarak hangi meslekler seçilebilir?
- Meslek danışmanlığı ile bir görüşme yapmanız mantıklı olur mu?

«Bana yağınla olumsuz cevap geldi. Bu beni kötü hissettirdi. Beni kim-
senin istemediği duygusuna kapıldım. Şayet öğretmenim beni motive etme-
seydi çoktan vazgeçmiştim. Şansıma devam ettim, şimdi bir meslek eğitim
yerinde çalışıyorum.» Ruth

YAZILI BAŞVURULAR SONRASI GELEN OLUM- SUZ CEVAPLARIN OLASI NEDENLERİ

Tek bir meslek eğitim yerine onlarca başvuru yapılmıştır. Seçilenler arasında bulunmu-
yorsunuz.

Başvuru dosyası eksik, hatalı, kirli veya dikkatsizce düzen-
lenmiş.

Başvuru yazınızda veya moti-
vasyon mektubunuzda, neden
bu mesleğe veya bu işleme
karar verdiğiniz hakkında
inandırıcı argümanlar ileri sür-
mediniz.

Son aldığınız karnelerdeki
notlar pek iyi değil ve beklen-
tilere uymuyor.

Yeterlilik testinin sonucu, bu
meslek için yeterli değil.

Başvuru yapmakta geciktiniz,
meslek eğitim işyerinde ça-
lışma fırsatı başkasına
verilmiş.

BAŞVURU GÖRÜŞMESİN- DEN SONRA GELEN OLUMSUZ CEVAPLARIN OLASI NEDENLERİ

Başvuru görüşmesinde süre
sınırlıdır. Hayatınızda ilk defa
kendinizi yetişkinlerin dünya-
sında tanıtıyorsunuz ve bu
sizi heyecanlandırdı. Kendinizi
çok iyi hazırlanmanıza rağmen
doğru şekilde tanıtmanız sizin
için zor oldu.

Başvuru görüşmelerinde de,
bu işin daha iyi üstesinden
gelen rakipleriniz vardır. Sizi
olumsuz cevap verdiklerinde,
mutlaka başarısız olmanızın
nedenini telefonla sorun.
Alacağınız cevaptan edinece-
ğiniz deneyimden, bundan
sonraki başvuru görüşmesin-
de yararlanabilirsiniz.

Her bir başvuru görüşmesiyle,
bundan sonraki başvuru süre-
cinde yararlanabileceğiniz
önemli deneyimler edirsiniz.
Şimdi dayanma gücüne ihtiya-
cınız var.

Size meslek eğitim yerinden, işe alınacağınıza dair yazılı ya da sözlü bir onay verildi. Meslek eğitim yerindeki sorumlu, siz ve yasal temsilciniz olan anne veya babanız meslek eğitim sözleşmesini imzaldınız. Her üç tarafın da imzaladığı bu sözleşme kantonun Meslek Eğitimi Dairesince onaylanır.

 INTERNET'TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

Meslek eğitim sözleşmesi elinizde

Meslek eğitim sözleşmesi, meslek eğitimi süresince önemli olan her konuyu düzenler ve aşağıdaki bilgileri içerir:

- Sizin ve yasal temsilciniz olarak anne babanızın kimlik bilgileri
- Mesleğin tam tanımı
- Temel meslek eğitiminin süresi ve deneme süresi
- Temel meslek eğitiminin yapılacağı işletmeye, bilhassa meslek eğitiminden sorumlu kişilere dair bilgiler
- Temel meslek eğitimi alacağınız meslek okulu ile ilgili bilgiler
- Meslek lisesi olgunluk diplomasının var olup olmadığını
- Ücret
- Çalışma saatleri
- Yıllık izin hakkı
- Meslekle ilgili kılık kıyafet ve araç-gereçlerin kimin tarafından karşılanacağı
- Sigortalar
- Varsa özel anlaşmalar

Anne babalar için ipuçları ve öneriler

Çocuğunuz meslek eğitimine başlayarak yetişkinlerin dünyasına doğru yola çıkar. Bu geçiş döneminde her zaman ufak ya da büyük sorunlar yaşayabilirsiniz. Çocuğunuz ilk adımda bu sorunları tek başına çöz-

meye çalışır. Başarılı olamazsa, birçok kez davranışı değişir. Bunun ilk işaretleri, kızınızın veya oğlunuzun motivasyon eksikliği olabilir, sabah yataktan kalkmaz, okulu asar, işe hevesiz gider, sürekli baş veya mide ağrısı çeker.

Anne veya baba olarak, bu türden işaretler gördüğünüzde veya hissettiğinizde hemen onunla konuşun.

«Meslek eğitim sözleşmesini posta kutusunda gördüğümde, çok mutlu oldum. Ancak dört yıl boşunca şimdi hep aynı şeyi yapacağım diye düşündüğümü de iyi hatırlıyorum. Bunu neredeyse hiç bayal edemiyordum. Şimdi ise meslek eğitimimin neredeyse yarısına geldim bile.»
Syssa

YAYANLIŞ MESLEKSE? YA YANLIŞ İŞLETMEYSE?

Her zaman her şey yolunda gitmez. Mesleki temel eğitimde başarılı olmak için, bir sorun çıktığında herkesin öncelikle bir araya gelip konu hakkında görüşmesi esastır:

- Meslek eğitim yerinde meydana gelen kişisel veya mesleki sorunlarda, mümkün olduğunca hızlı bir şekilde işletmedeki sorumlularla görüşün ve birlikte bir çözüm arayın.
- Meslek okulunda meydana gelen kişisel veya okulla ilgili sorunlarda öğretmenle konuşun, ek ders alın veya ilave dil kursları talep edin.

Temel meslek eğitimi alırken, yanlış mesleği seçtiğinizi ve bu nedenle temel meslek eğitimi yarıda kesmek istediğinizi fark edebilirsiniz. Belki de meslek eğitim yerindeki işbirliği, bu işletmedeki eğitiminizi başarılı bir şekilde tamamlayamayacağınız veya artık bu işyerinde kalmak istemeyeceğiniz kadar kötü gidiyor. Bu durumda sorununuzu ilk önce meslek eğitim yerindeki ve meslek okulundaki sorumlu ile görüşün.

Çözüm bulunamıyorsa, mutlaka Meslek Eğitimi Dairesinin sorumluları ile konuşun. Belki de yerinizin değiştirilmesi, yani başka bir işletmede meslek eğitimine devam etmeniz organize edilebilir. Temel meslek eğitimi yarıda keserseniz, meslek danışmanı ile bunda sonra nasıl bir adım atacağınızı konuşun.

«Tabii ki notlarımın iyi olması için gayret gösterdim. Fakat aynı zamanda davranışma da dikkat ettim. Birçok meslek eğitim yeri için bu önemli bir konu. İşe her zaman vaktinde geldim mi? Hiçbir zaman mazeretsiz işe gitmezlik yaptım mı? Terbiyemi her zaman korudum mu? Okulda da doğru davranış sergilemeniz önemlidir. O zaman meslek eğitim yeri ararken başarılı olursun.» Priska

Köprü eğitimi, zorunlu okul eğitimi ile temel meslek eğitimi, veya meslek bölümlü lise ile lise arasındaki köprü görevini üstlenir. Zorunlu okul eğitiminden sonraki köprü eğitimleri, ya ilave ve gönüllü gidilen bir ders yılı daha, bir ön meslek eğitimi veya mesleğe hazırlayan bir stajı yılıdır.

Okula ilişkin köprü eğitimleri

Her kanton köprü eğitimi seçenekleri ile ilgili kendi sistemini geliştirmiştir. Bu nedenle Bern'deki meslek seçim yılının içeriği Zürih, Lozan veya Lugano'dakinden tamamen farklı olabilir. Bunun dışında özel kuruluşların sundukları köprü eğitimi seçenekleri de geniştir. Mesleki Bilgi Merkezinden yaşadığınız kantonda hangi köprü eğitiminin ihtiyaçlarınıza en çok uyduğu bilgisini edinebilir veya köprü eğitimlerini sınıf öğretmeninizle görüşebilirsiniz.

«Mesleğe hazırlandığım yıl içerisinde, nihayet birçok mesleği daha yakından tanımak için yeterli zamanım oldu.» Simon

---

Köprü eğitimi seçeneklerinin çoğu ücretlidir. Okul ücretinin miktarı, çeşitli kriterlere bağlıdır: İkamet ettiğiniz bölge veya kanton size hangi seçenekleri sunuyor? Ne türden bir köprü eğitimi söz konusu? Devlet okulu mu, özel okul mu? Duruma göre bir köprü eğitiminin ücreti, yılda 14'000Frank kadar olabilir. Mesleki Bilgi Merkezinden okul masrafları ve burs talep etme olanaklarının bilgilerini edinin.

VİNNHY TAYELE, KONGO
KÖPRÜ EĞİTİMİ

«Karar vermek için daha fazla zamana ihtiyacım vardı:

Ortaokuldan beri benim için iki mesleğin söz konusu olduğunu biliyorum: Muhasebe-büro işleri gibi kafamı kullanabileceğim bir meslek ya da sosyal veya sağlık alanında yüreğimle yapabileceğim bir meslek. ...

Meslek eğitim yeri aramak için, gönüllü 10. öğrenim yılımda çok zaman harcadığımı düşünüyorum. Tabii ki başka şeyler de yapıyorum. Boş zamanlarımda bir halkevinde dans kursları, gençlere yönelik etkinlikler düzenliyorum, bu benim sosyal yaşama katkım. Ya da rap'ler yazıp söylüyorum, bu da ruhumun gıdası. Buna rağmen meslek eğitimi için işyeri arıyorum. Bu yaz bir çözüm bulmak istiyorum.

Şimdiye kadar epeyi hayal kırıklığına uğradım. Başlangıçta muhasebe-büro işleri, B profili için başvuru yazıları yazıyordum. Olumlu yanıt almayı umuyordum çünkü anadilim Fransızca. Üç yıldır İsviçre'nin Almanca konuşulan bölgesindeyim ama ne yazık ki Almancam henüz mükemmel değil. Belki de bu yüzden başvurularına hep olumsuz yanıtlar alıyorum. Kimse benim çabuk öğrenebileceğime inanmıyor.

Reddedilmek ağrıma gidiyor

Reddedilmek ağrıma gidiyor, kimsenin beni istemediğini düşünüyorum. Bu pek kolay bir şey değil, çünkü annem, babam bana yardımcı olamıyor. İsviçre sistemini tanımıyorlar.

Meslek eğitim yeri arayış alanımı yüreğimle yapabileceğim mesleğe doğru genişlettim. Şimdi sosyal ve sağlık alanlarında bir staj yeri arıyorum. Böylece Almanca bilgimi mükemmelleştirebilir ve aynı zamanda bu meslek dalı için uygun olup olmadığımı bakabilirim. İleride bir gün sosyal hizmetler uzmanı olmak ve gençlerle, en çok da yabancı gençlerle çalışmak istiyorum. Onların sorunlarını kendi deneyimlerimden biliyorum.»

OKULA İLİŞKİN KÖPRÜ EĞİTİMİ NE ZAMAN ANLAMLI HALE GELİYOR?

Köprü eğitimi, yorucu bir ders yılıdır. Daha ilk haftalarda hangi mesleğin eğitimini seçeceğiniz ve meslek eğitim yeri arayacağınız süreç başlar.

Öğretmeninizle ve anne babanızla, bir köprü eğitiminin sizin için doğru olup olmadığını ve doğru ise, hangi köprü eğitiminin sizin için doğru olduğunu görüşün.

Örneğin:

– Okuldan sonra ne yapmak istediğinizden emin değilsiniz. Meslek seçimine hazırlayan bir köprü eğitim ile yeniden yoğun bir şekilde meslek seçimi ile ilgilenir ve kararınızı verirsiniz.

– Hangi mesleğin eğitimini almak istediğinizi gayet iyi biliyorsunuz ancak henüz bir meslek eğitim yeri bulmadınız. Meslek alanlarını tanımlamaya yönelik bir köprü eğitimi ile istediğiniz mesleğin alanını daha iyi tanıy ve seçenekler üretirsiniz.

– Liseye veya bir meslek bölümlü liseye gitmek istiyorsunuz ama okul bilginiz yeterli değil. Okul eğitimine devam edecekler için yönelik bir köprü eğitimi ile okul eğitimindeki eksiklikleri tamamlay ve giriş sınavının hazırlıklarına odaklanırsınız.

En uygunu meslek seçimi ile de ilgilenmeniz olacaktır. Giriş sınavından geçemezseniz, meslek eğitim yerlerine başvuruda bulunabilirsiniz.

– Sanatsal yaratıcılıkla ilgili bir meslek öğrenmek istiyorsunuz. İster yüksekokullarda ya da meslek akademilerinde eğitim olsun, isterse temel meslek eğitimi olsun, sanatsal yaratıcılıkla ilgili birçok meslekte bir ön kurs yapılması istenmektedir.

– Okuldan sonra ne yapmak istediğinizi gayet iyi biliyorsunuz. Dil bilginiz henüz yeterli değil. Okul eğitimine devam edecekler için yönelik bir köprü eğitimi ile dile hâkimiyet seviyenizi iyileştirebilir ve aynı zamanda diğer derslerdeki bilginizi tekrarlayabilir ve derinleştirebilirsiniz.

Anne babalar için ipuçları ve öneriler

Çocuğunuzun hangi nedenden ötürü olursa olsun meslek seçimi için henüz olgunlaşmadığını hissederseniz, öğretmeninden veya meslek danışmanlığından çocuğunuz için hangi köprü eğitiminin doğru olduğunu öğrenin.

Çocuğunuzun kaydını erkenden ilgili köprü eğitimine yaptırın. Yine de farklı bir çözüm bulunursa, kaydını oradan tekrar alabilirsiniz.

VANESSA LOPEZ, İSVİÇRE VE KANADA
1. EĞİTİM YILI
B PROFİLİ TİCARET UZMANI

«Kendimi genel olarak geliştirmek istiyordum: B bölümünde iyi bir öğrenciydim, karne ortalamam 5'in üzerindeydi. ...»

Başlarda bu meslekte özellikle resepsiyonda çalışacağımı düşündüğüm için, otelcilik hizmetleri uzmanı olarak meslek eğitim işyerleri aradım. Yaptığım ilk deneme stajı bana bir otelcilik hizmetleri uzmanının gerçek çalışma hayatını gösterdi. Yönümü yeniden tayin etmek zorunda kaldım ve yılın son aylarında muhasebe işleri eğitimi veren bir işyeri aramaya başladım. Fakat Ortaokul B bölümü öğrencisi olarak muhasebe E Profilinde bir meslek yeri bulma şansımın çok az olduğunu fark ettim.

Bende bir yıl daha ilaveten okula gitmeye karar verdim. Okula çok erken yaşlarda başladığım için sınıfta en küçüğü olarak önümde bayağı bir zamanım vardı. Meslek seçimi okulunda, yaptığım bir yeterlilik testi sonucunda «Sorgulama» sınıfına alındım. Henüz tam olarak hangi mesleği öğrenmek istediklerini bilmeyen kız ve erkek öğrenciler için bir öğretim yılı. Benim için bu öğretim yılı, ortaokuldan daha yorucu olsa da mükemmel geçti.

Koyduğum hedef doğrudu

Meslek seçimi okulunun hedefi çok açık: Her öğrenci bir çözüm üretmeli. İlk hafta bir kampa girdik ve meslek eğitim yerlerine nasıl başvuracağımızı öğrendik. Daha ikinci haftada bizden haftada en az üç başvuru mektubu yazmamız ve göndermemiz beklendi. Koyulan bu hedef bana uyuyordu ve çok kısa sürede, daha Eylül ayında bir bankada B profili ticaret uzmanlık eğitimi alacağım bir meslek eğitim yeri buldum.

Cebime koyduğum meslek eğitim sözleşmesi ile okula ve derslere konsantre olabildim. Okulda gördüğümüz dersleri tekrarladığımızdan, matematikteki bilgimi belirgin bir şekilde iyileştirdim. Sonra İngilizce FCE (ortanın üstü seviye) sertifikasını da aldım ve şimdi tek B profili öğrencisi olarak muhasebe-büro işinde CAE (ileri derecede İngilizce) sertifikasına hazırlanabilirim.

Sorumluluk üstlenmek

Sadece okulla ilgili deneyimler edinmedim. Artık daha fazla olgunlaştığımı düşünüyorum. Daha açık olmayı, kendinden emin bir şekilde davranmayı ve başka insanlara daha rahat yaklaşmayı öğrendim. Ayrıca zamanımı ve işimi kendi başıma planlamayı da öğrendim ve bilmediğim yeni bir şeyle karşılaşırsam, eskisi kadar çekingen değilim. Bu da şimdi bana meslek eğitimimde yarıyor.

Bankada meslek eğitimi alanlar için işletmeler üstü kurslar, biraz özel olarak organize edilmişler. Bankacılıkta Genç Profesyoneller Merkezinde 30 gün kurs görüyoruz. Öğrenciler olarak bizler, hangi gün kursa başvuracağımızdan kendimiz sorumluyuz. Şayet bu başvuruyu yapmakta çok geç kalırsam, kursu Zürih'te yer kalmadığından Basel, Genevre veya Luzern'de tamamlamak zorundayım. Sorunlarım olduğunda tabii ki uygulama eğitmenleri ile konuşabilirim fakat meslek eğitimimle ilgili sorumluluğu tek başına üstlenmeye cesaretim olduğu için mutluyum.»

İster ön meslek eğitimi veya staj olsun, pratiğe yönelik bir köprü eğitimi ile kendinizi doğrudan meslek eğitimine hazırlayabilirsiniz.

INTERNET'TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

Pratiğe yönelik köprü eğitimleri

Ön meslek eğitimi

Ön meslek eğitimi teoriyle pratiği pekiştiriyor. İşletmede günlük iş hayatını tanıırken, meslek okulunda her şeyden önce dil bilginizi geliştirir veya ilkokuldaki matematiği tekrarlıyorsunuz.

Ön meslek eğitimi esnasında kendinize bir meslek eğitim yeri ararsınız. Bazen eğitiminize ön meslek eğitimi aldığınız işletmede devam edebilir, bazense yeni bir meslek eğitim yeri bulmanız gerekebilir.

Staj

Stajda, stajını gördüğünüz mesleğin günlük iş hayatını tanırıyorsunuz. Aynı zamanda dil bilginizi geliştirir ve iş arkadaşlarınızla işbirliği içerisinde günlük konuşma dilini öğrenirsiniz.

Birkaç ay staj yaptıktan sonra bu mesleğin tam size göre olduğundan emin olursanız, bir meslek eğitim yeri aramaya başlıyorsunuz. Belki staj yaptığınız işletmede kalırsınız, belki de yeni bir meslek eğitim yeri bulmanız gerekebilir.

«Ön meslek eğitimi benim için eşsiz: Almancamı geliştirebilirim, matematiği tekrarlayabilirim ve aynı zamanda iş dünyasını tanıyabilirim.» Robullab

ÖN MESLEK EĞİTİMİ

Ön meslek eğitimi, kendinizi pratik ve okul çerçevesinde mesleki temel eğitime hazırlamaya başladığınız 1 yıllık bir köprü eğitimidir. 3,5 – 4 gün arası bir işletmede çalışır ve 1 – 1,5 gün okula gidersiniz. İşletmede yerine getirdiğiniz işler için size bir ücret ödenir. Okulda yalnızca eğitim araçları ve olası gezintiler için malzeme parası ödersiniz. Her yarıyılıda notlarınız değerlendirilir.

Bir ön meslek eğitimini, tıpkı meslek eğitim işyeri arar gibi ararsınız. Meslek danışmanlık merkezleri, ön meslek eğitimi arayışınız esnasında sizi desteklerler. Ön meslek eğitimini bulduğunuzda, yetkililer ilgili okulda sizin kaydınızı yaptırırlar. Okul, ön meslek eğitimi için gerekli koşulları yerine getirip getirmediğini kontrol eder. Şayet bu koşulları yerine getiriyorsanız, okul işletme ile bir ön meslek eğitim sözleşmesi imzalar.

Ön meslek eğitimini başarıyla düzenlerseniz, ön meslek eğitiminden sonra aynı işletmede mesleki temel eğitim alabilir veya yeni bir meslek eğitim yeri ararsınız.

Bilmekte fayda var: Ön meslek eğitimi İsviçre'nin her yerinde aynı şekilde değildir. Batı İsviçre'de ve Tessin'de genellikle, işletmelerde stajların yapıldığı, ama okulda verilen bir eğitim şeklindedir.

ROHULLAH RAHİM
OTOMOBİL UZMANI ÖN
MESLEK EĞİTİMİ

Adım adım öğreniyorum: «İsviçre'de iki yılı biraz aşkın bir süredir yaşıyor olsam da şanslıyım. Arzu ettiğim mesleği öğrenebiliyorum. ...»

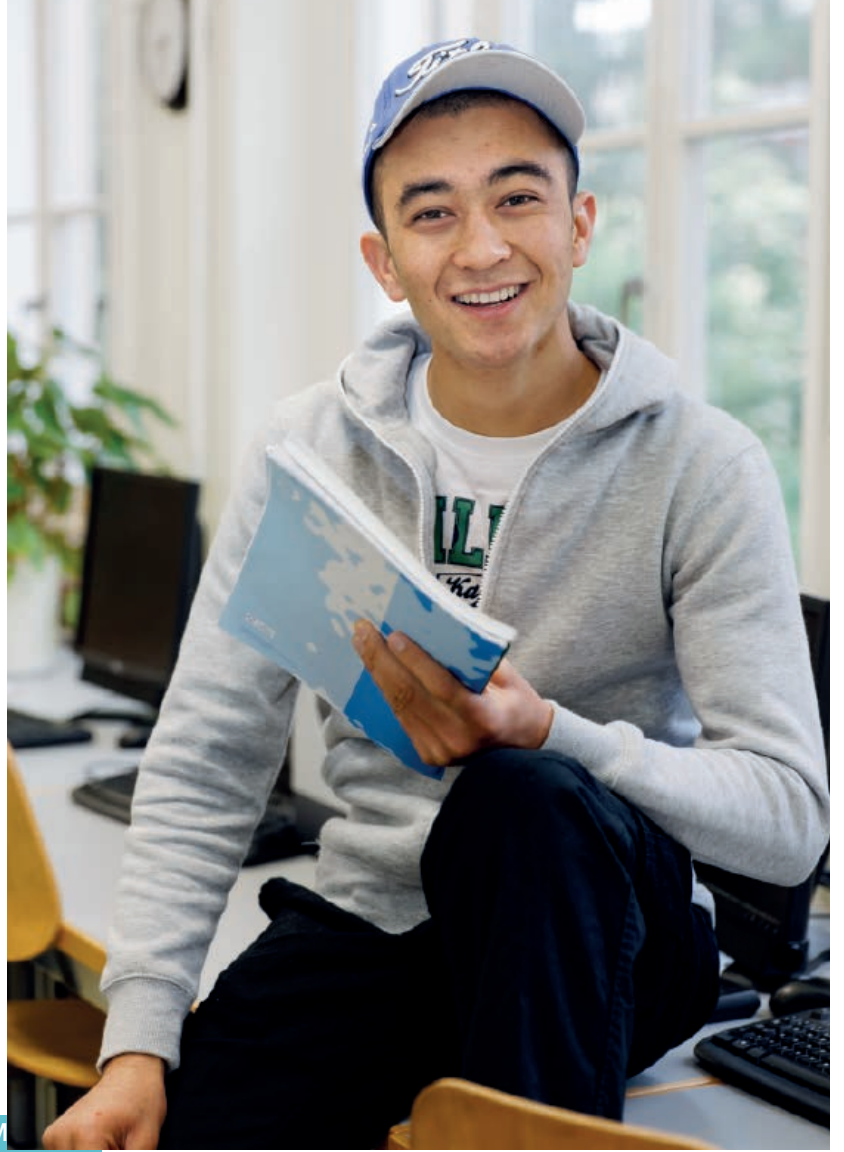
Otomobil uzmanlığı mesleğini ilginç buluyorum, çünkü arabaları seviyorum. Bir oto servisinde deneme stajı yaptım ve herkes bana çok nazik davrandı. Tabii ki bana çok fazla iş verilmedi ama lastiklerin havasını kontrol ettim, fren balalarını ve yağı değiştirdim.

Eğitmen bana ön meslek eğitimimi yapmamı, sonrasında meslek eğitimini kesin bir temel meslek eğitimi bitirme sınavına kadar taşıyabileceğimi söyledi. Sonrasında meslek okulunda bir sınava girdim: Matematik, mantıksal düşünce ve dil bilgisi. Bana bir mektup

yazdırdılar, biraz dilbilgimi kontrol ettiler ve bir metin okuyup anlamamı istediler. Bunu iyi çözdüm, matematik o kadar iyi değildi ama yetti. Şimdi ön meslek eğitiminde bir gün okula gidiyorum. Okulda gayret göstermem gerekiyor, belki zor olacak. Şansıma bana ev ödevlerinde de yardımcı olacak bir danışmanım var.

Hayatımın hayali gerçekleşti

Bu ön meslek eğitimi ile benim için hayatımın hayali gerçekleşti. Afganistan'da buradaki kadar çeşitli otomobil markası yoktu, bu nedenle henüz çok fazla markayı tanımıyorum. Fakat Mercedes-Benz, özellikle limuzinler hoşuma gidiyor. Ön meslek eğitimim sırasında araba kullanmayı öğrenmem izin vermeleri de beni mutlu ediyor. Ön meslek eğitimimi ve meslek eğitimi mezuniyet sınavını başarırsam, çalışmak, para kazanmak, kendime belki bir araba veya bir daire satın almak istiyorum. Şu anda adım adım ilerliyorum.»

«Benim tek engelim yabancı dil: Eritre’de büyüdüm ve orada on bir yıl boyunca okula gittim. ...»

Eritre’de özel bir sisteme sahibiz: Tüm kız ve erkek öğrenciler, 12. sınıfa geldiklerinde askere gitmek zorundalar. Askerlikte geçirdiğimiz bu ilk yıl sırasında, üniversiteye giriş sınavına girebiliyoruz. Sadece en iyiler bu sınavdan geçmeyi başarıyorlar ve üniversite eğitimi alabiliyorlar ama hangi dalda üniversite eğitimi alacaklarını kendileri seçemiyor, üniversitelere dağıtılıyorlar. Herkes askerde kalmak, hayatları boyunca maddi açıdan bağımsız yaşayamayacak kadar az ücretler karşılığında çalışmak zorunda.

Böyle bir hayatı yaşamayı düşünemiyordum bile, çünkü kendimle ilgili kararları mutlaka kendim almak istiyordum. Bu nedenle İsviçre’ye kaçtım. Tek başına, babam, annem ve ağabeylerim Eritre’de kaldılar. Benim için kolay olmadı, onları özlüyorum

ve kendimi çok yalnız hissediyordum. Şansına hemen mülteci kampında, mülteci merkezinde, dil kurslarında ya da entegrasyon kursunda kız ve erkek arkadaşlar edindim. Kendimi hem özel hem de mesleki hayatımda mümkün olduğunca hızlı bir şekilde İsviçre’ye adapte etmek istiyordum.

Burada dili öğrendim ve sonrasında yoğunlaştırılmış bir entegrasyon kursuna gittim. Bu öğretim yılında yoğun bir şekilde hangi mesleği seçeceğime odaklandım. Değişik meslekleri inceledim ama sonunda hep en çok ilgimi çeken sağlık uzmanı olmaya karar verdim.

Aslında bir meslek eğitim yeri aramam istirdim ama bunun için bir uygunluk sınavından geçmem gerekiyordu. Son iki yıl içerisinde yabancı dilimde oldukça ilerlemiş olmama rağmen, testten iyi bir sonuç alabileceğimi düşünmüyordum.

Belirli bir biçimde hazırlık

Yapacağım bir staj ile belirli bir biçimde sağlık uzmanı olarak meslek eğitimi almak için hazırlanmaya karar verdim. Bu yıl içerisinde çalışırken özellikle günlük konuşma dilini iyi öğrenebileceğimi düşünüyordum. Aynı zamanda bir dil kursuna gitmeyi ve belki de bir yabancı dil diploması almak istiyordum.

Bu benim için iyi bir çözüm, sadece yabancı dil nedeniyle değil. Staj yaparken, İsviçre’deki meslek ve iş dünyasının nasıl işlediğini, başkalarıyla işbirliğinde neyin önemli olduğunu, burada mesleki açıdan kendimi nasıl en iyi adapte edebileceğimi görüyordum. Ayrıca birçok insanla tanışacağımdan, kadın ve erkek meslektaşlarımla bol bol konuşabileceğimden eminim. Bütün bunlar bana ileride sağlık uzmanı olarak alacağım temel meslek eğitimimi başarılı bir şekilde geliştirmeme yardımcı olacak. Biraz uzun sürse de, sonunda hayalimdeki mesleği yapabileceğim.»

RUTH GİRMAY, ERİTRE SAĞLIK UZMANI MESLEK EĞİTİMİNE HAZIRLIK OLARAK STAJ

TEMEL MESLEK EĞİTİMİNE HAZIRLIK OLARAK STAJ

Genel olarak temel meslek eğitimine, şayet meslekle ilgili şartları yerine getiriyorsanız, bir ara çözüm veya staj gerektirmeksizin, zorunlu okul eğitiminden sonra başlayabilirsiniz. İstisnai durumlarda bir staj yapmanız faydalı olabilir:

– Tıbbi veya sosyal bir meslek öğrenmek istiyorsunuz fakat bu mesleğe uygun olup olmadığınızdan emin değilsiniz. Üstelik bir deneme stajı da, buna karar vermenize yetmeyecek kadar kısa sürüyor. Bu durumda bir yıllık bir stajla bu meslek dallarındaki taleplere hazırlanırsınız.

– İsviçre'ye çok kısa bir süre önce yerleştiniz ve buradaki dil bilginiz henüz yeterli değil. Yapacağınız bir staj ile dil bilginizi geliştirirsiniz.

INTERNET'TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

Temel meslek eğitiminin başarılı bir şekilde tamamlanması, mesleki kariyerinizde attığınız ilk önemli adımdır ve meslek eğitiminden, mesleki faaliyete geçişe işaret eder. Artık çalışabilir ve mesleki yeteneklerinizi fiilen genişletebilirsiniz.

Ya da bir yandan çalışarak diğer yandan eğitiminize devam edebilir, yeteneklerinizi okulda alacağınız meslekte ilerleme eğitimiyle pekiştirebilir veya kendinizi yüksek meslek eğitiminde alacağınız bir diplomaya hazırlayabilirsiniz. Meslek lisesi olgunluk diploması ile uygulamalı meslek bilimleri üniversitesinde bir eğitim almanız mümkün olur.

Bu bölüm, temel meslek eğitiminde/eğitimde bulunan ve eğitimlerini tamamladıktan sonra hangi meslekte ilerleme eğitimi gerçekleştirmeyi öğrenmek isteyen göçmenler için düşünülmüştür. Bu bölüm ortaöğrenimin I. kademesinde bulunan ve hangi mesleği seçeceğini bilmeyen gençlere (ve ailelerine) bir meslek eğitiminden sonra meslekte ilerleme eğitimi almanın değişik imkânları hakkında da bilgiler vermektedir.

Mesleki kariyerinizi düzenleyin

Temel meslek eğitiminden sonra nasıl devam edeceksiniz?

Sayfa

- 74 **İşyeri mi yoksa meslek eğitimi mi?**
- 75 *Roswitha Burri, İsviçre, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası ve Malullük Sigortası Kurumunda memur*
«Öğrenmeye evet – Okula hayır»
- 76 **Federal Meslek Belgesi aldıktan sonra kısaltılmış eğitim**
- 78 **İkinci temel meslek eğitimi**
- 79 *Nicole Fankhauser, İsviçre, Federal Uzmanlık Diplomalı Kalaycı Ustası*
«İlk meslek, pek de doğru olanı değil»
- 80 **Temel meslek eğitiminden sonra meslek lisesi diploması**
- 81 *Kim Lang, İsviçre, Meslek Lisesi 2. sınıf*
«Her zaman zevkle öğrenmeye devam edin»
- 82 **Meslekte ilerleme eğitimi, üniversite eğitimi**
- 83 **Meslek Sınavı ve Yüksek Uzmanlık Sınavı**
- 84 *Marius Pinsini, İtalya, Federal Uzmanlık Belgeli Bahçıvan Başı, kendisine ait bahçe işleri işletmesi var*
«Kendime ait işletmeyi yürütmek»
- 85 *Qendrim Elmazi, Kosova, Ticari Personel*
«Bol uygulamalı üniversite eğitimi»
- 86 **Meslek Akademisi**
- 87 *Evgeniya Schnidrig, Rusya, Otelcilik Meslek Akademisi için ön staj*
«Meslekte sorumluluk sahibi olmak istiyorum»
- 88 *Frank Vega Bonne, Küba, Sağlık Meslek Akademisi*
«Hedefe doğru uzun bir yol»
- 89 **Uygulamalı Meslek Bilimler Üniversitesi, Pedagojik Meslekler Yüksekokulu**
- 90 *Kaouther Mraïhi, Tunus, Uygulamalı Bilimler Üniversitesine hazırlık olarak staj*
«Bir yandan çalışarak diğer yandan üniversite eğitimi alıyorum»
- 91 *Alicia Ledergerber, İsviçre/İspanya, Restorasyon Uygulamalı Bilimler Üniversitesi*
«Teoriyle pratiği mutlaka birbiriyle pekiştirin»
- 92 **Üniversite ve Federal Teknik Üniversite (ETH/EPF)**
- 93 *Roger Herrigel, Geomatik meslek eğitimi, Uygulamalı Meslek Bilimler Bilişim mezunu ve Fizikçi*
«Mantıklı sonuç olarak Federal Teknik Üniversite eğitimi (ETH/EPF)»

İş mi meslek eğitimi mi?

Federal meslek belgeli veya federal yetenek belgeli temel meslek eğitimi tamamladıktan sonra, önünüzde farklı seçenekler vardır: Bir işyerinde çalışmaya başlamak, ilave bir temel meslek eğitimi yapmak, meslek lisesi olgunluk diplomasını almak, meslek sınavına hazırlanmak, meslek akademisinde veya uygulamalı meslek bilimler üniversitesine gitmek.

 İNTERNET'TE BROŞÜR
bakınız sayfa 2

PRATİK DENEYİM EDİNİN

Güncel eğitim sistemi ile hangi eğitim yolunu ve hatta hangi mesleği seçmiş olduğunuz çok da önemli değil. Size sunulan fırsatlardan ve imkânlardan yararlanmanız çok daha önemli. Aldığınız eğitim ne kadar iyiye, maddi bağımsızlığınız o denli iyi destekleyebilirsiniz, en uygun iş-yaşam dengesini o denli erken kurabilirsiniz, hayatınızın hastalık, işsizlik veya boşanma gibi zor dönemeçlerinde o kadar iyi bir reaksiyon gösterebilirsiniz.

Aldığınız ilk temel meslek eğitiminden sonra belki de çalışmak istersiniz. Kendi başınıza ve maddi açıdan da bağımsız yaşayabilmek için yeterli para kazanmak istersiniz. Belki de geçici bir süreliğine de olsa bir okula gitmek istemez, daha çok pratik deneyimler edinmek ve bu yolda mesleki kariyerinize hazırlanmak istersiniz.

BİR İŞYERİ İÇİN BAŞVURMAK

Bir işyerine başvuruda bulunmak için genel olarak bilinen tarifler yoktur. Arkadaşlarınızla ve tanıdıklarınızla konuşun ve onlara nasıl bir işyeri aradığınızı ve neyi planladığınızı anlatın. Kişisel çevrenizden yararlanın. Birçok kişi bu yolla iş buluyor. Atacağınız bu adımda da ilişkiler çözüm getiriyor. İnternet'te iş arama, iş piyasası ve başvuru süreci hakkında birçok yararlı bilgi bulabilirsiniz.

İŞYERİNDE MESLEKTE İLERLEME EĞİTİMİ

Temel meslek eğitiminden sonra bir işe girip çalışmaya başladınız. İşyerinde kendinizi çok iyi hissediyorsunuz, iş arkadaşlarınızla birlikte çalışmaktan memnunsunuz ve yaptığınız iş size ilginç geliyor. Daha fazla sorumluluk üstlenmek istiyorsunuz fakat şu anda meslekte ilerleme eğitimi alabilecek durumda değilsiniz. Özellikle büyük işletmeler, kendi bünyelerinde meslekte ilerleme eğitimleri verirler. İşletmeye, bünye içerisinde verilen bu meslekte ilerleme eğitimi alıp alamayacağınızı ya da işbaşında nitelendirilme imkânının var olup olmadığını sorun.

MESLEKTE İLERLEME EĞİTİMİNİ DIŞARIDA ALMANIZ İÇİN İŞLETMENİN DESTEĞİ

Meslekte ilerleme eğitimi ile mesleki yeteneklerinizi derinleştirir veya geliştirirseniz, bu durum işvereninizin de işine yarar. İşletmenin sizi meslek eğitimi ve meslekte ilerleme eğitiminizde maddi açıdan destekleyip desteklemeyeceğini veya mesai saatlerinde meslekte ilerleme eğitime gitmenize izin verip vermeyeceğini açıklığa kavuşturun.

Öğrenmeye evet – Okula hayır:

«Aslında benüz beni neyin beklediğine dair somut bir fikrim olmasa da, <E Profili Muhasebe-Büro İşleri> memurluk eğitimi almaya karar verdim. ...

Meslek eğitimimi, sosyal açıdan daha güçsüz olanların yeniden topluma kazandırılması ile uğraşan sosyal bir kuruluşta yaptım. Meslek eğitimimden inanılmaz zevk alıyordum, içerikler çok çeşitli ve heyecanlıydı ve meslek eğitimi aldığım işletmenin son derece anlamlı bir hizmet sunduğunu hissediyordum. Meslek eğitimimden sonra, bir işyeri bulana kadar biraz zaman geçti. Meslekte yeni mezun birine bir fırsat tanımaya hazır olan bir işletme bulana kadar epey bir dayanma gücüne ihtiyacım oldu.

Tüm gücümle çalışıyor ve her Cumartesi günü sekiz saat boyunca okula gidiyor ve beslenme danışmanlığında başarıyla tamamladığım bir diploma kursuna gidiyordum. Asya kıtasında yaptığım altı

aylık bir seyahatte mesleki geleceğim hakkında düşündüm. Aslında en çok da önleme alanında beslenme danışmanı olarak veya genç yetişkinler için rehber olarak çalışmak isterim, mesleki geleceğimi böyle hayal edebiliyorum. Asya'da bulunduğum sürede, geri döndükten sonra yarı zamanlı bir işe girmeyi – neticede geçimimi sağlamak zorundaydım – ve aynı zamanda bağımsız olarak beslenme danışmanı olarak hizmet verebileceğimi düşündüm.

Geri döndüğümde %90 oranında Yaşlılık ve Ölüm Sigortası ve Malullük Sigortası Kurumunda Ek Ödemeleri Memuru olarak çalışmaya başladım. Benim için ilginç bir iş alanıdır, ancak yoğun bir şekilde bu alanla ilgili yasaları ve hak sahipliği şartlarını öğrenmek zorundaydım ve bu da beni zorluyordu. Başka bir şey yapmaya ne zaman ne de enerjim kalıyordu.

Ama hayalim devam ediyor, ister beslenme yolunda olsun, ister gençlere yetişkin olma olsun eşlik etmek olsun, insanların geleceğine yatırım yapmayı çok istiyorum. Bu hedefe ulaşmanın en kestirme yolu, bir Uygulamalı Meslek bilimleri Üniversitesine gitmek olurdu. Ama okula gitmeyi sevmiyorum. ADHS (dikkat eksikliği – hiperaktivite bozukluğu) hastalığım var, yani okulda verilen eğitime konsantre olamıyorum. Bu seçim benim için devasa bir külfet olurdu ve gerçekten çok da hoşuma gitmeyecekti.

Gönüllü çalışarak hedefe yaklaştım

Fakat pratik bir yöntemle hedefe farklı bir şekilde de ulaşabilirdim. Bu nedenle gönüllü olarak değişik organizasyonlarda çalışıyor, rehber olarak eğitim koçluğu yapıyor, kiliseyle ilgili bir başvuru merkezinde bütçe danışmanlığında faaliyet gösteriyor, özel danışman olarak genç yetişkinlere bağımsız olma yolunda eşlik ediyor, onları destekliyorum. Boş zamanımı mesleki yeterlilik edinmek, kendimi pratik yolla daha da geliştirmek için kullanıyorum.

Aynı anda severek yaptığım şeyleri yapıyorum, bu da bana fazlasıyla yaşama sevinci veriyor. İş piyasasının bu meslek eğitimi yolunu ödüllendirmesini, günün birinde pratik deneyimlerimin okuldan alınan bir diplomayla eşit kılınmasını ümit ediyorum. Neticede iş dünyasında ilk etapta iyi ve severek çalışan insanlar arıyor ve ben de bu tanıma uyuyorum.»

ROSWITHA BURRİ, İSVİÇRE
E PROFİLİ MUHASEBE-BÜRO İŞLERİ,
YAŞLILIK VE ÖLÜM SİGORTASI VE MALULLÜK SİGORTASI
KURUMUNDA EK ÖDEMELERİ MEMURU

Temel meslek eğitiminden sonra nasıl devam edeceksiniz?

Mesleki kariyerinizi adım adım, federal meslek belgeli temel meslek eğitimi Federal Meslek Belgesi üzerine yapılarak gerçekleştirilebilirsiniz.

Federal meslek belgeli temel meslek eğitimi tamamladıktan sonra eğitiminize devam etmek isterseniz, Federal Yetenek Belgesi almak için kısaltılmış temel meslek eğitimi alma kararını verirsiniz.

Federal Meslek Belgesi'nden sonra kısaltılmış temel meslek yetenek eğitimi

«Federal meslek belgeli temel meslek eğitiminden sonra temel meslek eğitimi ile pekiştireceğimi her zaman biliyordum. Buna rağmen iş dünyasına 2 yıllık temel meslek eğitimi ile giriş yapmak benim için tam yerinde bir karardı.» Sonja

KISALTILMIŞ TEMEL MESLEK EĞİTİMİ

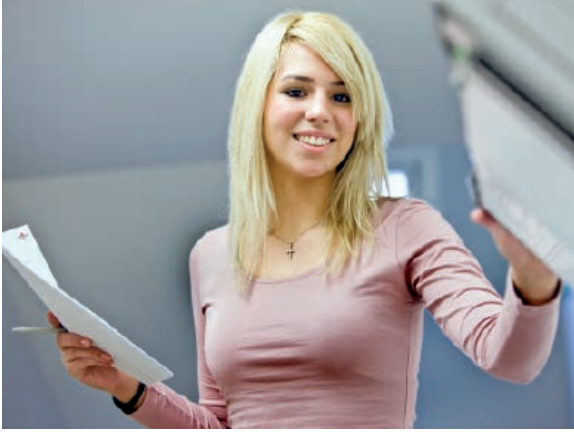
Bu eğitime ilgi gösteren herkes prensip olarak, şayet arzu ettikleri meslekle ilgili pratik bir yeteneğe sahiplerse, 2 yıllık federal yetenek belgeli temel meslek eğitiminden sonra (örn. mutfak elemanı / Federal Meslek Belgeli Temel Meslek Eğitimi / Federal Meslek Belgesi eğitiminden (örn. aşçı (Federal Yetenek Belgesi) daha kısa bir sürede mezun olma imkânından yararlanabilirler, yani doğrudan Federal Meslek Yetenek Belgesi eğitiminin 2. sınıfına girebilirler. Federal Meslek Yetenek Belgeli kısaltılmış meslek eğitimi almak için özel talepler ve yönetmelikler yoktur. Fakat duruma göre bu imkândan, mutlaka meslek eğitimlerinden iyi bir notla mezun olan kişiler yararlanabilir ve nadiren bu türden kısaltılmış meslek eğitimi kabul etmeyen meslekler vardır.

Genelde eğitiminizin 4. semestrinde meslek eğitim yerinin sorumlusu ve meslek okulundaki öğretmeninizle bir görüşme yaparsınız. Eğer bu yetkililer de, kısaltılmış temel meslek eğitimi almaya uygun olduğunuzu düşünüyorlarsa, federal meslek belgeli eğitimi tamamlamadan önce yeni bir meslek eğitimi sözleşmesi imzalamaya gayret gösterirsiniz.

Meslek Eğitim Dairesi (MBA), bu meslek eğitimi sözleşmesini, federal meslek belgeli temel meslek eğitimine dair aldığınız ilk meslek eğitimi ile ilgili nitelik sınavını başarılı bir şekilde geçmeniz koşulu ile onaylar.

Aleksandra Nikic, Ticaret Uzmanı
(Federal Yetenek Belgesi)

Meslek bilgilerimi pekiştirdim: «Büro asistanı olmak için aldığım federal meslek belgeli temel meslek eğitiminden sonra, federal yetenek belgeli ticaret uzmanlığı eğitimini tamamladım ve şu anda bir sağlık sigorta şirketinde çalışıyorum. ...

Ticaret alanında aldığım ek eğitimle, ekonomi, muhasebe, İngilizce ve Fransızcadaki mesleki bilgilerimi pekiştirebildim. Artık iş piyasasında daha iyi fırsatlara ve birçok ileri meslek eğitimi alma imkânına da sahibim. Her ne olursa olsun meslekte daha da ileri eğitimler almak istiyorum.»

Luca Gallo, Ticaret Uzmanı (Federal Yetenek Belgesi)

Daha fazla müşteri iletişimi: «Büro asistanı eğitiminden sonraki aldığım Federal Yetenek Belgesiyle bir taşımacılık ve gümrükleme şirketinde komisyoncu olarak çalışıyorum. ...

İthalatları ve ihracatların gümrük işlemlerini yapıyorum, evrak eksikliğinde geçici gümrük muamelelerini hallediyorum, müşterilerin sorularını cevaplandırıyor ve ödemeli teslimatların işlemlerini yapıyorum. İşimin çok yönlü olması ve çeşitlilik içermesi hoşuma gidiyor. Müşterilerle de sürekli temas halindeyim.»

Stephanie Hess, Federal Yetenek Belgeli
Perakende Ticaret Asistanı

Departman değişikliği: «Eskiden okulda zorlanan bir çocuktum. Ancak perakende ticaret asistanlığı için aldığım federal meslek belgeli temel meslek eğitimi bana beklediğimden de daha kolay geldi. ...

Öyle olunca da perakende ticaret asistanı olmak için federal yetenek belgeli temel meslek eğitimini de aldım. O zamanlar bir toptancının çiçek departmanında çalışıyordum. Aldığım ikinci eğitimden sonra departman değiştirdim: Kozmetik ürünlerinden, kıyafetlere, hatta oyuncaklara kadar birçok değişik ürünle ilgileniyorum, bu hoşuma gidiyor.»

Nathalie Laub, Federal Yetenek Belgeli
Perakende Ticaret Asistanı

İki mezuniyet: «Perakende ticaret asistanlığı için aldığım federal meslek belgeli temel meslek eğitiminden sonra ek olarak perakende ticaret uzmanı için federal yetenek belgeli temel meslek eğitimini de tamamladım. ...

Artık cebimde iki tane mezuniyetim var, bu işverenlerin hoşuna gidiyor. Başlangıçta bir kırtasiyede çalıştım. Elişleri departmanında müşterilere yaratıcı öneriler veriliyordu, bu hoşuma gidiyordu. Sonra da çok farklı bir şey yapmak istedim ve bir kasap dükkanında işe başladım.»

Temel meslek eğitiminiz esnasında yanlış mesleği seçtiğinizi fark etmiş olabilirsiniz.

16 yaşında biri olarak hayal ettiğiniz mesleği henüz yapmaya cesaret edememiş olabilirsiniz. Son yıllarda ilgi alanlarınız, çok farklı bir meslek dalına yönelecek kadar gelişmiş ve değişmiş olabilir.

Bu nedenle ikinci bir temel meslek eğitimi almaya karar verirsiniz.

İkinci temel meslek eğitimi

İKİNCİ TEMEL MESLEK EĞİTİMİ

Alınacak her ikinci temel meslek eğitimi için, temel meslek eğitimi bitirme sınavını başarıyla tamamlanmanız şarttır. O zaman tüm temel meslek eğitimleri sizin önünüze açılır. Federal yetenek belgeli bir kuaförken, sağlık uzmanı olarak bir meslek eğitimi tamamlayabilir, perakende ticaret asistanı olarak federal yetenek belgeli bir bilişimci olmak için eğitim alabilirsiniz. Sadece size meslek eğitimi vermek isteyen bir meslek eğitim yerine ihtiyacınız olur.

Bir meslek eğitim yeri bulduğunuzda, (işletmede ve kantununuzun Meslek Eğitimi Dairesinde bulunan) tüm sorumlularla, alacağınız bu ikinci temel meslek eğitimi en fazla bir yıl kadar kısaltıp kısaltamayacağınızı görüşürsünüz. Gerçi genel eğitim veren derslerden affedilirsiniz, yine de haftada bir gün meslek uzmanlık okulunu gidirsiniz. Bir temel meslek eğitimin altı sömestreden dört sömestre düşürürseniz, kısmen aynı anda iki sömestrin meslek bil-

gisi veren derslerine girersiniz. Veya ikinci temel meslek eğitimi ile ilgili mesleki bilgileri çalışarak kendi kendinize öğrenebileceğinizden, meslek okulunu tamamlamaktan vazgeçersiniz. Bunu yaparsanız, bu durum alacağınız ücretle ilgili sizin için ilginç olabilir, iş hayatına girerek bir meslek eğitimi alan öğrenciden daha fazlasını kazanırsınız.

Bu seçimi dikkate alırsanız, her meslek okulundan edinmeniz ve evraklar hakkında bilgi edinebilirsiniz.

«Daha ilk temel meslek eğitimimde, bunun benim için doğru meslek olmadığını fark ettim. Ancak yarıda kesmeyip tamamladım. Daha son eğitim yılındayken de, hayalimdeki meslekle ilgili bir meslek eğitim işyeri aradım ve buldum.» *Willi*

İlk meslek, pek de doğru olanı değil: «Ortaokulun ikinci sınıfında yeni bir bisiklet almak için kendi paramı kazanmak istedim ve bu nedenle yaz tatilinde okuldaki en yakın arkadaşımın babasına ait olan bir tesisatçıda çalışmaya başladım. ...»

Bu iki hafta boyunca sadece para kazanmakla kalmadım, kişiliğime, yeteneklerime ve ilgi alanıma uygun bir meslek de öğrenmiş oldum. Ancak o zamanlar tesisatçılık temel meslek eğitimini tek başına bir kadın olarak alma cesaretim yoktu. Bu yüzden perakende ticaret uzmanı eğitimi aldım. Meslek eğitimini bitirme sınavını geçer geçmez, mesleğimi değiştirdim ve ikinci temel meslek eğitimimi federal yetenek belgeli tesisatçı olarak tamamladım.

Meslek uzmanlık okulunda gelmiş geçmiş tek kadındım. Diğerlerinden yaşça daha büyük olduğumdan ve perakendecilikte mesleki deneyimler de edindiğimden, şantiyede bana yapılan patavatsız şakalar da dâhil olmak üzere üstesinden gelebilirdim. Nihayet en sevdiğim şey olan metalle çalışabilmek ve her akşam gün içerisinde

neler başarabildiğimi görmek beni çok mutlu ediyordu.

«Benim için doğru meslek»

Tesisatçılık benim için doğru olan meslekti. Sorumluluk taşımaya hazır olduğumdan, meslek eğitimini bitirme sınavından kısa bir süre sonra küçük şantiyelerin yönetimini üstlendim, biraz mesleki tecrübe edindikten sonra da meslek eğitimi almaya gelen öğrencileri eğittim ve bir montaj ekibinin başına geçtim. Tesisatçı olarak deneyim edindikçe daha fazlasını öğrenmeye açtım.

Bu nedenle birkaç yıl mesleki deneyim edindikten sonra, federal yüksek uzmanlık diplomasına giden yolda yaklaşık iki yıl süren hazırlıklarımı başlattım. Yine çalışmalarımı %100 sürdürüyordum, bir ila üç hafta süren blok kurslara gidiyordum ve orada öğrendiklerimi, kendi kendime yaptığım ve hazırlık kurslarından iki misli zaman harcadığım yoğun çalışmalarda pekiştiriyordum.

Zaman yönetiminde zorlandım

Sektörün karmaşık standart prosedürlerini, hesaplamalarını ve muhasebeciliğin esaslarını öğrendim veya bilgisayar çizim programları ile iddialı uygulama planları hazırladım. Kısaca, bir işletmeyi yönetmek için ihtiyacım olan her şeyi öğrendim. Tabii ki zamanı yönetmek her zaman kolay olmadı, işletmede birden çok görev üstlendim, bununla birlikte ders çalışmak için de zamana ihtiyacım vardı.

Bugünse elimden her türlü iş geliyor. Yönetimden sorumluyum, verilecek bir siparişle ilgili detaylı uygulama planları içeren teklif ve öneriler hazırlıyorum ve muhasebeden, maaşlardan, borçlulardan ve alacaklılardan sorumluyum, tanıtımla ilgileniyorum ve şirket içi güvenlik sorumlusuyum. Meslek eğitimi almaya gelen öğrencilerle ilgileniyorum ve geleceğin tesisatçılarına işletmemizde mükemmel bir eğitim verilmesine dikkat ediyorum. Boş zamanlarımda bir esnaf ve sanatkârlar derneğinde çalışıyorum.»

NİCOLE FANKHAUSER, İSVİÇRE
FEDERAL UZMANLIK DİPLOMALI TESİSATÇI USTASI

İlk etapta bir meslek eğitimi almaya konsantre oldunuz. Ancak meslek eğitimi bitirme sınavını başarılı bir şekilde tamamladıktan sonra eğitiminize devam etmek istiyorsunuz. Bu nedenle uygulamalı bilimler üniversitelerinden birinde okumak amacıyla meslek lisesi olgunluk diplomasına veya üniversitelere giriş sağlamak amacıyla bir lise olgunluk diplomasına sahip olmak istiyorsunuz.

Meslek eğitiminden sonra lise olgunluk diploması

YETİŞKİN OLARAK MESLEK LİSESİ OLGUNLUK DİPLOMASI

İlk etapta temel meslek eğitiminize konsantre olursunuz ve meslek eğitimi bitirme sınavından sonra meslek lisesi olgunluk diplomasını alırsınız.

Meslek olgunluk Diplomasını bir yandan çalışırken (4. ila 6. sömestr) veya tam zamanlı bir okulda (1 yıl) tamamlayabilirsiniz. Bu eğitime kabul edilme koşulları farklıdır. Bazı kantonlar diplomanızda sadece asgari not ortalamasını şart koşarken, diğerleri bir giriş sınavı (çoğu zaman yabancı diller ve matematik) ve buna ek olarak bir mülakatı şart koşuyorlar. Meslek liselerinin çoğunda giriş sınavı için hazırlık kursları vardır.

YETİŞKİNLER İÇİN LİSE OLGUNLUK DİPLOMASI

Yetişkinler de bir liseden mezun olup lise olgunluk diploması alabilirsiniz. Bu eğitimde tıpkı meslek lisesi olgunluk diplomasındaki koşulların benzerleri geçerli olur (bkz. yukarıda).

MESLEK LİSESİ VE LİSE OLGUNLUK DİPLOMASININ MASRAFLARI

Şayet bir yetişkin olarak meslek lisesi olgunluk diploması veya lise olgunluk diploması eğitimini tamamlamak istiyorsanız, bunu tam zamanlı veya iş hayatınızın yanı sıra yapabilirsiniz. Seçtiğiniz her iki seçim de ilgi gerektirir ve dayanma gücü ister.

Olgunluk diploması eğitimleri kamu okulları ve özel okullar tarafından verilirler. Kamu okulları, giriş sınavından geçmenizi talep ederler; buna karşılık en az iki yıldan bu yana kantonda yaşayan kişiler için eğitim genelde ücretsizdir. Kanton dışında yaşayan ilgililer ve de özel bir okulda lise olgunluk diploması eğitimini tamamlayan herkes, yılda 10'000 ila 20'000 Frank civarında masraf yapacaklarını hesaba katmalıdırlar.

Her durumda, hangi olanaklardan yararlanabileceğinizi kesin olarak öğrenmeniz yararlı olacaktır. Bölgenizdeki Mesleki Bilgi Merkezinde, ikinci eğitim yolunda federal olgunluk diplomasına, meslek liseleri ve de bölgenizdeki hazırlık okullarına dair bilgiler edinebilirsiniz.

Her zaman zevkle öğrenmeye devam edin: «Meslek kariyerimin ilk yılları, sporla çok içli dışlıydı, çünkü Zürih'te United School of Sports (Birleşik Spor Okulu)'na gidiyordum. ...

Ticaret eğitimimin ilk iki yılında okulu en iyi şekilde voleybola, son iki yılında %60'lık bir stajla birleştirebildim. Yoğun bir dönemdi, sadece meslek eğitimiyle uğraşmakla kalmadım, 3. ligde oynayan bir kulüpten milli ligin B kategorisinde oynayan bir kulübe geçtim ve antrenman programımı muazzam bir şekilde hızlandırdım. 18 yaşına geldiğimde beni bütün gücüyle destekleyen ailemin yanında ayrıldım ve voleybolcu kızların paylaştığı bir eve taşındım; artık kendi başımın çaresine bakmanın zamanı gelmişti.

**KİM LANG, İSVİÇRE
MESLEK LİSESİ 2. SINIF
TİCARET UZMANI**

İki eğitim yılından sonra televizyonda, günlük gazetede veya Annabelle dergisinde muhasebe-büro işleri stajını yapmayı çok isterdim. Ne yazık ki hep olumsuz cevap aldım. Sonra United School of Sports sorumluları bana bir bankada staj yapmamı önerdiler. Bu benim için büyük bir mücadeleydi, çünkü o zamanlar ekonomiyle çok fazla ilgilenmiyordum. Ancak iyi bir karar almıştım, birçok şey öğrendim ve bana mükemmel bir şekilde destek olundu.

Zamanımın yüzde 60'ı bankada çalışıyordum, aynı anda Voléro kulübünün A kadrosundaydım, haftada on kez antrenmana çıkıyordum ve diğer voleybol arkadaşlarımla birlikteki yaşantımda, profesyonel sporun nasıl işlediğini öğrendim. Zaman yönetiminin, meslekten spora, oradan özel ihtiyaçlar arası yaptığım aralıksız geçişlerden kendim sorumluydum. Tabii ki geriye aileme ve arkadaşlarıma harcayabileceğim fazla zaman kalmıyordu.

Meslek eğitimi bitirme sınavından sonra geldiğim noktaya bakarak konumumu belirledim. Spor bana çok şey öğretti, sosyal açıdan yeterliyim, kendimi ve zamanımı organize edip yönetebiliyorum, stres altında kaldığımda rahatlayabiliyorum ve beslenme ile bedenim hakkında çok şey öğrendim. Takımla birlikte hedefleri formüle etmeyi ve birlikte bu hedefe ulaşmayı, başarılı olmayı, coşkulu ve destekleyici bir seyirci önünde oynamayı öğrendim, bütün bunları hayatımda yaşadığım en güzel olaylar arasında sayabilirim. Buna rağmen, profesyonel sporunun günlük yaşamı, yoğun antrenmanla dinlenme aşamaları arasındaki aralıksız değişim bana uymuyordu. Her an kendimi sakatlayabileceğimin bilinci de kararımı etkiledi.

Yeni yollar denemeye hazırım

Meslekte kariyer yapmaya ve meslek lisesi olgunluk diplomasını almaya karar verdim. Meslek eğitimi bitirme sınavından iyi bir notla geçtiğimden, okula giriş sınavına girmeden alındım. Aynı zamanda banka beni kadrolu işe almayı teklif etti.

Daha ilk iki ay içerisinde, yanlış yerde bulunduğumu fark ettim. Yine yayımcılıkla ilgili bir alanda arayışa girdim ve bu sefer şans yüzüme güldü. Yüzde 60 oranında çalışıyorum ve haftanın iki günü okula gidiyorum. Ve bir kez daha ilgi alanlarım gelişti ve değişti. Belki de bunu spora borçluyum, her zaman yeni yollar denemeye hazırım, etraflıca düşünebiliyorum ve kendimi tek bir yolu takip etmek zorunda hissetmiyorum, fakat hedefe odaklıyım ve planlarım için hırslı bir şekilde mücadele edebiliyorum.

Mimarlık, tasarım veya uluslararası iletişim ve tasarım eğitimi almayı çok isterdim ama bu ticari meslek olgunluk diploması ile mümkün değil. Bu nedenle sanatsal yaratıcılık meslek lisesinin giriş sınavına girdim ve yazın bu eğitime başlayacağım.»

Meslek lisesi olgunluk diploması olsun olmasın, temel meslek eğitiminden sonra farklı meslekte ilerleme eğitimleri veya üniversite eğitimi seçenekleri açıktır. Koşulları yerine getirirseniz, meslekte edineceğiniz birkaç yıllık tecrübeden sonra iddialı bir ilerleme eğitimi ele alabilirsiniz.

Meslekte ilerleme eğitimi, üniversite eğitimi

Üçüncü kademede ileri meslek eğitimi önerileri çok çeşitlidir:

Federal Meslek Uzmanlık Belgesi kazandıran meslek sınavları

Meslekteki uzmanlık bilgisini pekiştirirler ve yöneticilik görevlerine hazırlarlar.

Federal Meslek Yüksek Uzmanlık Diploması kazandıran daha üst uzmanlık sınavları

Kadrolu mevkilere ya da kendi işyerinin yöneticiliğinde yetkinlik.

Meslek Akademileri

Alt yönetim kadro konumunda çalışabilmek için teorik ve pratik bilgiler verir.

Uygulamalı Meslek Bilimler Üniversiteleri ve Pedagojik Meslekler Yüksekokulları

Lisans (3 yıl sonra), (ilave 2 yıl sonra) yüksek lisans

Üniversiteler, teknik üniversiteler (ETH/EPF)

Lisans (3 yıl sonra), (ilave 2 yıl sonra) yüksek lisans

PLANLAMAYI NASIL YAPACAKSINIZ?

Hangi eğitim kurumunda ileri meslek eğitimi almaya karar vermek için kendinize zaman ayırıp buna hazırlanacaksınız:

- Eğitim kurumunun broşürleri, evrakları, internet sayfasını detaylı bir şekilde inceleyin.
- Bilgilendirme toplantılarına katılın.
- Deneme derslerine girin. Bu sayede öğretmeni ve niteliklerini öğrenir, diğer katılımcılarla ders notlarının ve altyapının yeterli olup olmadığına dair konuşun.
- Arkadaşlarınıza ve tanıdıklarınıza bu eğitim kurumunu tanıyıp tanımadığını ve hakkındaki düşüncelerini sorun.
- Eğitim kurumundan referans isteyin. Eski mezunlarla görüşün: Meslek eğitiminin veya meslekte ilerleme eğitiminin kendilerine mesleklerinde ve kişisel olarak yarayıp yaradığını sorun. Aynı eğitimi ya da kursu tekrar seçip seçmeyeceklerini öğrenin.
- Meslek eğitimi ya da meslekte ilerleme eğitimi için burs talep edip edemeyeceğinizi araştırın.

Meslek Sınavı ve Yüksek Uzmanlık Sınavı

400'ün üzerinde meslek sınavı veya federal yüksek uzmanlık diploması sunulmaktadır.

Meslek sınavı bir federal uzmanlık belgesi, yüksek uzmanlık sınavı ise federal uzmanlık diploması ile tamamlanır.

GİRECEĞİNİZ BİR MESLEK SINAVI VEYA YÜKSEK UZMANLIK SINAVI İLE NE ELDE EDERSİNİZ?

Meslek sınavı, sağlam bir uygulamalı eğitimle teorik bilgiyi birleştirir. Bu belge iş piyasasında çok yüksek itibar görür. Tabii ki bu zahmet parasal açıdan da ödüllendirilir: Meslek Sınavını başarı ile verenler daha yüksek ücret talep edebilirler çünkü bu sınavlara hazırlanmakla daha zor ve sorumluluğu daha yüksek görevler için kalifiye olurlar, örneğin:

- Görevleri arasında personel yönetimi de bulunan kadrolu mevkiler,
- Personel eğitmenliği görevleri,
- İşletmenin yönetimi ile ilgili görevler.

Yüksek uzmanlık sınavına hazırlanmakla bir adım daha ilerlersiniz. Bu federal sınav için de meslekte birkaç yıl deneyime sahip olmanız istenir. Özellikle el sanatları mesleklerinde bu sınavın «Ustalık Sınavı» olarak bilinir ve maddi olarak da buna uygun şekilde daha yüksek bir gelire yol açar. Yüksek uzmanlık sınavı ile elde edilen nitelikle,

- kendi işletmenizi yönetebilir,
- kendi başınıza öğrenci yetiştirebilir,
- daha büyük işletmelerde orta dereceli kadroda görevler üstlenebilirsiniz.

MESLEK SINAVI VEYA YÜKSEK UZMANLIK SINAVI İÇİN HANGİ ÖZELLİKLERE SAHİP OLMALISINIZ?

Genelde iş dünyasının meslek uzmanlık okullarının ya da diğer eğitim kurumların düzenlediği ve bir işte çalışırken devam edilebilecek hazırlık kurslarına katılmak isteğe bağlıdır ama federal sınavları başarılı bir şekilde vermek için çoğu zaman gereklidir.

Sınava girmeye hak kazanmak için genelde bir federal yetenek belgesi, genel eğitim alınan bir okulun diploması ya da benzeri bir diplomanın olması ve meslekte birkaç yıl deneyiminiz olması şarttır.

Meslek sınavları ve yüksek uzmanlık sınavları genelde tercih edilen meslekte ilerleme eğitimleridir: Yılda yaklaşık 14 bin Federal Uzmanlık Belgesi ve 3 bin diploma verilmektedir.

Temel meslek eğitiminden sonra nasıl devam edeceksiniz?

Kendime ait işletmeyi yürütmek:

«Beni babam okumaya teşvik etti. Babam

1960'lı yılların başında İsviçre'ye geldi ve vasıfsız işçi olarak çalıştı. ...

Babam bana hep: «benden daha iyisini yap, her zaman başkaları için çalış!» derdi. Bu bende derin izler bıraktı.

Deneyimlerim arttıkça mesleğimi sevmeğe başladım. Öğrendikçe bahçıvanlık konusunda daha fazla şeyler öğrenmek istedim. Meslek eğitimini bitirme sınavından sonra 4 yıl bahçıvan olarak çalıştım ve daha sonra hem çalışıp hem iki yıllık meslekte ilerleme eğitimine devam ederek bahçıvan başı oldum. %80 çalışıyordum ve Cuma-Cumartesi günleri okula gidiyordum. Pazar günleri okul arkadaşlarımla birlikte ağaç okulundaki 3 bin bitkiyi inceleyerek sınavlara hazırlanıyorduk. Ders çalışmak hoşuma gidiyordu.

Serbest çalışma amacıma ulaştım

Meslek sınavına hazırlanmak bana yaklaşık 12'000 Frank'a mal oldu. Aynı zamanda çalışma saatlerimi azalttığımdan kazancım da düşmüştü. Çalıştırdıkları işçilerin meslekte ilerleme eğitimi masraflarının bir kısmını ödeyen işyerleri de var. Bu işçiler meslek sınavından sonra o işyerinde çalışmayı sürdürüyorlar. Ben bunu istemedim. Yoksa sınav baskısı daha da artacaktı, bizim dönemde sınava girenlerin %59'u başarılı olamadı, ayrıca federal uzmanlık belgesi meslek sınavından sonra kendi başıma karar vermek istiyordum.

Meslek bilgim genişledikçe bu işten aldığım zevk daha da arttı. Ayrıca bağımsız çalışmayla ilgili hedefime de ulaştım: şimdi kendime ait bir işyerim var. Tabii ki daha fazla çalışıyorum, normalde 50, 60 saat. Ama şimdi yaratıcı bir iş yapıyorum. Fikir üretebiliyorum, bunları gerçekleştirebiliyorum ve yeni yeni bahçeler düzenliyorum.»

MARIUS PINSİNİ, İTALYA

**FEDERAL UZMANLIK BELGELİ BAHÇIVAN BAŞI,
8 PERSONELİ VE 2 MESLEK ÖĞRENCİSİ OLAN KENDİSİNE
AİT BAHÇE İŞLERİ İŞLETMESİ VAR**

QENDRİM ELMAZİ, KOSOVA
MUHASEBEDE TİCARİ PERSONEL

Bol uygulamalı üniversite eğitimi:

«Hayalimdeki meslek aslında hep işletme olmuştur, finans ve muhasebe daha gençken beni büyülemiştir. Kosova'da liseden mezun olduktan sonra İsviçre'ye ailemin yanına geldim. ...»

Bu geçiş, ailemin desteği sayesinde atlatıldığım zor bir geçişti. Kosova'da iyi bir öğrenciydim, burada ise konuşulan dili bile bilmiyordum. Önce kurslara gidip dili öğrendim, sonra C1 sertifikası ile mezun olduğum yoğunlaştırılmış bir uyum kursunu tamamladım. Daha öğretim yılında, hayalime yani üniversitede bir işletme eğitimine nasıl kavuşabileceğim hakkında bilgiler topladım.

Yüksek talepler

Winterthur Uygulamalı Meslek Bilimler Üniversitesinin talepleri yüksekti: Liseden aldığım diploma ve Kosova'da bir üniversiteye kayıt belgem, ülkenin dili için C1 belgesi, İngilizce için B2 belgesi, ticari alanda aldığım bir yıllık staj ve de temel muhasebe bilgileri.

Danışmanımla birlikte bir zaman çizelgesi hazırladık. Çoğunu nispeten hızlı bir şekilde yerine getirdim. Kosova'dan aldığım tüm belgelerimi tercüme ettirdim ve C1 sertifikasını aldım. Muhasebe için de meslek okulunda bir kursa gittim.

Staj benim için büyük bir engeldi, ta ki danışmanım bana bir staj yeri bulana kadar birçok işyerinden olumsuz cevap aldım. İngilizceden B2 sertifikası almak daha da zordu çünkü yoğunlaştırılmış kurslar, katılımcı sayısının azlığından sürekli iptal oluyordu. Bu sorunu da Londra'da bir müddet dil öğrenmek amaçlı kalarak çözdüm.

Uygulamalı Meslek Bilimler Üniversitesi yerine Federal Yüksek Uzmanlık Diploması?

Artık neredeyse üç yıldır staj yaptığım işyerinde çalışıyorum. Bu arada muhasebe uzmanlığı için meslekte ilerleme eğitimi yaptığımdan, bugün muhasebede ticari personel olarak borçlulardan, alacaklılardan ve sözleşmelerden sorumluyum. Bu nedenle de sonbaharda finans ve muhasebe meslek sınavına hazırlanmaya başlayabilirim.

Şu anda uygulamalı meslek bilimler üniversitesine başvurabiliyor olsam bile, bunun benim için doğru seçim olduğundan emin değilim. Muhasebe ve denetim alanlarında yüksek uzmanlık sınavına girmeye karar verebileceğimi de düşünüyorum.»

Meslek akademilerinin eğitimleri çoğu zaman tamamlanan bir meslek eğitimi üzerine kurulurlar. Profesyoneller meslek akademilerinde genel bilgilerini pekiştirirler, mesleki bilgilerini güçlendirirler ve organizasyon ve yönetim görevleri için nitelik edinirler. Meslek akademileri uzman profesyoneller ve orta dereceli kadrolu çalışanlar için teorik ve pratik bilgiler verirler.

Meslek Akademisi

MESLEK AKADEMİSİ İÇİN HANGİ ÖZELLİKLERE SAHİP OLMALISINIZ?

Meslek akademisine girmek için genelde ilgili meslekte alınan bir federal yetenek belgesi veya lise olgunluk diploması veya meslek bölümlü lise diploması gibi benzer bir nitelik talep edilmektedir. Çeşitli öğrenim dalları, bilhassa sağlık hizmetleri dalları bir giriş sınavına ve/veya bir yetenek sınavına tabi tutulmanızı talep ederler.

Bir meslek akademisinde tam zamanlı eğitim süreci staj dâhil en az 2 ila 3 yıl, bir yandan çalışarak diğer yandan eğitim alırsanız 3 ila 4 yıl sürer. Mezunların çalışırken devam ettikleri eğitimde, o meslekte en az yüzde 50 olmak üzere kısmi zamanlı çalışıyor olmaları gerekir.

Aşağıdaki alanlarda öğrenim dalları sunulur:

- Teknik (inşaat, elektronik, ahşap, bilişim, gıda maddeleri, makine yapımı, medya, mikro teknik, tekstil)
- Otelcilik, turizm ve ev idaresi
- Nakliyecilik ve ulaşım
- Ekonomi
- Tarım ve ormancılık
- Sağlık
- Sosyal alanlar ve yetişkinlerin eğitimi
- Güzel sanatlar ve sanatsal tasarımcılık

MESLEK AKADEMİSİNE GİRMEKLE NE ELDE EDERSİNİZ?

Eğitimin ağırlık merkezi o mesleğe ilişkin somut sorunlardır. Meslek akademisi mezunu olarak karmaşık bağlamlar karşısında düşünmeyi, zaman baskısı altında eyleme geçebilmeyi, çelişkili amaçları olan durumları idare edebilmeyi ve şirketle ilgili uzun hedefli kararlar alabilmeyi öğrenirsiniz. Meslek akademileri, mesleki yeterlikleri derinleştirilir ve çeşitli uzmanlık ya da yöneticilik görevlerine hazırlarlar.

Kalifiye ve uygulamaya yönelik bir profesyonel olarak bir firmada sorumluluk isteyen bir görevi üstlenebilir ve bunun karşılığı olan ücreti talep edebilirsiniz.

EVGENİYA SCHNİDRİG, RUSYA
ZÜRİH OTELCİLİK MESLEK AKADEMİSİ
İÇİN ÖN STAJ

«Meslekte sorumluluk sahibi olmak istiyorum: Mesleğimde insanlarla ilişki kurmam gerekiyor. Bu nedenle turizm veya otelcilik beni ilgilendiren iş kollarının başında geliyordu. ...»

Çeşitli eğitim kurumlarını iyice inceledim, bilgilendirme toplantılarına katıldım, yetkililerle görüştüm ve sonunda Zürih Otelcilik Okulu'nda karar kıldım. Meslek eğitimini seçerken acele etmedim ne de olsa öğrenim masraflarım 32'000 Frank civarında tutuyor.

Farklı insanların işbirliği

Liseyi bitirdim. Yani otelcilik alanında temel meslek eğitimim eksik. Bu nedenle şu anda 5 yıldızlı bir otelde okulum için gerekli olan 10 aylık bir ön staj görüyorum. Bu süre içinde çok şey öğrendim. Bir otelin nasıl işletildiğini, bu kadar çok çeşitli insanın nasıl birlikte çalıştığını, bir otelde çalışmanın ne kadar yoğun v e stresli olabileceğini gördüm. Ama aynı zamanda bu işin tam da benim istediğim gibi bir iş olduğunu anladım.

Göçmen olduğum için okulum benden ön stajın yanında bir de dil giriş sınavı istiyordu. Bu sınav çok zordu. Birçok şeyin yanı sıra, «etten kemikten insan» gibi deyimlerin anlamını da yorumlamam ve açıklamam istendi.

Şimdi otelcilik okuluna başlıyorum, meslek kariyerimin ilk adımı. Okulu bitirdikten sonra en çok da müşterilerin dinlenmek amaçlı geldikleri bir sağlıklı otelinde Müşteri İlişkileri Yöneticisi olarak çalışmak isterim.»

Hedefe giden uzun yol: «Küba'da üniversitede dans pedagojisi eğitimi aldım ve ilkokulda dans dersleri de verdim. İsviçre'ye geldiğimde hayatıma neredeyse sıfırdan başladım. ...

İlk yaptığım, dili öğrenmek oldu. İki yıl boyunca dil ve uyum kurslarına gittim ve bu sürede hangi mesleği seçeceğimi de düşündüm. İsviçre'nin eğitim sistemi ve değişik eğitim seçenekleriyle karşılaştım ve bu sayede aktivasyon uzmanlığı mesleğine rastladım. Kişiliğim ve dans öğretmeni olarak aldığım dolayısıyla bu mesleğe çok uygun olmama rağmen, bir yandan sınavlar sırasında hep son derece heyecanlı olduğumdan ve diğer yandan dil bilginin yetersiz olmasından dolayı başvuru görüşmesi olumsuz sonuçlandı.

Bunun üzerine tekrar bir dil kursuna gittim. Verdiğim bu arayı lehime çevirdim, garson olarak çalıştım ve mesleki kariyerimi nasıl düzenleyeceğimi, hangi mesleklerin, hangi eğitimlerin benim için söz

konusu olabileceğini ya da başvuru görüşmesi için ikinci bir fırsattan yararlanmak isteyip istemeyeceğimi düşündüm. Araştırma yaptım, özellikle kız arkadaşımın fikir alışverişinde bulundum ve aynı zamanda bir danışmanla, sınav korkumun nasıl üstesinden gelebileceğimi, nasıl daha yavaş konuşabileceğimi, fikirlerimi kafamda nasıl daha iyi organize edebileceğimi üzerinde çalışmalar yaptık.

İlgi alanlarımı ve becerilerimi birleştirdim

Bu aşama esnasında köklerime de geri döndüm, psikoloji oldum olası ilgilendiğim bir konuydu, ama aynı zamanda fiilen insanlarla da çalışmak, hareket etmek istiyordum. Bunun sonucunda psikiyatri ağırlıklı kişisel bakım uzmanı eğitimine rastladım. Bu eğitim ve bu iş, ilgi alanlarımla becerilerimi mükemmel bir şekilde bir araya getiriyor. Başvuru görüşmesine ne kadar yoğun bir şekilde hazırlandığımı, bu nedenle meslek ile ilgili motivasyonumu ne kadar iyi karşı tarafa geçirebildiğimi ve okula kabul edildiğimde sevincimin büyüklüğünü iyi hatırlıyorum.

Uzatılan elleri tuttum

Eğitimin teorik kısmını sağlık hizmetleri eğitimi merkezinde, pratik kısmını da Zürih Üniversitesi Psikiyatri Kliniğinde yaptım. Bu eğitim seviyesinde kullanılan dil tabii ki çok iddialı, bu bende hâlâ sorun yaratıyor.

Ama öğretmenlerimin, meslektaşlarımla ve kız arkadaşımın desteği ile bugüne kadar tüm engelleri aştım. Geride bıraktığım yıllarda, kabul ettiğim sürece bana çok destek verildiğini fark ettim. Şimdi bu fırsattan yararlanmak, tüm gücümle işe koyulmak ve kendimi adayarak ders çalışmak istiyorum. Başaramazsam kendime hiç değilse başaramadım ama denedim diyebileceğim.»

FRANK VEGA BONNE, KÜBA PSİKIYATRİ AĞIRLIKLI KİŞİSEL BAKIMLA İLGİLİ MESLEK AKADEMİSİ

Temel meslek eğitiminden sonra nasıl devam edeceksiniz?

Uygulamalı bilimler üniversiteleri ve pedagojik meslekler yüksekokulları «eşdeğer fakat farklı» ilkesi altında yüksekokul seviyelerinde uygulamaya odaklı eğitimler sunarlar. Yüksek lisans diploması için tam gün yüksekokula devam ederseniz üç yıl, çalışırken aynı zamanda yüksekokula devam ederseniz dört veya beş yıl eğitim göreceğinizi hesaba katmanız gerekiyor. Bunun üzerine yüksek lisans yapmak için iki yıl daha okumanız gerekiyor.

Uygulamalı Meslek Bilimler Üniversitesi, Pedagojik Meslekler Yüksekokulu

UYGULAMAYA YÖNELİK ÖĞRENİM TÜRLERİ

Uygulamalı bilimler üniversiteleri ve pedagojik meslekler yüksekokulları, yüksekokul seviyesinde uygulamaya yönelik öğrenim türleri ve meslekte ilerleme kursları sunarlar. 200'ün üzerindeki öğrenim türü, alışıldığı üzere bir lisans diploması ile tamamlanır. Uygulamalı bilimler üniversitesinden aldığı lisans diplomasına sahip profesyoneller, son derece nitelikli ve buna uygun olarak son derece rağbet gören uzmanlardır. Kendileri tüm kadro kademelerinde çalışırlar. Bu arada uygulamalı bilimler üniversitelerinde yaklaşık 80 yüksek lisans eğitim de sunulmaktadır. Ortaöğrenimin 1. kademesinde öğretmen olarak deneyim edinmek için örneğin bir yüksek lisansa sahip olmanız şart koşulmaktadır. Kamuya ait uygulamalı bilimler üniversitelerinde sömestr ücreti 500 ila 1'000 Frank arası, özel eğitim kurumlarında ise 3'500 ila 5'000 Frank arası değişiyor.

UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİNE GİRMEK İÇİN ARANAN KOŞULLAR

Belirli eğitim alanları için ön eğitim düzeyinin yanı sıra ek olarak yetenek sınavı, giriş sınavları ya da ön görüşme yapılması koşulları aranmaktadır.

Temel meslek eğitimi ve meslek lisesi olgunluk diploması: Şayet temel meslek eğitimini meslek lisesi olgunluk diploması ile kombine ederseniz, prensip olarak lisans eğitimi yapmaya hak kazanırsınız. Bu koşulu yerine getiriyor ancak yüksek eğitiminizi, örn.

ticari memurluk eğitiminden sonra sosyal hizmetler alanı gibi başka bir eğitim dalında yapmak istiyorsanız, seçtiğiniz bu alanda çalışma deneyimine sahip olduğunuzu kanıtladıktan sonra değişik daldaki yüksek eğitime kabul edilirsiniz.

Meslek bölümlü meslek lise: Prensip itibarıyla bir spesifik olgunluk diplomasıyla, mezun olduğunuz uzmanlık alanına göre sağlık, pedagoji, sosyal hizmetler, iletişim, sanat ve tasarım dallarında bir uygulamalı bilimler üniversitesinde lisans eğitime kabul edilirsiniz. Diğer uzmanlık alanları için bir ön staj yapmanız gerekir. Matematik-Fen Bilimleri alanlarında alacağınız üniversite eğitimleri ile ilgili kendinizi, uygulamalı bilimler üniversitesine girmenize hak kazandıran ön kurslarla hazırlayabilirsiniz.

Lise olgunluk diploması: Şayet bir lise olgunluk diploması sahibiyse, uygulamalı bilimler üniversitesinde okuyabilirsiniz. Bunun için, istenilen yüksek eğitim dalındaki mesleklerde bir yıl çalışmış olma koşulu aranır.

Diğer nitelikler: Uygulamalı bilimler üniversiteleri ve pedagojik meslekler yüksekokulları başka ön eğitimler dolayısıyla da, üniversiteye alınma taleplerini kabul edebilirler. Uygulamalı bilimler üniversiteleri ve pedagojik meslekler yüksekokulları bunun için başvuru dosyalarını kontrol ederler ve spesifik bir yetenek sınavı veya giriş sınavı talep ederler.

Bir yandan çalışarak diğer yandan üniversite eğitimi alıyorum: «Hep tıpla ilgili bir alanda çalışmayı istemişimdir. Tunus'ta lisenin fen kolunu bitirdim ve tıp teknolojisi dalında yüksek öğrenime başladım. ...»

Evlendikten sonra iki sene önce İsviçre'ye geldim ve bir kızım oldu. Bu doğum tecrübesinin mesleğim için de anlamı büyük: Ebe olmak istiyorum. Kendi kültürümden olan kadınların doğum yaparken kendilerini daha rahat hissetmelerine ebe olarak katkıda bulunacağıma inanıyorum.

Doğum yapmak doğal, ama doğum sırasında biz kadınların güvenlerini yitirdikleri anlar oluyor. Böyle anlarda anadilinde konuşabilmenin ne kadar önemli olduğunu kendi deneyimlerime dayanarak biliyorum. Ne olup bittiğini otomatik olarak anlayabiliyoruz, kendimizi daha bir güvende hissediyoruz.

Anadilin korunması

Anadilinin kaybedilmemesi benim için genel olarak önemli. Bu yüzden boş zamanlarımda çocuklara ve gençlere Arapça ders veriyorum. Meslekle ilgili planlarımı hayata geçirmek için ilk olarak lise diplomamın ve başlamış olduğum yükseköğretim eğitiminin tanınmasını sağladım. Şimdi kadın-doğum alanında bir stajla ve ek dil kurslarıyla Uygulamalı meslek bilimleri üniversitesine girmeye hazırlanıyorum.»

KAOUTHER MRAİHİ, TUNUS
UYGULAMALI MESLEK BİLİMLER ÜNİVERSİTESİNE
HAZIRLIK OLARAK STAJ

ALICIA LEDERGERBER, İSVİÇRE/İSPANYA
UYGULAMALI MESLEK BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
RESTORASYON EĞİTİMİ

Teoriyle pratiği mutlaka birbiriy-le pekiştirin: «Sanat dalında aldığım olgunluk diplomasından sonra İspanya'da bir uygulamalı bilimler üniversitesinde görsel iletişim üzerine eğitime başladım. Ancak bunun benim için doğru bir seçim olmadığını çabuk fark ettim. ...

Çok yaratıcı bir kişiliğe sahip değilim ve konularla sadece teorik olarak meşgul olmak değil, aksine mutlaka ellerimle de çalışmak istiyorum. Bir proje için sahne dekoru tasarlayarak bunu gerçekleştirdim.

Yani yönümü yeniden belirlemem gerekiyordu. Bunun üzerine annem ve özellikle yıllardır İsviçre'de yaşayan ablam bana benim de İsviçre'ye gelmemi önerdiler. Ömrüm boyunca İspanya'da kalmayacağımı zaten hep biliyordum, yeni diller öğrenmek yeni hayatlar tanımak çok hoşuma gidiyor. Bu yüzden fırsatı kaçırmadım ve İsviçre'ye geldim ve belki de sürekli çalışmam sebebiyle hızla Almanca öğrendim. Restoranda çalışırken sadece bir sürü insanla tanışmakla kalmadım, Almanca ve İsviçre Almancasını da öğrendim.

«Bir şey eksikti»

Aynı zamanda uyum kursunda birçok meslek hakkında bilgi edindim ve tiyatro ressamı olarak maalesef kendime yer bulamadığım için marangoz ve bahçıvan olarak deneme stajı yaptım ama hiç biri hoşuma gitmedi. Bir şey hep eksik kalıyordu. Peyzaj mimarı olmayı düşünebiliyordum ama ne yazık ki uygulamalı bilimler üniversitesi olgunluk diplomamı kabul etmedi.

Hayal kırıklığına uğramıştım ama birçok insanla, akrabalarım ve ailemle sürekli hangi mesleği seçebileceğim hakkında konuştum, fikirler topladım, karşılaştırdım, tekrar yadsıdım ve sonunda geriye birinci sırada restorasyon uzmanlığı eğitimi kaldı. Bu sefer şansım yaver gitti. Güzel Sanatlar Yüksekokulu olgunluk diplomamı kabul etti ve bu mesleğe uygunluğumun test edildiği giriş sınavına katılmama izin verildi.

«İlgi alanlarım değişiyor ve gelişiyor»

Hiçbir şeyi aceleye getirmiyorum, staj yaptığım yıl içerisinde mümkün olduğunca restorasyonun birçok alanını tanımak istiyorum. Şu anda sadece tabloların restorasyonunu yapmak istemediğimi biliyorum, bu uzmanlık alanı bana göre son derece hassas bir konu. Mobilyaları restore etmeyi düşünebilirim, taşlar üzerinde çalışmayı, anıtların ya da kitapların, belgelerin ve fotoğrafların bakımı da mümkün.

Tek bir üniversite eğitiminde karar kılmak benim için zor, ilgi alanlarım sürekli değişiyor ve gelişiyor. Ama uygulamalı meslek bilimleri üniversitesinde bir eğitimin iyi bir eğitim ve beni nereye götürürse götürsen, kariyerimin başlangıcı olduğunu biliyorum.»

Meslek lisesi olgunluk diploması aldığınız temel meslek eğitimi başarıyla tamamladıktan sonra, üniversitelerde veya teknik üniversitede bir üniversite eğitimi almaya çaba sarf edebilirsiniz. Ya 2 sömestr boyunca size üniversite eğitimi verecek yüksekokullara girişi sağlayacak hazırlık kursu olan «geçit eğitimi» ile bir tamamlama sınavına hazırlanırsınız, ya da bir uygulamalı meslek bilimler üniversitesi diploması vasıtasıyla bir üniversite eğitimine hak kazanırsınız.

Üniversite veya Teknik Üniversite (ETH/EPF)

GEÇİT EĞİTİMİ

Şayet temel meslek eğitimi bir meslek lisesi diplomasıyla kombine ettiyseniz, geçit eğitimiyle İsviçre Lise Diplomaları Komisyonu Yönetmeliğince tamamlama sınavına hazırlanabilirsiniz. Geçit eğitimi, kendi kendine öğrenimden ve kurumda alacağınız eğitimden oluşur ve 30 hafta (2 sömestr) sürer. Bu eğitimde ülkenin birinci resmî dili, ülkenin ikinci resmî dili veya İngilizce, matematik; fen bilgisi derslerinden biyoloji, kimya, fizik, manevi ve sosyal bilimler, coğrafya ve tarih derslerini alırsınız. Tamamlama sınavını geçerseniz, teknik üniversitede, tıp fakültelerinin giriş sınavlarına, kanton üniversitelerine ve pedagojik meslekler yüksek okuluna girmeye hak kazanırsınız.

Üç yıllık lisans eğitimi başarılı bir şekilde tamamladıktan sonra, kanton üniversitelerinde veya teknik üniversitelerde aynı veya benzer bir eğitim alanında belli başlı eğitimler alabilirsiniz. «Uygunluk Listesi» adı verilen liste, yüksekokullar tarafından kararlaştırılan fakat nihai olarak üniversiteye kabul ile ilgili olası seçenekler hakkında bir açıklama getirir (bkz. www.swissuniversities.ch).

UYGULAMALI MESLEK BİLİMLER ÜNİVERSİTESİNDE EĞİTİM

Şayet temel meslek eğitimi bir meslek lisesi diplomasıyla kombine ettiyseniz, eğitimi almak istediğiniz alana göre sınavsız veya bir giriş sınavı ile uygulamalı meslek bilimler üniversitesinde lisans eğitimi almaya hak kazanırsınız.

Mantıklı sonuç olarak Teknik Üniversite (ETH/EPF) eğitimi: «16 yaşımdayken sınıfın en çalışkan öğrencisi değilim. Bu nedenle federal meslek yetenek belgeli geomatik elemanı olarak temel meslek eğitimi almaya karar verdim ve aldığım bu eğitimi meslek lisesi ile pekiştirdim. ...

ROGER HERRIGEL, İSVİÇRE
FEDERAL MESLEK BELGELİ GEOMATİK MÜHENDİSİ,
UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ MEZUNU BİLİŞİMCİ,
TEKNİK ÜNİVERSİTE MEZUNU FİZİKÇİ (ETH/EPF)

O zamanlar aldığım bu karar muhakkak en kötü karar değildi, çünkü bu eğitimi alırken çok zorlanmadım ve fazla zahmete girmeden tamamladım.

Meslek eğitimini bitirme sınavından sonra askerî okulu tamamladım ve akabinde uygulamalı bilimler üniversitesinde bilişim eğitimine başladım. Üniversitede aldığım bu tam zamanlı eğitimin parasını ödeyebiliyordum, çünkü meslek eğitimim sırasında biraz para biriktirmiştir. Ailemle birlikte yaşayabiliyordum ve eve maddi katkıda bulunmak zorunda değildim. Ayrıca hiçbir zaman masraflı bir yaşam tarzını benimsemeyen, tutumlu bir insan-

dım. O zamanlar henüz arabam yoktu ve boş vakitlerimde de çok fazla para harcamazdım.

Uygulamalı meslek bilimler üniversitesinde okurken, muhakkak derslerimize olağanüstü bir doçentin girmesinden dolayı da fizikle ilgilenmeye başladım. Uygulamalı meslek bilimler üniversitesinden hemen sonra teknik üniversitede fizik eğitimi almaya karar verdim. Teknik üniversiteye bir kez daha 1. sömestrden başladım. Koşullar çok zor, özellikle matematikte. Bu nedenle doğrudan ikinci sömestrden başlamak anlamsız olurdu.

İş dünyasını tanımak

Hedefimdeki mesleğe ulaşmam tabii ki şayet liseye gitmiş sonra da üniversite eğitimi almış olsaydım daha kolay ve her şeyden önce daha kısa olabilirdi. Fakat seçtiğim yolun avantajları da var, geomatik mesleği öğrendiğim dönemlerden iş dünyasını tanıyorum ve bir işyerinde hangi taleplerde bulunulduğunu biliyorum. Uygulamalı meslek bilimler üniversitesinde aldığım eğitim bana bilişim alanında, mesleğimde ve özel hayatımda da yararlanabileceğim esaslı bilgiler sundu.

Ders çalışma zevkini korudum

Yürüdüğüm uzun yola rağmen, ders çalışma zevkini korudum. Ve bu zevki şimdi öğrencilere aktarmak istiyorum. Şu anda Winterthur'da bir lisede fizik öğretmenliği yapıyorum ve öğretmenlik diplomasını, bir yandan çalışıp diğer yandan okuyarak aldım. Daha temel meslek eğitimi yaparken, kendimden küçük öğrencilere bildiklerimi öğretmek hoşuma giderdi ve şimdi de ders vermek beni mutlu ediyor.

Fizik kolay bir ders değil, özellikle formüllerin çokluğu bunu daha da zorlaştırıyor. Buna rağmen öğrencilerin doğadan ve teknikten vereceğim ilginç örneklerle fiziği sevmelerini sağlamak istiyorum.»

Cebinizde bir spesifik meslek belgesi, meslek lisesi veya bir lise olgunluk diploması ile eğitim kariyerinizin ilk önemli aşamasını başarmış olursunuz. Genel eğitim veren bir okuldan bir üniversite eğitime geçişte bulunuyorsunuz. Şimdi, bir meslek akademisinde, bir uygulamalı bilimler üniversitesinde, bir pedagojik meslekler yüksekokulunda veya bir teknik üniversitede (ETH/EPF) öğrendiklerinizi pekiştirmeniz ve bundan mesleki bir bakış açısı geliştirmeniz önemli. Atacağınız bu adıma iyi hazırlanmanız gerekiyor.

Bu bölüm ortaöğretimde okuyan öğrencilere (ve ebeveynlerine) veya İsviçre’de kendileri veya çocukları için bu tür bir eğitimi dikkate alan herkese yöneliktir. Bu bölüm liseden bir yüksekokulda öğrenime geçişin nasıl geliştiği ve İsviçre’nin yüksekokullarında hangi eğitim dallarının ve mezuniyetlerin önerildiği hakkında bilgi vermektedir.

Üniversite eğitiminin planlanması ve uygulamaya konulması

Meslek bölümlü lise veya liseden sonra nasıl devam edeceksiniz?

Sayfa

96	Üçüncü kademe eğitimleri
97	Genel bakış
98	Eğitim alanları
100	Meslek bölümlü lise diplomasından sonra
101	<i>Robin Stauffer, İsviçre, Uygulamalı Psikoloji Lisansı</i> «Sosyal bir mesleğe hazırlık»
102	Lise olgunluk diplomasından sonra
103	<i>Marc Moran, İsviçre, İlkokul Öğretmeni</i> «Olgunluk diploması ve üniversite eğitimi, neredeyse klasik»
104	<i>Gul Afroz Haidari, Afganistan, Tıp Tekniği Radyoloji Uzmanı</i> «Açık kabul gününde her şey yerine oturdu»
105	<i>Nicolas Egli, İsviçre, Yedieminlik Memuru</i> «Mükemmel çözüm olarak olgunluk diploması sonrası ekonomi eğitimi»

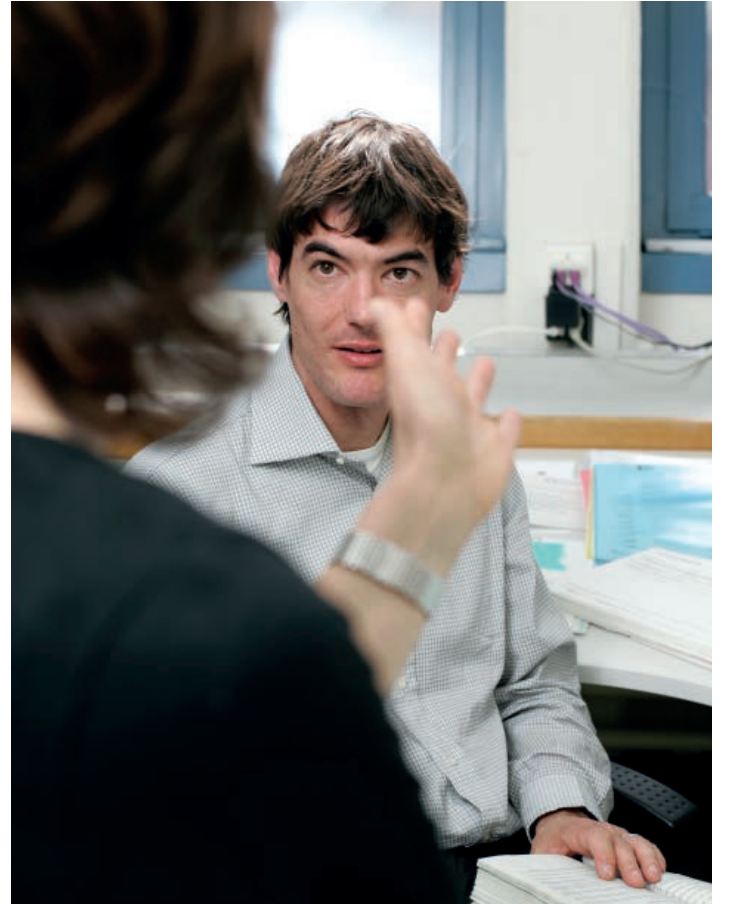
Yüksekokul sistemi, 120'nin üzerinde eğitim dalına sahip 11 eğitim alanına bölünmüştür (bkz. 98./99. sayfalardaki çizelge). Yüksekokul eğitimleri 10 kanton üniversitesinde, 2 teknik üniversitede (ETH/EPF), 9 uygulamalı meslek bilimler üniversitesinde ve 16 pedagojik meslekler yüksekokullarında verilmektedir. Buna bir açık öğretim üniversitesi ve bir açık öğretim uygulamalı meslek bilimler üniversitesi ve pedagojik meslekler alanında ilave enstitüler dâhil olmaktadır.

Üçüncü Kademe Eğitimleri

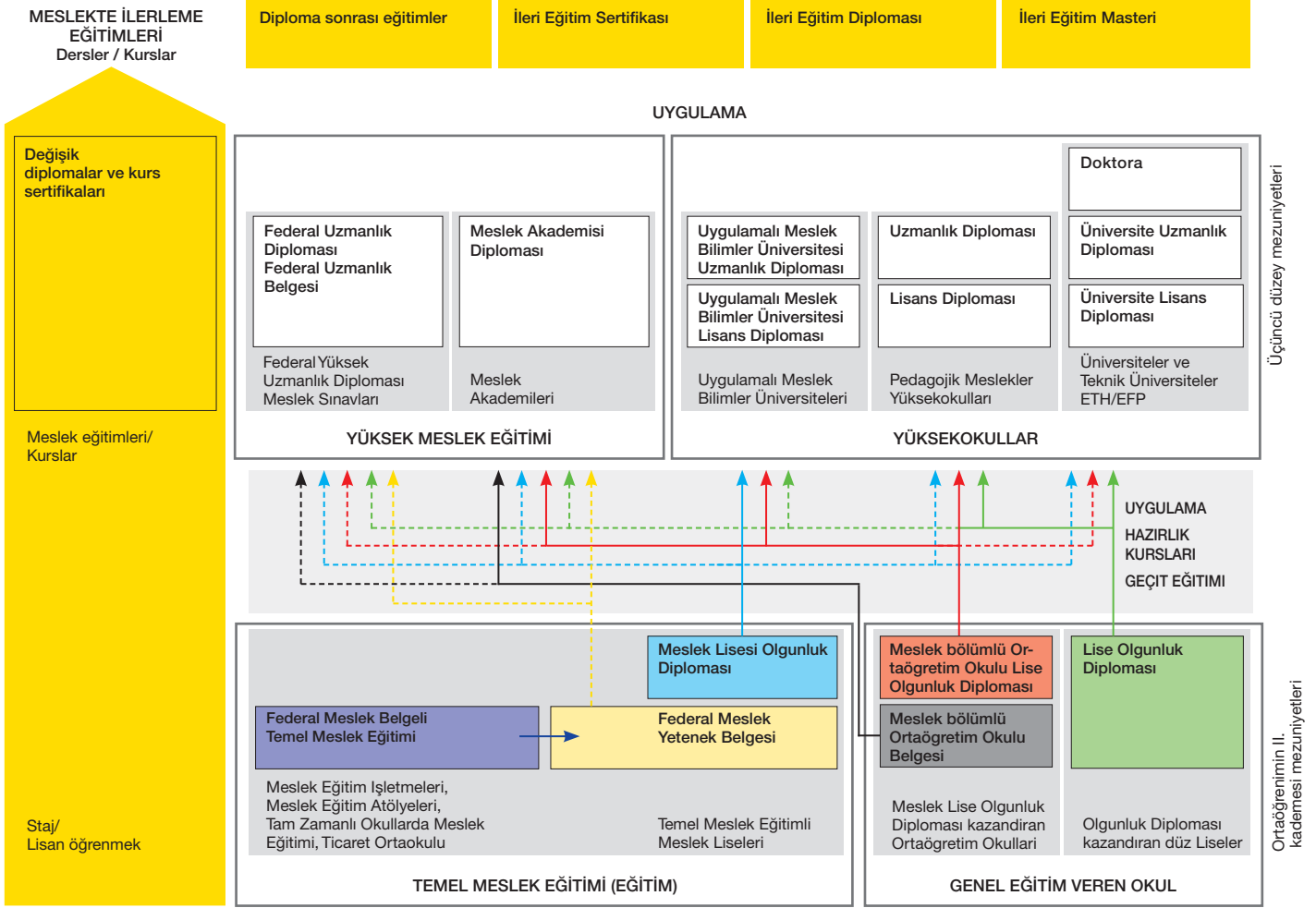
Üniversite eğitimi veren yüksekokulların, teknik üniversitelerin ve pedagojik meslekler yüksekokullarının (ETH/EPF) eğitim programları esas olarak akademik açıdan temel araştırmalara, uygulamalı Meslek bölümlü lise üniversitelerinin eğitim programları ise daha çok uygulama ve daha güçlü olarak pratik konulara yöneliktir. Üniversite eğitimi veren yüksekokullarda, teknik yüksekokullarında ve pedagojik meslekler yüksekokullarında eğitim süresi, tam zamanlı eğitim ile ilgili genelde 4,5 ila 5 yıl, uygulamalı meslek bilimler üniversitelerinde 3 yıldır.

Uygulamalı meslek bilimler üniversitesinden standart olarak (3 yıl okuduktan sonra) lisans diploması alırsınız. Bazı anabilim dallarında yüksek lisans eğitimi alabilir ve (2 yıl daha okuduktan sonra) yüksek lisans diploması da alabilirsiniz. İleride ders vermek istediğiniz kademeye göre, pedagojik meslekler yüksekokulunu 3 yıl sonra bir lisans diploması veya ilave iki yıl daha okuyarak bir yüksek lisans diploması ile tamamlarsınız.

Üniversitelerden ve federal teknik yüksekokullarından (ETH) başarılı bir eğitimden sonra mezuniyet olarak size bir lisans diploması verirler; ancak burada standart olarak (2 yıl daha okuyarak) yüksek lisans diploması alırsınız. Bunun haricinde üniversite eğitiminizi 3 yıl daha okuyarak bir doktora (PhD) ile tamamlama veya hatta bunun üzerine bir yüksekokulda bir yüksek doktora ile profesörlüğe gayret gösterme olasılığı da bulunmaktadır.

Genel Bakış

Geçirgen seçenekler

Ortaöğrenimin II. kademesinde alınan tüm eğitimler, üçüncü kademe bulunan üniversite eğitimine götürebilir.

Eğitim alanları

Konu grupları	Üniversiteler ve Teknik Üniversiteler ETH/EFP eğitim alanları	Uygulamalı Bilimler Üniversiteleri eğitim alanları
İlahiyat ve Din Bilimi	<ul style="list-style-type: none"> - İlahiyat - Din Bilimleri 	
Hukuk ve Ekonomi Bilimleri	<ul style="list-style-type: none"> - Ekonomi Bilimleri - Hukuk Bilimleri - Kriminoloji 	<ul style="list-style-type: none"> - İşletmecilik - Turizm, Otel Yönetimi - Tesis Yönetimi
Tıp, Sağlık, Spor	<ul style="list-style-type: none"> - Beşeri Tıp/Kayropratik - Hemşirelik Bilimi - Diş Hekimliği - Veterinerlik - Hareket Bilimleri ve Spor 	<ul style="list-style-type: none"> - Bakım - Tıbbi Tedavi - Tıp Teknolojisi - Hareket Bilimleri ve Spor
Sosyal Bilimler	<ul style="list-style-type: none"> - Sosyoloji - Siyasal Bilimler, Uluslararası İlişkiler - Psikoloji - Pedagoji Bilimi - Sosyal Hizmetler 	<ul style="list-style-type: none"> - Psikoloji - Eğitim Bilimi > Pedagojik Meslekler Yüksekokulu - Sosyal Hizmetler
Dil ve Edebiyat Bilimleri İletişim	<ul style="list-style-type: none"> - Klasik Filoloji - Alman Filolojisi/İngiliz Filolojisi/Roman Filolojisi - Diğer dil dalları - Genel ve Karşılaştırmalı Dil ve Edebiyat Bilimleri - Uygulamalı Dil Bilimi/Mütercim Tercümanlık - İletişim ve Medya Bilimleri (Gazetecilik) 	<ul style="list-style-type: none"> - Mütercim Tercümanlık - İletişim ve Medya Bilimleri Gazetecilik - Bilgi Bilimi/Dokümantasyon
Tarih ve Kültür Bilimleri	<ul style="list-style-type: none"> - Felsefe - Tarih - Eski Çağ Bilimleri - Etnoloji/Kültür Antropolojisi - Doğu Avrupa Araştırmaları - İslam Bilimi 	
Sanat, Müzik, Tasarım	<ul style="list-style-type: none"> - Müzik Bilimi - Tiyatro Bilimi, Dans Bilimi - Film Bilimi - Sanat Tarihi 	<ul style="list-style-type: none"> - Müzik - Tiyatro, Dans - Film Bilimi, Film - Görsel İletişim - Ürün Tasarımı ve Endüstriyel Tasarım - İç Mimarlık - Koruma/Restorasyon - Güzel Sanatlar - Edebi Yazılar

Konu grupları	Üniversiteler ve Teknik Üniversiteler ETH/EFP eğitim alanları	Uygulamalı Bilimler Üniversiteleri eğitim alanları
Matematik, Bilişim	<ul style="list-style-type: none"> - Matematik - Bilişim - Bilgisayar Destekli Bilimler 	<ul style="list-style-type: none"> - Bilişim
Fen ve Çevre Bilimleri	<ul style="list-style-type: none"> - Fizik - Kimya/Kimya Mühendisliği Bilimleri - Biyokimya - Biyoloji, Biyoteknoloji - Yaşam Bilimleri/Disiplinlerarası Fen Bilimleri 	<ul style="list-style-type: none"> - Kimya/Kimya Mühendisliği Bilimleri
Teknik Bilimler	<ul style="list-style-type: none"> - Farmasötik Bilimler - Çevre Bilimleri/Çevre Mühendisliği Bilimleri - Yer Bilimleri/Jeoloji - Coğrafya 	<ul style="list-style-type: none"> - Yaşam Bilimleri/Disiplinlerarası Fen Bilimleri - Çevre Mühendisliği Bilimleri
	<ul style="list-style-type: none"> - Mimarlık - İnşaat Mühendisliği Bilimleri, Geomatik ve Planlama - Makine Mühendisliği ve Disiplinlerarası Mühendislik Teknolojisi - Mikroteknoloji ve Nanoteknoloji - Elektroteknik ve Bilgi Teknolojisi - Malzeme Bilimi - Tarım Bilimi, Gıda Maddeleri Bilimi, Ormancılık Bilimi 	<ul style="list-style-type: none"> - Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı - İnşaat Mühendisliği Bilimleri, Geomatik ve Planlama - Makine Mühendisliği ve Disiplinlerarası Mühendislik Teknolojisi - Mikroteknoloji ve Nanoteknoloji - Elektroteknik ve Bilgi Teknolojisi - Tarım Bilimi, Gıda Maddeleri Teknolojisi, Ormancılık Bilimi

Konu grupları	Üniversiteler ve Teknik Üniversiteler ETH/EFP eğitim alanları	Pedagojik Meslekler Yüksekokulları eğitim alanları
Pedagojik Meslekleri, Ders	<ul style="list-style-type: none"> - Okul öncesi ve ilkokul - Ortaöğretim I. ve II. kademe - Tedavi Pedagojisi - Dil ve Konuşma Terapisi (Logopedi) 	<ul style="list-style-type: none"> - Okul Öncesi ve İlkokul - Ortaöğretimin I. ve II. Kademesi - Güzel Sanatlar - Müzik ve Hareket, Müzik Pedagojisi/Okul Müziği - Tedavi Pedagojisi - Dil ve Konuşma Terapisi (Logopedi) - Psikomotor Tedavisi (Uygulamalı Bilimler Üniversitesi)

Spesifik ortaöğretim okulundan veya liseden sonra nasıl devam edeceksiniz?

Meslek bölümlü lise diploması size meslek akademilerinde, uygulamalı meslek bilimler üniversitelerinde ve pedagojik meslekler yüksekokullarında farklı meslek eğitimi ve meslekte ilerleme eğitimleri yollarını açarlar.

Meslek Bölümlü Lise Diplomasından Sonra

MESLEK AKADEMİLERİ

Meslek bölümlü lise belgesi ile genelde, şayet ilgili alanda mesleki bir deneyime sahip olduğunuzu kanıtlayabilirsiniz sağlık, pedagoji ve sosyal hizmetler alanlarında meslek akademisinde okuyabilirsiniz. Bazı meslek akademileri buna ek olarak bir yetenek veya bir yeterlilik testi talep ederler.

UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTELERİ

Sağlık, sosyal hizmetler, sanat, iletişim ve bilişim alanında aldığınız meslek bölümlü lise diploma ile, şayet buna ek olarak bu alanlardan birinde bir yıllık iş deneyimine sahip olduğunuzu kanıtlayabilirsiniz, ilgili uygulamalı meslek bilimler üniversitesinde giriş sınavına kabul edilirsiniz. Meslek bölümlü lise diplomasına uymayan yüksek eğitim türlerine kendinizi özel olarak hazırlayabilirsiniz.

PEDAGOJİK MESLEKLER YÜKSEKOKULLARI

Pedagoji alanında alacağınız bir meslek bölümlü lise diploması ile genelde sınava girmeden «Anaokulu-Alt Kademe» ve «Birinci Sınıf» dalında yüksek eğitim türüne kabul edilirsiniz. «Anaokulu» yüksek eğitim türü için İsviçre'nin Almanca konuşulan bölgesinde çoğu zaman 3 yıllık meslek bölümlü lise diploması, pedagojik meslekler yüksekokulluna sınavsız kabul edilmeye yeterli olacaktır.

Kabul prosedürü kapsamında, gitmeyi arzu ettiğiniz eğitim için gerekli olan genel bilgiye sahip olup olmadığınız kontrol edilir. Bazı pedagojik meslekler yüksekokulları bir giriş sınavı gerçekleştirirler ve/veya talep edilen bilgileri edinmeniz amacıyla hazırlık kurslarına gitmenizi tavsiye ederler.

ROBİN STAUFER, İSVİÇRE
SPESİFİK OLGUNLUK DİPLOMASI,
UYGULAMALI PSİKOLOJİ LİSANSI

Sosyal bir mesleğe hazırlık: «Ortaöğrenimin 3. sınıfında meslek danışmanlığına gittiğimde aklımda bundan sonra ne yapacağım hakkında bir fikir yoktu. ...»

Değişik testlere girdim ve sonunda sürekli karşıma liseye gitme koşulunun arandığı meslekler çıkmaktaydı. Ancak bana artık okuldan bıkkınlık gelmişti ve dört yıl daha lisede okumak istemiyordum. Meslek danışmanım bana, hiç olmazsa bir yıl daha kısa süren meslek bölümlü liseye gitmeyi önerdiğinde giriş sınavına girdim ve sınavı geçtim. Sınav tıpkı lise sınavı gibiydi, ama matematik, Almanca ve Fransızca soruları daha azdı.

Meslek bölümlü lise hoşuma gitti, rahattı. Birçok ders komşu kanton okulundakine benziyordu, kısmen aynı öğretmenlere de sahiptik. Ancak seçmeli dersler yoktu ve dil öğrenmek için başka bir ülkeye seyahat olasılığı da yoktu. Üç uzmanlık alanı hoşuma gitti, seçtiğim sosyal alan, ciddi ekonomik öneme sahipti. Meslek bölümlü lisede, ilgimi çeken ne varsa her şeyi öğrendim.

İlk staj deneyimleri

Olgunluk diplomasını aldığım mezuniyet yılı hoşuma gitti, nihayet okuldan kurtulmuştum ama bunun yerine ilk staj deneyimleri edindim. Bir rehabilitasyon okulundaki çocuklarla her gün çalışmak hoşuma gidiyordu, ancak kampar pek benim tarzım değildi. Olgunluk diploması tezim benim için nispeten kolaydı.

Bu yıl içerisinde, daha ilkokuldan bu yana aklımda olan, üniversitede psikoloji eğitimi alma kararım olgunlaştı. Meslek olarak terapist olmayı hayal edebiliyordum. Uygulamalı meslek bilimleri üniversitesine giriş için bir eleme uygulaması vardı. Buna 45 kişi katıldı, ben en gençler arasında yer alıyordum. Üniversiteye 25 kişi kabul ediliyordu, ben 30'uncu olunca her şeyin bittiğini düşündüm. Okulların açılmasına beş gün kala sürpriz bir telefon aldım, okula başlamam için bir yer açılmıştı. Başta kendimi buna alıştırmam gerekti, ama mutluydum çünkü bir B planım yoktu.

Sonuçta üniversite eğitiminden başarılı bir şekilde ve iyi notlarla mezun oldum. Fakat gün geçtikçe, uygulamalı psikolojide bir lisans eğitimi ile fazla ilerleyemeyeceğimi fark ediyordum. Terapist olmam için bir yüksek lisansa ve bir tedavi eğitimine ihtiyacım vardı, bu da düşük ücretli kısmi zamanlı bir işle bağlantılı olarak toplamda dört ila altı yıl daha okumam gerekiyor. Şu sıralar bunu maddi olarak karşılayamam ve hayal edemem.

Yepyeni bir başlangıç

Turizm, otelcilik alanına yönelmeyi düşünmeye başladım, çünkü okulumu bitirdikten sonra arada sırada geçici olarak lokantada çalışıyordum ve bu alanda bazı beceriler edinmiştim. Sonra tesadüfen çocuk ve gençlik çalışanı olarak açık bir pozisyonun ilanı gözüme çarptı. Hemen başvurduğum ve sürpriz bir şekilde bana bu işte çalışmam teklif edildi. İyi böyle, yepyeni bir başlangıca ihtiyacım var, deneyeceğim.»

Lise olgunluk diploması ile önünüze kanton üniversitelerinde, teknik üniversitelerinde okuma en az bir yıllık meslek stajından sonra uygulama lı meslek bilimler üniversitesinde okuma veya olgunluk diploması sonrası ekonomi eğitimi gibi birçok seçenek açılır.

Lise olgunluk diplomasından sonra

ÜNİVERSİTELERDE VE TEKNİK ÜNİVERSİTELERDE EĞİTİM

Federal olgunluk diploması ile bir üniversite eğitimi almanıza izin verilir. Yurtdışından bir olgunluk diplomasına sahipseniz, www.swissuniversities.ch sitesine girip, İsviçre'deki üniversitelerin ve teknik üniversitelerin bu olgunluk diplomasını kabul edilip edilmediğini, yoksa ilave bir giriş sınavına tabi tutulup tutulmayacağını araştırın.

İsviçre üniversiteleri genel olarak üniversiteye kabul kısıtlamalarından feragat ederler. Tıpla ilgili alanlar ve kısmen spor bilimleri tek istisnadır: Başvuru sayısına göre İsviçre'de üniversite eğitimi alanlar için bir giriş sınavı gerçekleştirilir. Bu sınava, şayet anne babaları bir oturma iznine sahiplerse, bu alanda okumak isteyen göçmen gençler de girebilirler.

Üniversite eğitimi iki kademelidir: İlk akademik kısım yani lisans eğitimi için 180 kredi puanına ihtiyacınız var ki, bu da tam zamanlı 3 eğitim yılına tekabül eder. İkinci akademik unvan yani yüksek lisans için ilave 90 ila 120 puana veya 2 yıla daha ihtiyacınız olur. Yüksek lisans yapmak için lisans eğitimi şarttır.

İsviçre'nin bir üniversitesinde veya teknik üniversitesinde bir yıllık eğitim ücretleri kısmen çok değişkendir; hangi yüksekokulda okuyacağınıza bağlı olarak yıllık 1'000 ila 4'000 Frank arası ücretleri hesaba katmanız gerekiyor. Yabancı öğrenciler bazı yüksekokullar-

da açıkça daha yüksek ücretler ödemek zorunda kalırlar.

Yüksek lisans yaptıktan sonra en değişik meslekte ilerleme eğitimi seçenekleri önünüze açılır, üniversitelerde ve teknik üniversitelerde (doktora, yüksek doktora) araştırmaya odaklı veya meslek odaklı farklı eğitim sürelerine sahip sertifika ve diploma (İleri Eğitim Sertifikası CAS, İleri Eğitim Diploması DAS, İleri Eğitim Masteri MAS) eğitimleri. Pedagojik, didaktik ve tatbiki eğitim de düşünülebilir (örn. liselerde öğretmenlik diploması).

UYGULAMALI MESLEK BİLİMLER ÜNİVERSİTELERİNDE EĞİTİM

Lise olgunluk diploması ile, şayet 1 yıl çalıştıysanız ve bu sayede iş dünyasında sizden talep edilen deneyimi kanıtlayabiliyorsanız uygulamalı meslek bilimler üniversitesinde okuyabilirsiniz.

Yurtdışından aldıkları olgunluk diplomasına sahip öğrenciler için, tıpkı teknik üniversitelerde ve üniversitelerde talep edilen aynı resmî kabul listesi geçerlidir (bkz. www.swissuniversities.ch).

Uygulamalı meslek bilimler üniversitelerinin eğitim ücretleri, eğitimini alacağınız alana göre yıllık yaklaşık 1'000 ila 2'000 Frank arasındadır. Yabancı öğrenciler için ücretler daha yüksek olabilir.

Lise Olgunluk diploma- sı ve üniversite eğitimi, neredeysse klasik:

«Lisede ki, eski diller uzmanlık alanında uzun süreli liseye başlamıştım, her şey her zaman istediğim gibi gitmedi. İkinci yıldan sonra sınıfımı zar zor geçtim. ...»

Öğretmenim bana 3. sınıfı, Zürih'te bir yıl tekrarlamak yerine Cenevre'de tamamlamamı önerdi. Bu benim için çok zor oldu, okulda kullanılan dil Fransızcaydı ve hayatımda ilk defa yanımda ailem olmadan yaşıyordum. Ancak Cenevre'de yaşayan teyzelerimden birinin yanında yaşıyordum, bu durumumu biraz daha kolaylaştırdı. Tekrar Zürih'e dönünce, bu sefer Almanca, İngilizce, Fransızca ve İspanyolcadan oluşan yeni

diller profili olan kısa süreli lise için girdiğim giriş sınavını geçtim. Bu profil bana ve yeteneklerime daha çok uyuyordu, çünkü annem babam İspanya ve İtalya kökenli, evde Katalanca konuşuyoruz.

Sosyal ilişkilerin eksikliği

Daha 12-13 yaşlarımdayken günün birinde öğretmen olacağımdan emindim. Lise olgunluk diplomasını aldıktan sonra, değişik nedenlerden ötürü teknik üniversitede materyal bilimi eğitimi almaya karar verdim. Küçük bir sınıftık, yaklaşık yalnızca 60 öğrenciydik ve üniversite eğitiminin yarısı matematik etrafında dönüyordu. Diğer öğrencilerin benden çok daha iyi olduğu ve benim onlara yetişemediğim çok hızlı anlaşıldı. Gerçi örneğin bir profesörün on yıldan beri zemin son-dajları için matkap başlığının nasıl en uygun hale getirileceğini araştırması gibi konuları son derece ilginç buluyordum ama araştırma ve laboratuvarında yaptığımız çalışmalarda sosyal ilişkilerim eksik kalıyordu.

Üniversite eğitimini yarıda kestim. Bir yıl ara vererek önce Flums Dağlarında, sonra da Zürih'te garsonluk yaptım. Kafadan hesap yapmam daha da iyileşmekle kalmadı, en farklı insanlarla iletişime geçmeyi de öğrendim.

Sonrasında Pedagojik Meslekler Yüksekokulu olan eski planıma geri döndüm. Deneme çıracılığı yaptığım günlerde, alt kademede çok fazla sabırlı olmadığımı, orta kademede okuyan öğrencilerin bana daha yakın olduğunu fark ettim. Eğitim alanımız şanslıydı. Öğretmen eksikliği dolayısıyla daha üçüncü eğitim yılında derslere başladık. Bu eğitici oldu, bu sayede teorik olarak öğrendiklerimi doğrudan uygulamaya koyabildim. Bu çalışma bana ayrıca planladığım uzun bir seyahat için para kazanma imkânı sağladı.

Büyüleyici gelişme

Üniversiteden mezun olduktan ve seyahatimi de tamamladıktan sonra öğretmen olarak çalışmaya başladım. Öğrencilerin yaşamlarının bu aşamasındaki gelişimleri büyüleyici, 4. sınıfta henüz biraz oyun düşkünüyken sonradan kendi yollarını buluyorlar, sorunları ya da hatta çözümleri sorgulamayı, kendi fikirlerini oluşturmayı ve kendi başlarına düşünmeyi öğreniyorlar.

Yaptığım işle onların okula ve ders yapmaya karşı heveslerini korumak istiyorum. Onlara örneğin derslerinin hepsini tek bir gün içerisinde veya son dakikada yapmak zorunda olmamaları ve ders yapmanın aslında çok zevkli olabileceğini anlatmak için nasıl bölümlere ayırabileceklerini gösteriyorum.»

MARC MORAN, İSVİÇRE
İLKOKUL ÖĞRETMENİ

GUL AFROZ HAİDARİ, AFGANİSTAN
YÜK. TIP TEKNİĞİ RADYOLOJİ UZM ANLIĞINA
(MESLEK AKADEMİSİ) İLİŞKİN PLANLANAN EĞİTİM

*Açık kabul gününde
her şey yerine oturdu:
«Aslında Afganistanlıyım ama
ailemle birlikte İran'da
yaşadım ve orada elektronik
mühendisi olmak için mate-
matik ve fizik ağırlıklı bir lise
eğitimi aldım. ...»*

Babam daha çok biyoloji ve kimya alanına yönelip akabinde tıp eğitimi almamı isterdi. Üniversite eğitimi alamadım çünkü yaklaşık üç yıl önce evlendim ve şimdi kocamla birlikte İsviçre'de yaşıyoruz. Yeni bir başlangıç benim için kolay olmadı ama dili hızlı ve yoğun bir şekilde öğrendim ve mesleki geleceğim hakkında düşündüm. Müslüman bir kadın

olarak benim için meslek sahibi olabildiğimi, kendi paramı kazanmak istediğimi göstermek çok önemli. Evde oturup ev işleri yapmak istemiyorum. Üniversite veya teknik üniversite benim için mutlaka iyi bir seçenek olabilirdi ama üniversite eğitimi gerçekten de hoşuma gitmeyecekti çünkü teorik olarak öğrendiklerimi ellerimle uygulamaya koyabilmeyi seviyorum.

Okulla pratik uygulamanın bileşimi

Bu nedenle İsviçre'deki çifte sistem, bir işletme içerisinde okuldan ve pratik uygulamadan oluşan bu bileşim hoşuma gidiyor. Öncelikle politeknisyen olarak bir meslek eğitim yeri aradım. Pratik işi, teoriyi ve teknik hayal gücünü ideal bir şekilde bir araya getiren bir meslek.

Deneme stajı da bu meslek çok hoşuma gitti. Ancak yetkililer benim çok zayıf olduğum, bedensel gücümün bu mesleğe yeterli olmayacağı düşüncesini taşıyorlardı. Bu düşünce beni hayal kırıklığına uğrattı. Bazen de kendime onların başörtümlü bu işletmeye uymadığımı düşünüp düşünmediklerini sordum. Küçüklüğümden beri başörtüsü takıyorum, bu bizim geleneksel kültürümüzün bir parçası. Fakat benim için biraz daha fazla anlam taşıyor, benim için bu dinimin de bir parçası. Sokağa başörtüsüz çıksaydım, sanki günah işliyormuşum gibi hissederdim. Buna da boş yere yapamam.

Uygun meslek

Meslek seçimimi tekrar gözden geçirdim, yine birçok şey okudum ve meslekler hakkında filmler izledim. Sonra bir açık kabul gününde, tıp tekniği radyoloji uzmanlığı mesleğinin bana, yeteneklerime ve ilgi alanlarıma uyduğunu anladım.

Bir rehabilitasyon kliniğinde yaptığım staj ile şimdi doğrudan meslek akademisinde alacağım bu eğitime hazırlanabilirim. Gözlem ünitesinde çalışıyorum. Burada hastaneden rehabilitasyona gelen hastalar geliyor. Tabii ki bu birimde sterillik, yani mikropsuzluk ile ilgili katı kurallar var. Mikroplar hasta veya ağır yaralı insanlar için tehlikeli olabilirler. Yani sokakta taktığım başörtüsünü burada da takıyor olsaydım, hastalar savunmasız bir şekilde olası mikroplara maruz kalırlardı. Bundan dolayı bu birimde çalışabilmek amacıyla özel hayatımda takmaya devam ettiğim başörtüsünden feragat ediyorum.»

Spesifik ortaöğretim okulundan veya liseden sonra nasıl devam edeceksiniz?

Mükemmel çözüm olarak olgunluk diploması sonrası ekonomi eğitimi: «Spor, tenis, squash ya da voleybol antrenörü olarak yaptığım iş her zaman hayatımın önemli bir parçası olmuştur. ...»

Bu nedenle müzik eğitimi aldığım liseden sonra üniversitede spor eğitimi almak istedim ve teknik üniversitede kinezyoloji eğitimi almaya karar verdim. Bu eğitim matematik, fizik ve kimya ağırlıklı olan ve sporla fazla alakası olmayan bir eğitimdi. Yedinci sınıftan sonra bir dersi ikinci kez geçemedim. Tabii ki üzgündüm ama anlayış da gösterdim. Bu sınavı yedi hafta boyunca yoğun bir şekilde çalıştım ve başarısız oldum. Bir şeyler ters gidiyordu, yönümü

yeniden tayin etmek zorundaydım ve daha lisedeyken bile sevdiğim bir ders olan ekonomiye karar verdim.

Üniversitede geçirdiğim sıkıntılı bir sınıftan sonra, altı ay boyunca bir elektrikçi yanında stajyer olarak çalıştım. Bedensel olarak çalışıyordum, yeni insanlarla tanışıyordum, iyi para kazanıyordum ve düşünmek için zamanım vardı. Sonuç mu? Olgunluk Diploması Sonrası Ekonomi Eğitimi (PWA) için başvuruda bulundum. Bu eğitim, 6 aylık kesintisiz bir okul eğitiminde mesleki temel becerileri öğreten ve sınavlarla tamamlanan ve akabinde bunu 18 aylık bir stajla pekiştiren bir eğitim.

Kısa bir sürede bunun için gerekli olan staj yerini buldum ve muhasebe memuru olmak için olgunluk diploması sonrası ekonomi eğitimimi aldım. Bu eğitim modeli çalıştığım işletme için o kadar başarılı oldu ki, halen PWA stajyerleri ile çalışmaya devam ediyoruz. Bu stajyerler, meslek eğitimi gören öğrencilerden yaşça büyükler, daha bağımsızlar, özgüvenleri daha fazla ve örneğin telefonda yaptıkları ilk görüşmeyi daha profesyonel bir şekilde yürütebiliyorlar.

Pratiğe yönelik bu eğitim seçeneği bana tamamen uyuyor. Vergi beyanları hazırlıyoruz ve bu arada gayrimenkulleri veya menkul kıymetleri olan zengin müşterilerimizin, tamamen borç batağına saplanmış veya vergi kaçırarak ve kendi kendine ihbarı hazırlamak isteyen müşterilerimiz için karmaşık davaları yürütüyoruz. Kurulmuş şirketler için defterleri tutuyoruz veya bordro yönetimi yapıyoruz ve idari düzlemde işe alınmadan emekliye ayırana kadar personel işlerini yürütüyoruz. Girişimcilere şirket kuruluşunda ve ilk, belki henüz zarara uğradıkları bir iki yıl boyunca onlarla refakat ediyoruz veya bağımsız yedeminlik işletmesi olarak yılda bir kez talep edilen hesap denetimleri gerçekleştiriyoruz.

Müşteriyle aralıksız iletişim

Bütün bunlar kulağa sanki her şeyden önce bilgisayar başında oturduğum ve rakamlarla oynadığım bir işmiş gibi gelebilir. Kesinlikle değil. Müşterilerle aralıksız iletişim içerisindeyim, onlarla müzakere edip onlara öneriler getiriyorum. Müşterilerimizin yaklaşık %50'si yabancı olduğundan yabancı dil bilgimden yararlanabiliyorum, düzenli olarak diğer ülkelerde, örneğin Büyük Britanya'da veya Fransa'da bulunan vergi daireseleri ile telefonda görüşüyorum. Ayrıca uluslararası bir ekip içerisinde çalışıyorum, hiç birimizin katkısız bir İsviçre geçmişi yok, Almanca ve İngilizcenin yanı sıra Fransızca, İtalyanca, Portekizce, Hırvatça veya İspanyolca da konuşuyoruz. Bu da insanı son derece zenginleştiriyor.

Muhasebe bürosundaki eğitimim ve günlük iş hayatı önüme heyecanlı bir dünya açtı, ekonomik ilişkiler beni heyecanlandırıyor ve aynı zamanda insanlarda doğrudan iletişime geçerek insanlar için anlamlı hizmetler verebiliyorum.»

**NİCOLAS EGLI, İSVİÇRE
MUHASEBE MEMURU, FEDERAL UZMANLIK MALİ MÜŞAVİR
SINAVINA HAZIRLANIYOR**

OLGUNLUK DİPLOMASI SONRASI EKONOMİ EĞİTİMİ (PWA)

Yükseköğretimine bir alternatif arayışı içerisinde olan ve ekonomi alanına ilgi gösteren lise mezunları, olgunluk diploması sonrası bir ekonomi programına karar verebilirler. Bu eğitim iki kademeli olarak kurulmuştur:

- Bir sertifika ile tamamlanan 6 aylık bir temel eğitim.
- Seçilen branşa «hızlı» giriş yapmayı mümkün kılan bir kuruluşta 18 aylık bir staj.

Staj yaptığınız şirkete göre PWA mezunları daha okulda eğitim alırken aylık yaklaşık 2'000 Frank'lık bir gelir elde ederler.

PWA ekonomi programının sorumluluğu, diğerlerinin yanı sıra bankalardan, sigortalardan veya yedeminlik bürolarından oluşan 30'un üzerinde şirket tarafından üstlenilir. İlgili kişiler doğrudan her yıl yaklaşık 100 staj yeri öneren şirketlerin eğitim sorumlusuna başvururlar.

Eğitim masrafları yaklaşık 10'000 Frank tutarındadır ve genelde staj sözleşmesi akdedilen işveren tarafından karşılanır.

Spesifik ortaöğretim okulundan veya liseden sonra nasıl devam edeceksiniz?

Her eğitim kariyeri aynı çizgide gelişmez. Zorunlu okul eğitiminden hemen sonra bir temel meslek eğitimini tamamlama fırsatını kaçırmış olmanız ya da temel meslek eğitimini bitirme sınavını ilk hamlede verememiş olmanız mümkündür. Eğitimler sonradan telafi edilebilir. İsviçre’de, mesleki faaliyetlerden size iş piyasasında daha iyi fırsatlar elde etmenize yardımcı olan meslek eğitimlerine ve meslekte ilerleme eğitimlerine birçok geçiş vardır.

Bu bölüm İsviçre’de çalışan ve bir temel meslek eğitimini telafi ederek ve mesleki becerilerini kabul edilen bir şekilde belgelendirmek suretiyle iş piyasasındaki imkânlarını ve fırsatlarını iyileştirmek isteyen yabancılara yöneliktir.

Fırsat ve imkânlardan yararlanın

Yetişkinlere yönelik meslek eğitimi mezuniyeti

Sayfa

- 110 **Yetişkinlere yönelik meslek eğitimi mezuniyeti**
- 110 *Alaıttin Kocahal, Türkiye, Federal Yetenek Belgeli Aşçı*
«Önce Federal Meslek Belgeli Temel Meslek Eğitimi sonra Federal Yetenek Belgesi»
- 111 *Luis Neto, Portekiz, Federal Yetenek Belgeli Duvarcı*
«Yine de bir temel meslek eğitimi»
- 112 *Marcus Schmid, Zürih Kantonu Ortaokul ve Meslek Eğitimi Dairesinin Meslek Müfettişi*
«Telafi eğitimini somut olarak ele alın»

Yetişkinlere yönelik meslek eğitimi mezuniyeti

Meslek kariyerinizin aynı çizgide gelişmemesi mümkündür. Bir yetişkinsiniz ama henüz temel meslek eğitiminden veya genel eğitim veren bir okuldan mezun olmadınız. Bu nedenle yetişkin bir kadın ya da yetişkin bir erkek olarak temel meslek eğitiminiz telafi etmek istiyorsunuz.

ALAİTTİN KOCAHAL, TÜRKİYE
FEDERAL YETENEK BELGELİ AŞÇI

Önce Federal Meslek Belgeli Temel Meslek Eğitimi sonra Federal Yetenek Belgesi: «İsviçre'ye geldiğimde daha önce lokantacılıkta deneyimlere sahip olduğumdan, hemen mutfak elemanı olarak iş buldum. ...

Sonra işsiz kaldım. Bölgesel İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun desteği sayesinde, Federal Meslek Belgeli sözleşmeli mutfak elemanı olarak temel meslek eğitimini tamamlayabildim. Bölgesel İş ve İşçi Bulma Kurumu bana, bir iş piyasasına entegrasyon kurumunda bir meslek eğitim yerinin aracılığını yaptı ve beni maddi olarak destekledi. İşletmedeki uygulama ve okuldan aldığım meslek eğitimi sorun olmadı. Fakat hukuk bilgisi gibi genel eğitim dersleri, dilimin yetersiz olması sebebiyle bana zor geliyordu. İş arkadaşlarım olduğu kadar patronum da bana yardımcı oluyorlardı, buna ek olarak dil kurslarına da gidiyordum. Meslek uzmanlık okulunda tek yetişkin olarak gençler tarafından son derece samimi bir şekilde kabul edildim. Bazılarıyla bugün hâlâ görüşüyorum. Çocukluğumda okula gitmeyi sevmiyordum ama burada okula gideceğim her günü iple çekiyordum.

Standardın dışına çıkmış olmamın olumlu tarafları vardı: Bir öğretmen bana eğitimi tamamladıktan sonra kendi işletmesi olan huzurevinde çalışmamı önerdi. Kısa süre içerisinde daha yüksek bir konumda olduğumu fark ettim. Ben artık mutfak çalışanı değildim, aksine daha çok ocağın başında duruyordum. Üstelik daha fazla kazanıyordum. Bu meslek eğitimi mezuniyeti beni kişisel olarak da güçlendirdi. Başarılı olmama korkusunu yitirdim ve farklı bir pozisyona geçebileceğimi biliyordum. Bir yıl sonra federal yetenek belgeli aşçı olmak için meslek eğitimini telafi etmeye karar verdim.

Bunun için iki yıl boyunca yetişkinler için verilen özel bir kursa gittim ve diğer öğrencilerin verdiği aynı mezuniyet sınavını verdim.»

Yine de bir temel meslek eğitimi:

«Portekiz'in güneyinde yaklaşık 100 nüfusu olan küçük bir köyde büyüdüm. İlkokula da orada gittim. ...

Sonraki altı eğitim yılına daha büyük bir köyde devam ettim. Zorunlu okul süresinden sonra ne eğitimi almam gerektiğini bilmiyordum. Bu yüzden iki yıl daha okudum ve özellikle matematiğe ve fen bilimlerine konsantre oldum. Bunu takiben Portekiz'de birinci sınıf olarak bir meslek okulunda ticaret eğitimi aldım. Dürüst olmak gerekirse bu mesleği hiçbir zaman yapmam, bu işler bana oldukça sıkıcı geliyor. Meslektaşlarımdan bazıları üniversiteye giriş sınavlarını kazandılar. Bu konuda pek hevesli değildim, çalışmak ve nihayet kendi paramı kazanmak ve kendi evimde yaşamak istiyordum. Bir iş buldum ama tek başına yaşayacak kadar çok para kazanamadım.

Nihayet bağımsızım

Bu süre zarfında İsviçre'de yaşayan teyzemi ziyarete gittim. Bana burada yaşamak isteyip istemeyeceğimi sordu. Tabii ki isti-

yordum! Kısa süre içerisinde bana bir iş buldu ve ben dört yıl önce İsviçre'ye yerleştim. İyi bir maaşım vardı, kendi başıma yaşayabileceğim bir eve geçtim, bağımsız yaşamaya başladım. Ancak paramı vasıfsız işçi olarak kazanıyordum. Bir bitki yetiştiricisinin yanında çalışıyordum ve birçok şey ilgimi çekiyordu ama sorular sormaya ve yeni şeyler öğrenmeye zaman kalmıyordu. Hızlı ve verimli şekilde çalışmak zorundaydım. Şayet İsviçre'de kalmak istiyorsam ve kabul edilen bir meslek eğitimine sahip değilsem, hayatım boyunca bir vasıfsız işçinin yorucu işlerini yapacağımı, diğerlerinden daha az para kazanacağımı ve işletmeye yeterli miktarda sipariş gelmezse arada sırada, tıpkı iki kez başıma geldiği gibi işsiz kalacağımı fark ettim.

Bu nedenle bir meslek eğitim almaya karar verdim. Tabii ki özellikle şu düşük ücret nedeniyle biraz heyecanlıyım. Uzun zamandan beri maddi açıdan bağımsız bir şekilde yaşıyorum, bir daireyi kız arkadaşım ile paylaşıyorum. Meslek Eğitimi Yönetmeliği'nin 32. maddesi uyarınca yetişkin olarak yeterlik sınavına hazırlanabilirdim ancak o zaman tüm kuramsal bilgiyi tek başına çalışmak zorunda kalacaktım. Bunu çok iddialı buluyorum, bu nedenle kendime duvarcı olarak bir meslek eğitim yeri aradım ve hemen buldum.

«Ulaşmak istediğim hedeflerim var»

Meslek eğitimimden önce meslek eğitimi aldığım işyerinde bir staj yaptım. Bir şantiyede sadece birkaç kişinin meslek eğitimine sahip olduğunu gördüm, ilginç bir işe sahipler, ustabaşı veya formen olarak çalışıyorlar, yaptıkları iş onları bedensel olarak yormuyor. Buna ben de ulaşmak istiyordum. Duvarcılık mesleği hoşuma gidiyor, çalışırken hareket edebiliyorum, sürekli faal olabiliyorum ve birçok şey öğrenebiliyorum.

Meslek uzmanlık okuluna gitmeyi heyecanla bekliyorum, yeni şeyler öğrenmeyi, yeniden matematik yapmayı ve en önemlisi planlar okumayı, bir yapının nasıl oluştuğunu anlamayı heyecanla bekliyorum. Alacağım meslek eğitimi ile önümüzdeki 40 yıl için iyi bir temele sahip olurum. Portekiz'e geri dönmüş olsaydım, İsviçre'de aldığım meslek eğitimi ile şantiyede müdür olabileceğimi biliyorum.»

LUIS NETO, PORTEKİZ

FEDERAL YETENEK BELGESİ DUVARCILIK EĞİTİMİ

1. ÖĞRENİM YILI

MARCUS SCHMID, İSVİÇRE
MESLEK MÜFETTİŞİ

Bir telafi eğitimini somut olarak ele alın: «Meslek müfettişi olarak, uzun zamandır bir meslek dalında çalışan fakat henüz mesleki bir yeterliğe sahip olmayan, ilgi gösteren yetişkinlerin veya ilk safhada meslek eğitimini bitirme sınavını geçemeyen ve bunu tekrarlamak zorunda olan veya tekrarlamak isteyen öğrencilerin bana başvurduğu oluyor. ...

Yıllardan beri meslek eğitimini tamamlamadan aynı mesleği yapıyorum

Tabii ki bir yetişkin olarak bir meslek eğitimi yeri arayabilir ve temel meslek eğitimini bu yolla telafi edebilirsiniz. Ancak bu durum birçok kişi için ailevi yükümlülükleri nedeniyle mümkün değil, bu kişiler aldıkları maaşa bağımlıdır.

Bu nedenle Meslek Eğitimi Yönetmeliği'nin 32. maddesi uyarınca bu meslek eğitimi telafi edebilirler. Nitelik sınavının pratik kısmının onlar için bir sorun teşkil etmeyeceğini düşünüyorum, neticede en az beş yıllık bir meslek deneyimine sahip oluyorlar.

Ancak sınavın teorik kısmı onlara zor gelebilir. Buna hazırlanmak için tıpkı meslek eğitimi alan öğrenciler gibi aynı metodik ve mesleki bilgileri edinmeleri gerekiyor. Meslek okulunda üç ya da dört yıl esnasında nitelik sınavına hazırlanmadıkları için, deneyim notlarına sahip değiller. Onlar için sınavın yapılacağı gün belirleyici oluyor.

Kendilerini bu sınava hazırlamaları gerekiyor. Yaptıkları mesleğin eğitim planı onlara neyi öğrenmek zorunda olduklarını detaylı bir şekilde gösteriyor. Bu bilgiyi kendi başlarına edinebilirler veya genel eğitim veren kısım için bir hazırlık kursuna katılabilirler. Nitelik sınavından başarılı bir şekilde geçmeleri için, dil bilgilerinin iyi olması gerekiyor, çünkü soruları anlamak, doğru yorumlamak ve yazılı şekilde cevaplandırabilmek zorundadır.

Meslek eğitimini bitirme sınavını geçemezseniz

Şayet nitelik sınavını, meslek eğitimini bitirme sınavını geçemezseniz, o zaman yetkili meslek müfettişi ile iletişime geçersiniz. Bu müfettişler dosyayı incelemek üzere bir görüşme ayarlarlar. Başuzmanla ve en iyisi eğitimi veren şahısla birlikte, meslek eğitimini bitirme sınavından neden geçmediğinizi ayrıntılı bir şekilde kontrol edebilirsiniz. Yapılan değerlendirmeyi kabul etmezseniz, bir şikâyet dilekçesi sunabilirsiniz.

Şayet sınavdan neden geçmediğinizi anlasanız bile, durum tabii ki kolay değil. Motivasyonunuzu yitirmez ve mücadele ederseniz, çoğu zaman ikinci hamlenizde başarılı olursunuz.

Değişik seçenekler

Geçmeyi başaramadığınız bir nitelik sınavından sonra önünüze değişik seçenekler açılır.

- İlave bir yıl daha meslek eğitimi alırsınız. Fakat bunu çoğu zaman meslek eğitim yerinde yapmanız mümkün olmaz, çünkü boş kadro kalmamıştır. Hızla yeni bir meslek eğitim yeri bulmak zor olabilir, zira yaz aylarında çok fazla boş kadro bulunmaz.
- Yaptığınız meslekte, aynı zamanda meslek uzmanlık okulunun son yılını sınava hazırlanmak üzere tekrarlamak amacıyla %80 çalışabileceğiniz bir işyeri ararsınız. Bir meslek eğitim yerinde çalışmıyorsanız, tekrarlayacağınız bu yıl sizin için ücretsiz olacaktır.
- Kendi mesleğinizde bir staj yeri ararsınız. Gerçi orada daha az kazanırsınız ama işletme ile bu yıl içerisinde birkaç nokta ile ilgili meslek eğitimi almanız konusunda anlaşmaya varabilirsiniz.

Kantonların meslek eğitimi daireleri bu durumda, örneğin bir uzman koçluk şeklinde destek verirler ya da yeni işletmede konum belirleme olarak bir ara sınava girmenizi organize etmeniz konusunda desteklenmeniz suretiyle yardım ederler. Bu yöntemle kaynaklarınızı ve eksik yönlerinizi analiz edebilir ve tekrar gireceğiniz sınava hazırlık için bir eğitim programı kararlaştırabilir ve hayata geçirebilirsiniz.»

Marcus Schmid Zürih kantonunun Ortaokul ve Meslek Eğitimi Dairesinin meslek müfettişi olarak, otelcilik ve gıda maddesi alanındaki mesleklerden sorumludur.

BİRÇOK OLANAK

İsviçre’de genelde gençler tarafından yararlanılan birçok meslek eğitimi, yetişkinler için de mevcuttur. Bu sayede hem kamusal hem de özel okullarda yetişkinler bir spesifik olgunluk diploması veya lise olgunluk diploması edinebilirler (süresi 3–4 yıldır, bkz. 80. sayfa).

Yetişkinler belirli koşullar altında kısaltılmış bir temel meslek eğitimini ve meslek eğitimi bitirme sınavını da telafi edebilirler (süresi çoğu zaman olağan meslek eğitiminden 1 yıl daha kısadır; veya temel meslek eğitiminden sonra lise olgunluk diplomasını alabilirler (süresi 1–2 yıl)).

EĞİTİM HİZMETLERİNİN DOĞRULANMASI

Şayet iş dünyasında geçirdiğiniz 5 yıl esnasında deneyimler edindiyseniz ve size önerildiği üzere, öğrenmeye gayret gösterdiğiniz meslekte en az 3 yıl staj yaptığınızı kanıtlayabilirseniz, sizin için muhtemelen meslek eğitimi telafi etmek amacıyla gerçekleştirceğiniz bir onaylama prosedürü en uygun yol olacaktır. Onaylama prosedüründe, daha önce ne öğrendiyseniz ve yapabiliyorsanız onları kanıtlarsınız. Bu mesleki eylem yeterliklerini bir onaylama dosyası içerisinde belgelendirirsiniz. Dosyanın hazırlanması esnasında size uzmanlar tarafından destek verilir. Mesleğinizde ya da mesleğinizin dışında önceden teorik olarak ne öğrendiğinizi ve bunu pratikte nasıl uyguladığınızı kanıtlarsınız.

KANTONDA DESTEK

Meslek eğitimi dairelerinin telafi eğitimi ile ilgili sundukları destek önerileri kantonlarca düzenlenmiştir. Yaşadığınız kantonun Meslek Eğitimi Dairesinden, telafi eğitimi veya meslek eğitimi tamamlama sınavını en iyi nasıl ele alacağınız hakkında bilgi edinebilirsiniz.

Sözlük

Glossar

Açık Öğretim Üniversitesi	Fernuniversität
Başvuru Dosyası	Bewerbungsdossier
Başvuru görüşmesi	Vorstellungsgespräch
Burslar	Stipendien
Deneme Stajı	Schnupperlehre
Destek Kursları	Stützkurse
Eğitim hizmetlerinin onaylanması	Validierung von Bildungsleistungen
Eleme Stajı	Selektionspraktikum
Federal Meslek Belgesi	Eidgenössisches Berufsattest EBA
Federal Teknik Üniversite (ETH/EPF)	Eidg. Technische Hochschule ETH/EPF
Federal Yetenek Belgesi	Eidgenössisches Fähigkeitszeugnis EFZ
Geçiş yöntemleri	Übertrittsverfahren
Geçit Eğitimi	Passerelle
Genel Eğitim	Allgemeinbildung
Genel eğitim dersi	Allgemeinbildender Unterricht ABU
İkinci meslek Eğitimi	Zweitlehre
İlkokul	Primarstufe
İşletmeler arası Kurslar	Überbetriebliche Kurse
İsviçre'nin Eğitim Sistemi	Bildungssystem der Schweiz
Kısaltılmış Meslek Eğitimi	Verkürzte Lehre
Köprü eğitimi seçenekleri	Brückenangebote
Lisans Öğrenimleri	Diplomstudiengänge
Lise Olgunluk Diploması	Gymnasiale Maturität
Lise, Lise olgunluk Diploması veren Okul	Gymnasium, Gymnasiale Maturitätsschule
Meslek Akademisi	Höhere Fachschule HF
Meslek Alanı	Berufsfeld
Meslek Danışmanlığı	Berufsberatung
Meslek Eğitim İşletmesi	Lehrbetrieb
Meslek Eğitim Sözleşmesi	Lehrvertrag
Meslek Eğitim Yeri	Lehrstelle
Meslek Eğitim Yeri arayışı	Lehrstellensuche
Meslek Eğitimi	Berufsbildung
Meslek Eğitimi Dairesi	Amt für Berufsbildung
Meslek Eğitimi Mezuniyet Sınavı	Lehrabschlussprüfung LAP
Meslek Eğitimi Yönetmeliği'nin 32. maddesi	Artikel 32 der Berufsbildungsverordnung
Meslek Lisesi Olgunluk Diploması	Berufsmaturität
Meslek seçimi için yol tarifi	Berufswahlfahrplan
Meslek seçimine hazırlık	Berufswahlvorbereitung
Meslek sınavı, Federal Uzmanlık Belgesi	Berufsprüfung BP, eidgenössischer Fachausweis
Meslek Uzmanlık Okulu	Berufsfachschule
Mesleki Bilgi Merkezi	Berufsinformationszentrum BIZ
Meslekte ilerleme Eğitimi	Weiterbildung
Okul öncesi kademe, Kreş	Eingangsstufe, Kindergarten
Olgunluk Diploması Sonrası Ekonomi Eğitimi	Postmaturitäre Wirtschaftsausbildung PWA
Olumsuz cevaplar	Absagen
Ön Meslek hazırlık Eğitimi	Vorlehre
Ortaöğrenimin I. kademesi	Sekundarstufe I
Ortaöğrenimin II. kademesi	Sekundarstufe II
Pedagojik Meslekler Yüksekokulu	Pädagogische Hochschule
Meslek bölümlü Ortaöğretim Okulu Lise Olgunluk Diploması	Fachmaturität
Meslek bölümlü Ortaöğretim Okulu	Fachmittelschule FMS
Meslek bölümlü Ortaöğretim Okulu Belgesi	Fachmittelschulenausweis
Staj	Praktikum
Tam zamanlı Okul	Vollzeitschule
Temel Meslek Eğitimi	Berufliche Grundbildung, Lehre
Temel Meslekler	Grundberufe
Ticaret Ortaokulu	Handelsmittelschule HMS
Üçüncü kademe	Tertiärstufe
Üniversite	Universität
Üniversite eğitimi ücretleri	Studiengebühren
Uygulamalı Meslek Bilimler Açık Öğretim Üniversitesi	Fernfachhochschule
Uygulamalı Meslek Bilimler Üniversitesi	Fachhochschule FH
Yeterlilik testi	Eignungstest
Yetişkinlere yönelik meslek Eğitimi mezuniyeti	Berufsabschluss für Erwachsene
Yüksek Eğitim Sistemi	Hochschulsystem
Yüksek uzmanlık Sınavı, Federal Yüksek Uzmanlık Diploması	Höhere Fachprüfung, eidgenössisches Diplom
Zorunlu Okul Eğitimi	Obligatorische Schule

Glossaire

Glossario

Université à distance	Università a distanza
Dossier de candidature	Dossier di candidatura
Entretien d'embauche	Colloquio di presentazione
Bourse d'études	Borse di studio
Stage d'orientation	Stage d'orientamento
Cours de soutien	Corsi di sostegno
Validation des acquis de l'expérience	Validazione degli apprendimenti acquisiti
Stage de sélection	Stage di selezione
Attestation fédérale de formation professionnelle AFP	Certificato federale di formazione pratica CFP
Ecole polytechnique fédérale EPF	Politecnico federale
Certificat fédéral de capacité AFC	Attestato federale di capacità AFC
Procédure de transition	Procedura di transizione
Passerelle	Passerella
Enseignement de la culture générale	Insegnamento della cultura generale ICG
Enseignement général	Formazione generale
Deuxième apprentissage	Seconda formazione professionale di base
Ecole primaire	Livello primario, scuola elementare
Cours interentreprises	Corsi interaziendali
Système suisse de formation	Sistema educativo svizzero
Apprentissage de durée réduite	Formazione professionale di base ridotta
Filières, mesures de transition	Soluzioni transitorie, formazioni transitorie
Diplômes postgrades	Formazioni post-diploma
Maturité gymnasiale	Maturità liceale
Ecole de maturité gymnasiale (gymnase, lycée, collège)	Liceo, scuola di maturità
Ecole supérieure ES	Scuola specializzata superiore SSS
Champ professionnel	Settore professionale
Orientation professionnelle	Orientamento professionale
Entreprise formatrice	Azienda formatrice
Contrat d'apprentissage	Contratto di tirocinio
Place d'apprentissage	Posto di tirocinio
Recherche d'une place d'apprentissage	Ricerca di un posto di tirocinio
Formation professionnelle	Formazione professionale
Office de la formation professionnelle	Divisione della formazione professionale
Examen de fin d'apprentissage	Esame di fine tirocinio
Article 32 de l'Ordonnance sur la formation professionnelle	Art. 32 dell'Ordinanza sulla formazione professionale
Maturité professionnelle	Maturità professionale
Processus du choix professionnel	Processo di scelta professionale
Préparation au choix professionnel	Preparazione alla scelta professionale
Examen professionnel, brevet fédéral BF	Esame di professione, attestato professionale federale APF
Ecole professionnelle	Scuola professionale
Centre d'information sur les professions	Centro di informazione sulle professioni (Ufficio d'orientamento)
Formation continue, perfectionnement	Formazione continua, perfezionamento
Premier cycle de l'école primaire, école enfantine	Scuola dell'infanzia
Formation commerciale pour titulaires de maturité	Formazione economica post-maturità
Réponses négatives	Risposte negative
Préapprentissage	Pre-tirocinio
Secondaire I	Livello secondario I
Secondaire II	Livello secondario II
Haute école pédagogique HEP	Alta scuola pedagogica ASP
Maturité spécialisée	Maturità specializzata
Ecole de culture générale ECG	Scuola specializzata
Certificat de culture générale	Certificato di scuola specializzata
Stage	Stage
Ecole à plein temps	Scuola a tempo pieno
Formation professionnelle initiale, apprentissage	Formazione professionale di base, tirocinio
Métiers CFC ou AFP	Professioni con AFC o CFP
Ecole de commerce	Scuola media di commercio
Degré tertiaire	Livello terziario
Université	Università
Taxes d'études	Tasse scolastiche
Haute école spécialisée à distance	Scuola universitaria professionale a distanza
Haute école spécialisée HES	Scuola universitaria professionale SUP
Test d'aptitudes	Test attitudinale
Certification professionnelle pour adultes	Qualifica professionale per adulti
Système des hautes écoles	Sistema universitario
Examen professionnel supérieur, diplôme fédéral DF	Esame professionale superiore EPS, diploma federale
Ecole obligatoire	Scuola dell'obbligo

4. komple revize edilmiş basım, 2017

© 2017 SDBB/CSFO, Bern.

Tüm hakları saklıdır.

Yayımlayan

SDBB/CSFO,

www.sdbb.ch, www.csfo.ch

Proje Yönetimi ve Redaksiyon

Roland Egli, Heinz Staufer, SDBB/CSFO

Konsept ve Metinler

Helgard Christen, Steckborn; Roland
Egli, Heinz Staufer, SDBB/CSFO

Çeviri

proverb, Biel/Bienne

Berufsgang GmbH, Zürich

Fotoğraflar

Maurice Grünig, Zürich;

Iris Krebs, Bern;

Frederic Meyer, Zürich;

Reto Klink, Zürich;

Peter Kraft, SDBB/CSFO

Grafik Tasarım

Trix Stäger, Zürich

Mizanpaj, Dizgi

Trix Stäger, Zürich

Baskı

gdz, Zürich

Distribütörlük,

Müşteri Hizmetleri

SDBB Vertrieb, Kundendienst/

CSFO Diffusion, service client/

CSFO Distribuzione, servizio clienti,

Industriestrasse 1,

3052 Zollikofen

Tel. 0848 999 001 (Almanca/

Tél. 0848 999 002 (Fransızca/İtalyanca),

Fax + 41 (0)31 320 29 38,

vertrieb@sdbb.ch/distribution@csfo.ch/

distribuzione@csfo.ch

www.shop.sdbb.ch/www.shop.csfo.ch

Ürün No.

L17-3014

Yabancı Dil Versiyonları

Bu kitapçık başka dillerde

de temin edilebilir.

Güncel durum için

www.shop.sdbb.ch

www.shop.csfo.ch

adresine bakabilirsiniz.

Türkisch, turc, turco

Katılan tüm kişi ve kuruluşlara işbirlikleri için yürekten teşekkür ediyoruz.

SBFI İsviçre Eğitim,
Araştırma ve İnovasyon
Müşteriliği'nin desteğiyle.

